

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

Kraków, Czernichów,
Maj 2021

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

Projekt z dnia ~~195.0507~~.2021 r.

Opracowano na zlecenie Urzędu Gminy Czernichów przez FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji z Krakowa:

Spis treści

Wprowadzenie	33
Wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Czernichów	66
Wnioski z ankietowego badania warunków życia i jakości usług publicznych na reprezentatywnej próbie gospodarstw domowych w gminie Czernichów	66
Wnioski z diagnozy statystycznej w ujęciu dynamicznym i porównawczym	1010
Analiza strategiczna (SWOT) gminy Czernichów	2222
Wizja i misja rozwoju gminy Czernichów	2929
Obszary, cele i kierunki działań Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 oraz oczekiwane efekty jej realizacji	3131
GOSPODARKA I RYNEK PRACY	4040
ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ	5252
USŁUGI PUBLICZNE	6666
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Czernichów wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	8585
Uwarunkowania i Prawo wodne a Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030	8585
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.....	949493
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	101101100
Obszary strategicznej interwencji	107107106
Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	107107106
Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy Czernichów wraz z zakresem planowanych działań	112112111
Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu	113113112
System realizacji Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030	118118117
System wdrażania.....	118118117
Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	121121120
Monitoring, ewaluacja i aktualizacja dokumentu	129129128
Ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030	134134133
Ramy finansowe	134134133
Potencjalne źródła finansowania	145145144

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 jest najważniejszym dokumentem samorządu gminnego, diagnozującym podstawowe uwarunkowania i potrzeby rozwojowe oraz potencjał gminy, opisującym podejście zintegrowane, określającym obszary, cele i kierunki działań polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni gminy w perspektywie najbliższych lat, w tym przy szerokiej partycypacji interesariuszy i partnerów. W systemie zarządzania polityką rozwoju strategia pełni kluczową rolę jako generalny plan postępowania władz lokalnych. Dokument strategii rozwoju pełni nadrzędną rolę nad branżowymi planami rozwoju gminy. Koordynuje różne terytorialnie, sektorowo i technicznie plany oraz dokumenty strategiczne na szczeblu lokalnym. Kluczowym jej założeniem jest zintegrowanie polityki środowiskowej, gospodarczej, przestrzennej i społeczno-kulturowej – dla poprawy warunków życia i jakości usług publicznych na terenie gminy oraz zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 jest wyrazem polityki rozwoju, przyjętej w drodze uzgodnień i debaty publicznej, w którą zaangażowane były władze lokalne, urzędnicy i przedstawiciele instytucji publicznych, przedsiębiorcy, mieszkańcy, reprezentanci organizacji pozarządowych i liderów społecznych. Wsparcie eksperckie świadczyli konsultanci FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji z Krakowa. Dokument uwzględnia problemy, potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty gminnej, promując współpracę pomiędzy samorządem i całą administracją publiczną, sektorem biznesowym i pozarządowym, jak również innymi podmiotami, mającymi wpływ na osiągnięcie zakładanych celów rozwojowych. Strategia nie ogranicza się w swych zapisach wyłącznie do zadań realizowanych bezpośrednio przez Urząd Gminy Czernichów i jednostki gminne, ale raczej skupia się na inicjowaniu, realizowaniu i wspieraniu procesów, których wspólnym mianownikiem jest rozwój lokalny. Zapisy, wypracowane we współpracy różnych środowisk, mają w perspektywie prowadzić do podejmowania (przez władze samorządowe, partnerów gospodarczych i społecznych) wspólnych decyzji koncepcyjnych, organizacyjnych i finansowych, zmierzających do kompleksowego wykorzystywania zasobów i możliwości rozwojowych gminy oraz neutralizowania barier – osiąganie efektu synergii. Dodatkowo, Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 wpisuje się w szerszy system zarządzania rozwojem, w szczególności uwzględniając kontekst metropolitalny i współpracę gmin w ramach Stowarzyszenia Metropolia Krakowska. Sytuacja ta stwarza w przyszłości możliwości realizacji wspólnych projektów, co jest niezmiernie ważne w odniesieniu do samorządów położonych w obrębie dużych zespołów aglomeracyjnych, jak i nowych zasad prowadzenia polityki rozwoju oraz pozyskiwana środków unijnych w latach 2021-2027, w tym dla różnych obszarów funkcjonalnych. Tworzenie partnerstw na etapie wdrażania zapisów strategii będzie miało kluczowe znaczenie dla osiągnięcia finalnego sukcesu.

Potrzeba budowy nowej Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 wynikała z wielu przesłanek wewnętrznych i zewnętrznych. Do tych pierwszych należały szeroko rozumiane zmiany rzeczywistości lokalnej, m.in.: stopniowe zmiany w strukturze demograficznej wspólnoty gminnej, nowe potrzeby, problemy, oczekiwania i aspiracje mieszkańców, zmiany dotyczące lokalnej gospodarki i rynku pracy, a także przestrzeni i środowiska. Za główne przesłanki natury zewnętrznej należy z kolei uznać: projektowanie nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027 na szczeblu krajowym i regionalnym oraz zintegrowane z tym zmiany prawne oraz dostosowanie dokumentów strategicznych wyższego rzędu, zmiany społeczne i gospodarcze w bliższym i dalszym otoczeniu gminy, czy też zmiany technologiczne i cywilizacyjne. W odpowiedzi na te przesłanki,

strategia formułuje wizję rozwoju, rozumianą jako pożądany stan rzeczywistości, a także stawia długo i krótkookresowe cele do osiągnięcia przez całą wspólnotę lokalną.

Strategia powstała w oparciu o nowe przepisy dotyczące polityki rozwoju, wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. Zmiany realizują postanowienia „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” w zakresie konsolidacji systemu zarządzania rozwojem Polski i etapowego wprowadzania systemu zintegrowanych strategii na poziomie ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym. Stanowią pierwszy etap reformy, której celem jest integracja wymiaru społecznego, gospodarczego i przestrzennego w dokumentach strategicznych, przygotowywanych na różnych poziomach administracji, w tym na poziomie samorządu gminnego. Poprzez te zmiany strategia rozwoju gminy po raz pierwszy w polskim ustawodawstwie zyskała podstawę prawną oraz wytyczne realizacyjne w ramach ustawy.

Procedura dotycząca opracowania Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 uwzględniała wszystkie akty prawne mające wpływ na jej przebieg, w tym ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Dokument strategii został opracowany zgodnie z przepisami art. 10e ust. 2-4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Okres realizacji Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 przyjęto na dziesięć lat, co jest zgodne z okresem kolejnej perspektywy budżetowej UE (2021-2027) wraz z dodatkowym okresem rozliczania pozyskanych projektów. Strategia została sformułowana w ścisłej korelacji z dostępnymi na tę chwilę, kluczowymi dokumentami planistycznymi szczebla krajowego, regionalnego i subregionalnego, m.in. Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 roku), Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Strategią Metropolia Krakowska 2030 (projekt).

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 stanowi efekt szerokich prac badawczych, analitycznych, ewaluacyjnych, planistycznych i programowych oraz uwzględnia wnioski i rekomendacje sformułowane w ramach szerokiej debaty publicznej, której elementem były w szczególności: spotkania warsztatowe z interesariuszami i konsultacje społeczne. Cały proces obejmował następujące działania:

- Przeprowadzenie ankietowego badania warunków życia i jakości usług publicznych dla obszaru gminy Czernichów, w wariantcie reprezentatywnej próby gospodarstw domowych, wraz z podsumowaniem,
- Opracowanie statystycznej i strategicznej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Czernichów, w ujęciu dynamicznym i porównawczym, wraz z podsumowaniem,
- Podjęcie uchwały nr XXXII.297.2020 Rady Gminy Czernichów z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030, w tym trybu konsultacji,
- Opracowanie wniosków dla długofalowej polityki rozwoju wynikających z reprezentatywnych badań społecznych oraz ze statystycznej i strategicznej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Czernichów,

- Wypracowanie – w procesie współpracy ekspertów FRDL MISTiA i zespołu roboczego składającego się z przedstawicieli wspólnoty lokalnej – założeń Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030,
- Opracowanie projektu dokumentu strategii o zakresie i treści zgodnej z art. 10e ust. 2-4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- Realizacja konsultacji społecznych dotyczących strategii w szczególności z: sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gminy oraz z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, wraz z ich podsumowaniem,
- Realizacja procedury opiniowania dokumentu strategii przez zarząd województwa (w celu wydania przez zarząd województwa opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa),
- Przeprowadzenie uprzedniej ewaluacji trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii – przed jej przyjęciem,
- Opracowanie wersji strategii po zmianach wynikających z konsultacji, opiniowania i ewaluacji;
- Realizacja procedury w trybie przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w tym uzgodnienia z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym;
- Opracowanie finalnej wersji Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030, przedstawienie pod obrady i uchwalenie przez Radę Gminy Czernichów.

Władze samorządowe gminy Czernichów oraz zespół konsultantów FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji pragną podziękować wszystkim uczestnikom prac za poświęcony czas, odpowiedzialność w podejściu do spraw publicznych oraz merytoryczne zaangażowanie w procesie budowania Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030.

Wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Czernichów

Wnioski z ankietowego badania warunków życia i jakości usług publicznych na reprezentatywnej próbie gospodarstw domowych w gminie Czernichów

Podsumowanie

Za jeden z najważniejszych czynników wpływających na poziom jakości życia w gminie – poziom zadowolenia z faktu zamieszkania, oceny jako miejsca do życia, chęci pozostania w gminie w przyszłości i niewyprowadzania się – należy uznać efektywność informacyjną władz, radnych, sołtysów, urzędu i pozostałych instytucji lokalnych w kwestiach ważnych dla rozwoju gminy. Pozytywne oceny polityki informacyjnej przekładają się na dobre oceny jakości życia oraz oceny zainteresowania władz lokalnych inicjatywami społecznymi zgłaszanymi przez mieszkańców. Im lepsze oceny tej polityki, tym większe też odczuwalne poczucie wpływu na decyzje władz. Sama informacja powoduje, że mieszkańcy mają poczucie wpływu na władzę i jej działania. Ważne jest też zaangażowanie w życie społeczne w gminie. Najwyższy poziom zadowolenia z zamieszkania na terenie gminy podzielają gospodarstwa, gdzie zdecydowana większość/wszyscy jego członkowie uczestniczą w życiu gminy (istotnie wyższy od domostw, gdzie angażuje się jedna osoba). Wraz z zaangażowaniem w sprawy gminy rośnie wspomniane poczucie wpływu i częstotliwość kontaktu z innymi mieszkańcami. Poznawanie się społeczności umożliwia obniżenie poziomu nieufności i otwiera nowe pola do kontaktu między jej członkami, co szczególnie ważne w kontekście społeczności gminy Czernichów. Pośrednio wpływa to również na odczuwany poziom bezpieczeństwa w gminie. Trzeba też przypomnieć, że w ramach badania odnotowano, że problemy materialne niektórych gospodarstw domowych mogą się przekładać na potencjalne lub realne wykluczenie społeczne. Wzrost szeroko rozumianej aktywności społecznej domowników wiąże się ze wzrostem oceny sytuacji materialnej gospodarstwa domowego, które tworzą. Stąd potrzeba nie tylko skutecznej informacji, ale również edukacji i integracji.

Czynniki pozytywnie oddziałujące na jakość życia w gminie

Większość mieszkańców jest zadowolona z faktu zamieszkiwania w gminie Czernichów i pozytywnie ocenia ją jako miejsce do życia. Mają na to wpływ m.in. następujące czynniki:

- Częściowo polityka informacyjna gminy, realizowana zarówno w formach tradycyjnych (np. gazeta lokalna, zebrania), jak i nowoczesnych (np. strona internetowa, media społecznościowe). Jednocześnie duże deklarowane zainteresowanie mieszkańców sprawami lokalnymi.
- Dogodne dla mieszkańców godziny pracy Urzędu Gminy Czernichów.
- Zadowolenie ze stanu otoczenia, co wiąże się z atrakcyjnymi lokalnymi warunkami krajobrazowymi i przyrodniczymi.
- Pozytywne oceny działania lokalnego systemu gospodarki odpadami (odbiór śmieci, możliwości segregacji).
- Duża przepustowość głównych tras komunikacyjnych w gminie w godzinach szczytu.
- Dostępność komunikacji publicznej.

- Zadowalająca jakość kształcenia w szkołach na terenie gminy (opinia mieszkańców, wyniki egzaminów należałoby interpretować inaczej).
- Działalność Gminnej Biblioteki Publicznej w Czernichowie wraz z filiami, która odpowiada za ofertę kulturalną w gminie (ze względu na brak funkcjonowania osobnego ośrodka kultury).

Najważniejsze ujawnione w badaniu problemy

Przedstawiciele aż co czwartego gospodarstwa domowego biorą pod uwagę możliwość wyprowadzki z gminy. W badaniu ujawniono problemy, które mogą mieć na to wpływ (kolejność nie odzwierciedla powszechności odczuć):

- Polityka informacyjna gminy, która na ten moment oceniana jest przez mieszkańców tylko częściowo jako zadowalająca i skuteczna (patrz powyżej na „Czynniki pozytywnie oddziałujące na jakość życia w gminie”).
- Niski poziom zaufania społecznego, wpływający na obniżenie kapitału społecznego.
- Odczuwalny przez część mieszkańców brak poczucia wpływu na sprawy publiczne, warunkujący ograniczenie poczucia współodpowiedzialności za sprawy gminy.
- Niska dostępność administracji dla osób ze specjalnymi potrzebami.
- Ograniczone możliwości budżetowe gminy.
- Niewystarczająca dostępność sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.
- Zła jakość powietrza (smog).
- Zła jakość/stan nawierzchni dróg.
- Niewystarczająca ilość bezpiecznych ciągów pieszych, wpływająca na ich bezpieczeństwo w ruchu.
- Słaba dostępność tras rowerowych.
- Niska dostępność miejsc opieki nad dzieckiem do lat 3.
- Słaba dostępność świetlic dla dzieci i młodzieży.
- Niezadowalająca oferta form ciekawego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne, dedykowane miejsca i przestrzenie).
- Niezadowalająca możliwość aktywnego i biernego uczestniczenia w kulturze na poziomie lokalnym (bez konieczności wyjazdu np. do Krakowa).
- Niewielka oferta miejsc i obiektów dla dorosłych w zakresie spędzania wolnego czasu.
- Mała dostępność atrakcyjnych miejsc pracy, niewystarczające w opinii respondentów wsparcie gminy dla przedsiębiorców oraz osób decydujących się na otwarcie własnej działalności.
- Niska dostępność lekarzy specjalistów (problem ogólnokrajowy).
- Krytyczna ocena działania ośrodków zdrowia na terenie gminy.
- Duży popyt na programy profilaktyczne oraz specjalistyczne konsultacje medyczne oraz ich niewystarczająca podaż.

- Nisko oceniane wsparcie w ramach gminnej polityki społecznej, w szczególności dla osób starszych, chorych, samotnych, zależnych.
- Zagrożenie wykluczenia społecznego osób starszych i w gorszym położeniu związane z:
 - brakiem odpowiedzialnej i traktowanej priorytetowo polityki senioralnej,
 - ubóstwem: prawie co trzecie gospodarstwo domowe wskazało jako swoje główne źródło utrzymania emeryturę bądź rentę. Ponadto, badanie wykazało istotny, choć niekoniecznie obecny w każdym przypadku, związek między sytuacją materialną gospodarstwa domowego a aktywnością społeczną jego członków;
 - barierami architektonicznymi;
 - utrudnionym dostępem do opieki medycznej;
 - barierami dotarcia do potrzebujących z informacją na temat dostępnego wsparcia oraz pomocą ze strony organizacji społecznych.

Rekomendacje

Kluczowe rekomendacje dotyczą podejmowania przez władze samorządowe działań na rzecz:

- Trwałego (perspektywicznego) i zrównoważonego rozwoju (społecznego, gospodarczego, środowiskowego i przestrzennego).
- Dalszego doskonalenia systemu informacji i dialogu z mieszkańcami, budowania współodpowiedzialności za rozwój gminy, włączania mieszkańców w procesy decyzyjne, zwiększenia ich udziału w kształtowaniu polityk publicznych.
- Dbania o częste możliwości spotkania władz z mieszkańcami, a zarazem promocji i poprawy dostępności e-usług.
- Zwiększenia uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym gminy i integracji społeczności lokalnej, w tym pobudzania zaangażowania wśród wszystkich członków gospodarstw domowych.
- Zacieśniania współpracy z lokalnymi organizacjami oraz rozwoju systemu wsparcia i współpracy ze zorganizowanymi i niesformalizowanymi grupami mieszkańców.
- Zapewnienia dostępności (architektonicznej, cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej) w administracji lokalnej przez stosowanie uniwersalnego projektowania nowych rozwiązań lub racjonalnych usprawnień w usuwaniu istniejących barier, a także likwidacji barier architektonicznych w przestrzeniach wspólnych oraz komunikacyjnych.
- Poprawy dostępności infrastruktury ochrony środowiska – zarówno sieciowej, jak i w postaci rozwiązań alternatywnych.
- Rozwoju i modernizacji infrastruktury wodociągowej.
- Kontynuowania inwestycji dotyczących infrastruktury drogowej i towarzyszącej, przede wszystkim ciągów pieszych i rowerowych.
- Ciągłego doskonalenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

- Wzmacniania gospodarki lokalnej i poprawy sytuacji na rynku pracy (utrzymanie i tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy, rozwijanie przedsiębiorczości, różnicowanie obszarów działalności gospodarczej).
- Zwiększenia dostępności do programów profilaktycznych i opieki medycznej, w tym poprawy usług ponadpodstawowych (w szczególności zwiększenia dostępności lekarzy specjalistów na terenie gminy).
- Poprawy efektywności działania gminnego systemu pomocy społecznej, w tym wsparcia dla działań informacyjnych nt. dostępnej pomocy.
- Wsparcia i jego promocji dla osób starszych, w gorszym położeniu i ich rodzin (pomoc społeczna, usługi opiekuńcze i wytchnieniowe itp.) oraz organizacji i inicjatyw społecznych do nich skierowanych.
- Edukacji i aktywizacji gospodarstw domowych znajdujących się w gorszym położeniu życiowym i zwiększania dostępu tych gospodarstw do systemu wsparcia i usług publicznych (zmniejszanie wykluczenia społecznego, zmniejszenie roszczeniowości, zwiększanie zaangażowania itp.);
- Rozwijania i różnicowania oferty ciekawego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (w szkole i poza nią);
- Rozwijania, różnicowania i promocji już dostępnej oferty ciekawego spędzania czasu wolnego dla dorosłych (w szczególności tworzenie nowych atrakcyjnych przestrzeni publicznych, aranżacji już dostępnej infrastruktury oraz miejsc, w których dorośli mogą spędzać czas wolny poza domem, miejsc rekreacji i wypoczynku).
- Zwiększenia możliwości biernego i aktywnego uczestniczenia w kulturze na poziomie lokalnym.
- Wdrażania narzędzi monitorowania usług publicznych, badania ich jakości oraz satysfakcji odbiorców.

Powyższe najważniejsze czynniki pozytywnie oddziałujące na jakość życia w gminie, problemy oraz rekomendacje, stanowią jedynie syntezę opinii mieszkańców gminy Czernichów nt. warunków życia i jakości usług publicznych. Szczegółowy raport z badania na próbie reprezentatywnej stanowi osobny dokument.

Wskazania mieszkańców, zarówno w odniesieniu do pozytywnych cech rozwojowych, jak i problemów, zostały wzięte pod uwagę w procesie budowy założeń Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030, poprzez analizę ich zgodności z trendami wynikającymi z analiz statystycznych i strategicznych, kompetencji samorządu gminnego w danej problematyce zgłaszanej przez mieszkańców, możliwości finansowych i współpracy w zakresie podnoszenia jakości usług publicznych i szeroko rozumianych warunków życia. Wiele ze zgłaszanych w badaniu problemów i rekomendacji znalazło swój wyraz w celach i kierunkach działań strategii.

Wnioski z diagnozy statystycznej w ujęciu dynamicznym i porównawczym

Ogólny obraz gminy

Na podstawie analizy danych statystycznych z lat 2015-2019 można stwierdzić, że gmina Czernichów rozwijała się w przeciętnym tempie na tle powiatu krakowskiego i wszystkich gmin tworzących Stowarzyszenie Metropolia Krakowska (SMK). Dynamika rozwoju gminy jest różna, w zależności od analizowanego obszaru społecznego czy gospodarczego. Z racji nieco większej (niż inne gminy SMK) odległości od Krakowa procesy przekształcania się w „sypialnię” dużego miasta, w ostatnich latach nasilone w tzw. „gminach obwarzankowych”, w gminie Czernichów występują w mniejszym stopniu. Ma to swoje przełożenie zarówno na zjawiska korzystne i pożądane, jakimi są m.in. stabilność tkanki społecznej, czy silna tożsamość lokalna, jak również powoduje większe narażenie na negatywne zjawiska wynikające chociażby z sytuacji demograficznej (np. wyludnianie się wsi i mniejszych ośrodków miejskich), gospodarczej (np. wyższe bezrobocie i ryzyko utraty pracy, niższy poziom wynagrodzeń), czy dotyczące systemu usług publicznych (konieczność dostosowania systemu do zmieniającej się struktury wiekowej, nowych problemów i potrzeb społecznych, np. w obszarze ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji i wychowania).

Należy podkreślić, że w ostatnich latach gmina Czernichów stale poprawiała wskaźniki dotyczące rozwoju przedsiębiorczości, co przekładało się na sytuację na lokalnym rynku pracy, czy malejącą skalę problemów społecznych (był to trend obserwowany w większości jednostek samorządowych w ostatnich latach). Z drugiej strony negatywne tendencje zaobserwowano zwłaszcza w zakresie wskaźników demograficznych oraz stanu finansów publicznych. Mając na uwadze nieco gorsze (na tle powiatu i regionu) wyniki nauczania osiągnięte przez uczniów lokalnych szkół, przy malejącym, ale nadal relatywnie wysokim udziale środków przeznaczanych na oświatę i wychowanie w budżecie gminy, to polityka demograficzna i edukacyjna stają się istotnym wyzwaniem rozwojowym na kolejne lata. Czynnikiem decydującym o atrakcyjności osadniczej powinna być dbałość o wysoki komfort życia oraz jakość i dostępność usług publicznych. Kluczowa dla rozwoju będzie także aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich w kierunku efektywnej ekonomicznie, ekologicznej działalności rolniczej, działalności poza i okołorolniczej, dzięki lepszemu wykorzystaniu dobrej lokalizacji (w szczególności względem Krakowa) i dostępności komunikacyjnej.

Nie można również zapominać o naturalnych atutach gminy, jakimi są walory przyrodniczo-krajobrazowe, o których świadczyć może m.in. obecność obszarów chronionych na jej terenie. Obszary chronione, w szczególności parki krajobrazowe, zostały w polityce regionalnej uznane za obszary strategicznej interwencji, które będą mogły korzystać ze specjalnego wsparcia. Dalsze inwestycje i rozwijanie oferty rekreacyjno-sportowej i turystycznej można zatem uznać za kluczowe w zakresie budowania przewagi konkurencyjnej gminy.

W powyższym kontekście należy jak najmocniej wykorzystać członkostwo gminy w Stowarzyszeniu Metropolia Krakowska, które stanowi zinstytucjonalizowaną płaszczyznę współpracy dla Krakowa i otaczających go 14 gmin, pozwalającą na wspólne rozwiązywanie problemów i wykorzystywanie szans rozwojowych, a także we wszelkich innych formach współpracy terytorialnej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej. Miasta i gminy współpracujące w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych (formalne zawiązana współpraca) również zostały uznane za obszary, które będą objęte strategiczną interwencją w Małopolsce.

Na kolejnych stronach przedstawiono syntezę szczegółowych uwarunkowań odzwierciedlających zarysowane wyżej zjawiska wpływające na poziom rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego gminy Czernichów. Szczegółowy raport diagnostyczny opracowany na potrzeby prac nad założeniami Strategii, stanowi osobny dokument.

a) W zakresie uwarunkowań wynikających z położenia i dostępności komunikacyjnej jednostki:

Gmina Czernichów charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną do Krakowa, regionalnego ośrodka gospodarczego, naukowego, usługowego i administracyjnego, jeśli chodzi o odległość i czas przejazdu. Problem pojawia się w związku z rosnącym ruchem na głównej drodze dojazdowej (DW 780), która biegnie wzdłuż granic miejscowości Przeginia Duchowna i Rybna, a także przebiega przez Czułówek. Strategiczne znaczenie komunikacyjne ma ponadto droga powiatowa 2183K, która biegnie przez centrum miejscowości i w godzinach szczytu jest mocno obciążona. Statystyki pokazują, że za wzrost ten odpowiadają użytkownicy samochodów osobowych.

Czernichów nie posiada gminnej komunikacji zbiorowej. Relacje lokalne i zewnętrzne obsługuje Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Krakowie oraz prywatni przewoźnicy. Aglomeracyjne linie autobusowe umożliwiają dojazd z większości terenu gminy do Krakowa (pętla Salwator), skąd, po przesiadce, możliwe jest kontynuowanie podróży w kierunku centrum Krakowa oraz pozostałych jego dzielnic lub do innych gmin otaczających Kraków. Ofertę komunikacyjną uzupełniają mikrobusy, głównie relacji Kraków-Alwernia, jednakże ta forma podróżowania często wyklucza osoby z niepełnosprawnościami czy rodziców z małymi dziećmi w wózkach, a dodatkowo w ostatnim okresie była znacząco redukowana, w kontekście rosnącej liczby mieszkańców korzystających ze wspomnianej komunikacji aglomeracyjnej. Potencjał dostępności komunikacyjnej gminy warunkuje również zlokalizowany w pobliżu Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II w Krakowie Balicach (od miejscowości Czernichów oddalony o około 15 km).

W kontekście rozwoju gospodarczego gminy trzeba również zaznaczyć jej relatywnie niewielką odległość nie tylko od Krakowa, ale także od miast konurbacji śląskiej (np. odległość do Katowic - ok. 70 km czy Gliwic - ok. 90 km). Ponadto warto dodać, że szansą dla gminy w zakresie dostępności transportowej może być budowa północnej obwodnicy Krakowa (nowy odcinek S52), która przypuszczalnie podniesie atrakcyjność południowej części jednostki zarówno pod kątem inwestycyjnym, jak i zamieszkania przez dotychczasowych mieszkańców Krakowa. Ważną inwestycją jest również budowa drogi gminnej (obwodnicy) w miejscowości Rybna, która będzie stanowiła połączenie drogi wojewódzkiej nr 780 z drogą powiatową nr 2191K. Nowy odcinek drogi wyprowadzi ruch ciężkich samochodów z Rybnej, poprawi bezpieczeństwo, a jednocześnie usprawni komunikację w Sance, Czułowie, Mnikowie, Kryspinowie. Jest też szansą na otwarcie się nowych terenów pod zagospodarowanie gospodarcze.

Istotną, planowaną inwestycją komunikacyjną jest przeprawa drogowa przez Wisłę z gminy Liszki (Jeziorzany) do gminy Skawina (Kopanka-Ochodza). W przypadku realizacji, inwestycja ta ma szansę zaktywizować (pod kątem osadniczym, gospodarczym) te części obu gmin, choć wymagałoby to również inwestycji w przepustowość dróg lokalnych, zapewnienia bezpieczeństwa na nich – bowiem będzie to alternatywna trasa dojazdu do Krakowa dla mieszkańców gmin sąsiadujących z miastem od strony południowo-zachodniej.

Gmina Czernichów leży na terenach sprzyjających produkcji rolnej, co może zostać uznane za jej duży potencjał. W strukturze zagospodarowania powierzchni gminy dominują grunty do wykorzystania rolniczego – orne, a także łąki, pastwiska i sady. W 2019 r. stanowiły one nieco ponad 52% powierzchni

jednostki. Dodatkowym atutem w tym zakresie jest niska podatność gleb na suszę (IV, najniższa kategoria w czterostopniowej skali), czemu sprzyja położenie w dolinie Wisły.

Wyzwaniem dla gminy pozostaje rozwój gospodarki przestrzennej. Do roku 2019 jedynie ok. 26% (tj. 2198 ha) gminy pokryte było planami zagospodarowania przestrzennego (średni wskaźnik dla gmin SMK w tym samym roku to 91%). Według stanu na maj roku 2021 gmina ma przyjętych 8 planów zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości i niezmiennie 5 planów punktowych, co oznacza objęcie ok. 57% powierzchni gminy. W trakcie procedowania są kolejne 4 plany zagospodarowania.

Ponadto należy dodać, że z roku na rok przybywa pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy obiektów mieszkalnych na terenie gminy. W roku 2019 wydano 75 decyzji o warunkach zabudowy i 39 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Niemniej jednak udział wydanych i zaakceptowanych zgłoszeń na budowę w ogóle pozwoleń i zgłoszeń wydawanych przez Starostwo Powiatowe w Krakowie wynosiło dla gminy Czernichów jedynie ok. 5% w skali całego powiatu. Potencjał osadniczy pozostałych gmin powiatu krakowskiego w tym zakresie jest wyższy (największy w gminie Zabierzów i Zielonki – po ok. 12% pozwoleń w powiecie).

Konsekwencje:	Wyzwania:
• Wydłużenie czasu dojazdu do Krakowa (korki); • Pogorszenie komfortu życia – większy ruch, zanieczyszczenie spalinami, hałas komunikacyjny itp.; • Rosnące zainteresowanie komunikacją publiczną; • Utrudnione korzystanie z komunikacji prywatnej przez osoby o ograniczonej mobilności; • Potencjał rolniczy; • Rzeka Wisła – ze swoimi zagrożeniami, ale i potencjałami rozwojowymi (np. w zakresie rozwijania oferty rekreacyjnej); • Duża atrakcyjność osadnicza gminy, choć nie tak wyraźna jak gmin bezpośrednio graniczących z Krakowem; • Połowa gminy objęta planami zagospodarowania przestrzennego; • Współpraca terytorialna, w tym ramach Stowarzyszenia Metropolia Krakowska.	• Podniesienie poziomu bezpieczeństwa pieszych i użytkowników ruchu, w tym na DW 780; • Rozbudowa sieci dróg lokalnych, zwiększenie ich przepustowości, integracja z ponadlokalnym systemem transportowym; • Dostosowywanie lokalnego układu komunikacyjnego do realizowanych lub planowanych dużych inwestycji komunikacyjnych na terenie gminy lub w jej otoczeniu; • Podniesienie atrakcyjności terenów gminy pod kątem osiedlania się oraz inwestycji; • Objęcie możliwie całej powierzchni gminy planami zagospodarowania przestrzennego; • Zwiększenie efektywności produkcji rolnej, produkcja ekologiczna, w tym dla mieszkańców miasta Krakowa; • Wykorzystanie wsparcia w ramach regionalnych obszarów strategicznej interwencji.

b) W zakresie procesów demograficznych:

Liczba ludności gminy Czernichów stopniowo wzrasta (w latach 2015-2019 wzrost o 2,8%), ale pod względem wskaźników demograficznych, jak przyrost naturalny i saldo migracji (przyrost naturalny w 2019 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosił -1,37, a saldo migracji w tym samym odniesieniu +5,9), notuje ona wyraźnie niższe wskaźniki na tle innych gmin SMK (odpowiednio przyrost naturalny +1,98; saldo migracji +11). Jednocześnie analiza struktury ludności pod względem ekonomicznych grup wieku pokazuje z roku na rok stopniowe starzenie się społeczeństwa gminy. Wskaźniki obciążenia demograficznego nie osiągają jeszcze poziomów alarmowych, jednak przy utrzymaniu niekorzystnego trendu (spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym; w 2019 r. w gminie było 17,6% osób w wieku poprodukcyjnym - wskaźnik w środku stawki gmin SMK, jednak z roku na rok stopniowo wzrastający) sytuacja ta może generować problemy społeczno-ekonomiczne na terenie gminy (wzrost liczby korzystających z pomocy społecznej, nieefektywny system oświaty i wychowania, obciążenie służby zdrowia, spadek dochodów budżetu gminy itp.). Oczekiwania te potwierdzają długoterminowe prognozy Głównego Urzędu Statystycznego. Według nich liczba ludności gminy Czernichów w kolejnych latach będzie nadal wzrastać, prawdopodobnie w nieco szybszym tempie jak dotychczas (prognozuje się, że w 2030 r. w gminie mieszkać będzie 16 198 osób, tj. względem roku 2019 nastąpi wzrost o ok. 10,1%), jednak niekorzystanie zmieni się struktura mieszkańców pod względem ekonomicznych grup wieku (według prognoz w 2030 r. struktura mieszkańców gminy będzie składać się z 21,3% osób w wieku poprodukcyjnym, 59,5% osób w wieku produkcyjnym i tylko 19,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, czyli największy przyrost liczby ludności prognozowany jest w grupie najstarszych mieszkańców przy dość istotnie malejącym udziale osób w wieku produkcyjnym oraz osób najmłodszych). Sytuacja ta już teraz winna skłaniać do pytań i działań w zakresie polityki demograficzno-osadniczej oraz reorientacji polityki dostarczania odpowiednich usług publicznych.

O ile w przypadku innych gmin powiatu krakowskiego, jak np.: Wielka Wieś czy Zielonki, położenie pozwala im na wyraźne korzystanie z procesów suburbanizacyjnych (notują one istotne wzrosty nowych mieszkańców ze względu na ruchy migracyjne z Krakowa), to w przypadku gminy Czernichów odległość od miasta jest większa i ma przełożenie na mniejszą skalę przesiedlania się jego mieszkańców na ten obszar. Dlatego szans na poprawę wskaźników demograficznych w gminie warto szukać w poprawie dostępności komunikacyjnej i rozwijaniu transportu publicznego, a także doskonaleniu warunków życia, pracy i nauki, np. poprzez wdrażanie kompleksowej polityki prorodzinnej, międzypokoleniowej i senioralnej skupionej wokół lokalnych społeczności, wsparcie dla powstawania nowych atrakcyjnych miejsc pracy, czy budowanie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego, wykorzystującej walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy.

Konsekwencje:	Wyzwania:
• Stabilna sytuacja demograficzna w ostatnich latach (delikatny wzrost liczby mieszkańców, głównie ze względu na migracje); • Jednocześnie postępujący proces starzenia się społeczeństwa (rosnący udział emerytów i rencistów, malejący udział osób pracujących) i jego konsekwencje społeczno-ekonomiczne (konieczność reorientacji systemu usług, potencjalny wzrost liczby	• Kompleksowa polityka prorodzinna, międzypokoleniowa i senioralna; • Dopasowanie oferty usług publicznych do zmieniającej się struktury społeczeństwa; • Kształtowanie atrakcyjności osadniczej, w tym poprzez poprawę warunków życia, komunikacji, pracy i wypoczynku.

osób korzystających z pomocy społecznej, dodatkowe obciążenie służby zdrowia, spadek dochodów budżetu gminy, brak efektywności gminnego systemu oświaty i wychowania, itp.).

c) W zakresie sytuacji gospodarczej i rynku pracy:

Gmina Czernichów charakteryzuje się przeciętnym potencjałem gospodarczym. Kluczowe wskaźniki gospodarcze osiągnięte przez gminę w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, tj. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (w 2019 r. wskaźnik wynoszący 1083) oraz nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (94) są niższe niż w średnio w województwie małopolskim (odpowiednio 1202 i 108), powiecie krakowskim (1206 oraz 109) oraz na tle gmin SMK (1253 i 118). Pod względem dynamiki rozwoju potencjału gospodarczego w regionie wyraźnie w ostatnich latach zyskały gminy leżące w bezpośrednim sąsiedztwie Krakowa (np. Wielka Wieś czy Zielonki). Pozostałe gminy powiatu krakowskiego, które znajdują się w dalszej odległości do Krakowa (Czernichów, czy Igołomia-Wawrzeńczyce), nadal muszą szukać czynników rozwojowych opartych o własne potencjały, w szczególności przedsiębiorczość mieszkańców, czy walory środowiskowe, a także doskonalić dostępność komunikacyjną i ofertę dla inwestorów. W przypadku gminy Czernichów warto zwrócić uwagę na wzrost liczby mikro i małych (często rodzinnych) przedsiębiorstw, funkcjonujących zwłaszcza w branży budowlanej oraz handlowo-usługowej. Szansą jest aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich w kierunku efektywnej ekonomicznie, ekologicznej działalności rolniczej, działalności poza i okołorolniczej. Jednocześnie dużym wyzwaniem pozostaje tworzenie warunków dla średnich i dużych inwestorów (obecnie wskaźnik takich firm na terenie gminy należy do najniższych w powiecie krakowskim), którzy podniosą potencjał i innowacyjność gospodarki lokalnej oraz zapewnią nowe, atrakcyjne miejsca pracy dla mieszkańców.

Lata 2015-2019 w gminie Czernichów odznaczały się spadkiem liczby zarejestrowanych bezrobotnych (-42,6%). Spadki w ujęciu bezwzględny wpłynęły na zmiany w strukturze bezrobocia – za sprawą szybkiego odpływu bezrobotnych w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym wyraźnie wzrósł udział w najstarszej (powyżej 55 lat) grupie wiekowej. O ile zatem osób pozostających bez pracy na terenie gminy Czernichów jest mniej, o tyle konieczny wydaje się dobór działań aktywizujących, skierowanych właśnie do osób starszych (w celu wydłużenia ich aktywności zawodowej). Jednocześnie opisywane pozytywne tendencje na rynku pracy prawdopodobnie zostaną załamane w wyniku negatywnych konsekwencji pandemii koronawirusa. Sytuacja będzie wymagać z jednej strony wdrożenia mechanizmów łagodzących skutki kryzysu społeczno-gospodarczego, leżących w kompetencjach gminy, z drugiej szerokiej współpracy, w tym z jednostkami samorządu terytorialnego wyższego szczebla oraz centralnymi.

Konsekwencje:

- Umiarkowana konkurencyjność przedsiębiorczości w gminie w stosunku do gmin powiatu krakowskiego bezpośrednio sąsiadujących z Krakowem;
- Dogodne warunki dla mikro i małych firm;

Wyzwania:

- Podnoszenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki lokalnej;
- Wsparcie dla tworzenia nowych i atrakcyjnych miejsc pracy na terenie gminy;

• Ograniczony potencjał inwestycyjny ze względu na braki infrastruktury technicznej i wydzielonych obszarów; • Potencjał gminy w zakresie produkcji rolnej, w szczególności rozwoju rolnictwa ekologicznego, sprzedaży (w tym bezpośredniej) zdrowej żywności i promocji zdrowego stylu życia; • Ryzyko wystąpienia negatywnych zjawisk społecznych związanych z kryzysem gospodarczym i wzrostem bezrobocia, w szczególności jako konsekwencja pandemii koronawirusa.	• Poprawa warunków do inwestowania (rozwoju średnich i dużych firm), w tym poprzez tworzenie obszarów aktywności gospodarczej i doskonalenie obsługi przedsiębiorców; • Wsparcie procesu profesjonalizacji działania przedsiębiorstw z terenu gminy oraz promocja ich produktów i usług; • Wsparcie i promocja przedsiębiorczości, w tym kształtowanie cech przedsiębiorczych wśród młodzieży; • Rozwój, integracja i promocja oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy; • Łagodzenie społecznych i gospodarczych skutków związanych z epidemią koronawirusa i próba wypracowania mechanizmów reagowania na podobne wydarzenia w przyszłości; • Monitorowanie i obejmowanie wsparciem grup bezrobotnych wymagających najpilniejszego wsparcia.
--	--

d) w zakresie infrastruktury technicznej:

Zaopatrzenie mieszkańców gminy Czernichów w wodę kształtuje się na zadowalającym poziomie (86% mieszkańców posiada dostęp do sieci wodociągowej). Braki w infrastrukturze są jednak wyraźnie widoczne w przypadku sieci kanalizacyjnej (dostęp ok. 40% mieszkańców), a w szczególności gazowej (ok. 24%, w latach 2015-2019 sieć gazownicza zwiększyła się o 9,6 km). Sąsiednie gminy SMK wypadają pod tym względem znacznie lepiej. Średnia pokrycie siecią kanalizacyjną dla gmin SMK w 2019 r. wyniosło ok. 47%, a siecią gazociągową 82%.

W rozbiciu na sołectwa, najlepszą dostępność do wodociągu posiadali na koniec 2019 r. mieszkańcy Rybnej (100% budynków podłączonych do sieci) oraz Czernichowa (92% budynków), a więc miejscowości najludniejszych i najlepiej rozwiniętych na krańcu północnym i południowym gminy. Największe braki w dostępie do sieci posiadają sołectwa: Kłokoczyn (14% budynków) i Czułówek (22% budynków).

Nieco inaczej przedstawia się sytuacja w zakresie dostępu do kanalizacji. Sieć ta jest rozbudowywana z północy na południe gminy. Przebiega od Rybnej (100% budynków) przez Czułówek (20%), Przeginie Duchowną (46%), po Czernichów (52%) i Wołowice (22%). Ponadto w minimalnym zakresie sieć kanalizacyjna funkcjonuje na terenie miejscowości Przeginia Narodowa (ok. 3%). Pozostałe miejscowości (na wschodzie i zachodzie gminy) pozbawione są dostępu do tej sieci

Działania w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej są kluczowe ze względu na podniesienie jakości życia mieszkańców, wzrost atrakcyjności osadniczej i gospodarczej gminy oraz poprawę stanu środowiska.

Konsekwencje:	Wyzwania:
• Obniżenie komfortu życia mieszkańców; • Mniejsza atrakcyjność osadnicza i gospodarcza gminy, zwłaszcza w porównaniu do gmin powiatu krakowskiego bezpośrednio sąsiadujących z Krakowem; • Negatywny wpływ na jakość środowiska naturalnego – m.in. zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych, smog.	• Inwestycje w infrastrukturę komunalną (zwłaszcza kanalizacyjną) na obecnych i nowych obszarach zagospodarowania gospodarczego i mieszkaniowego; • Współpraca w kierunku intensyfikacji działań dotyczących rozwoju sieci gazociągowej; • Podnoszenie jakości usług związanych z infrastrukturą techniczną i dostosowanie ich do zmieniających się warunków osadniczych i gospodarczych; • Optymalizacja kosztów związanych z utrzymaniem i rozwojem infrastruktury sieciowej.

e) w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego, społecznego i publicznego:

Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej nie prezentują w pełni jej faktycznego stanu. Dostęp do rozmaitych usług z zakresu ochrony zdrowia dla mieszkańców zapewnia przede wszystkim bliskość Krakowa i jego oferty, a uzupełniają działające na terenie gminy przychodnie (wyłącznie niepubliczne) czy apteki. Pod tym względem gmina Czernichów nie wyróżnia się na tle porównawczym. Generalnie, podstawowe wyzwania w zakresie ochrony zdrowia dla gminy będą koncentrować się wokół problemów o charakterze ogólnopolskim (m.in. średni wiek kadry lekarskiej czy trudności w jej uzupełnieniu, kolejki do specjalistów) oraz w najbliższym okresie działań związanych z pandemią koronawirusa i jej negatywnymi skutkami zdrowotnymi i społecznymi.

Ważnym ogniwem w zapewnieniu bezpieczeństwa mieszkańcom gminy są ochotnicze straże pożarne – w 2019 r. funkcjonowało 12 takich jednostek, z czego trzy zaliczone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. W zakresie bezpieczeństwa publicznego największym problemem wydają się być zagrożenia związane z natężeniem ruchu drogowego, o czym może świadczyć utrzymująca się liczba kolizji w okresie 2015-2019. Konieczna jest także intensyfikacja działań zmierzających do minimalizacji zagrożenia powodziowego.

Obserwowany w skali gminy Czernichów w latach 2015-2019 spadek liczby osób objętych pomocą społeczną (-54,2%) wpisuje się w trend widoczny w powiecie, regionie oraz w gminach porównawczych. Sytuacja ta pośrednio ma związek ze zmianą krajowej polityki społecznej i prorodzinnej (m.in. Program „Rodzina 500+”), co znalazło też odzwierciedlenie w zmianie struktury środków budżetowych przeznaczanych przez gminy na pomoc społeczną i politykę prorodziną (ograniczenie środków w dziale „Pomoc społeczna” na rzecz działu „Rodzina”). Warto jednak zauważyć, że poprawa sytuacji w zakresie problemów społecznych dotyczyła w ostatnich latach tylko kilku obszarów, tj. rodziny wielodzietne, bezrobocie, ubóstwo. Skala pozostałych problemów utrzymuje się

na podobnym poziomie. W związku z tym wyzwaniem dla gminy w zakresie polityki społecznej powinno być dalsze wspieranie grup zagrożonych lub dotkniętych zjawiskiem wykluczenia społecznego, koncentrujące się na problemach generowanych wśród osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych. Jednocześnie – na skutek pandemii koronawirusa – jako ważny powód trudnej sytuacji życiowej powróci prawdopodobnie bezrobocie. Należy więc spodziewać się wzrostu liczby osób zwracających się o pomoc z uwagi na utratę zatrudnienia, czy pogorszenie sytuacji materialno-dochodowej, a także na ewentualne powiązane z tym trudności rodzinne.

Konsekwencje:	Wyzwania:
• Powolny choć nieunikniony wzrost zapotrzebowania na opiekę zdrowotną, w tym na usługi specjalistyczne, związany ze zmianami w strukturze demograficznej; • Zmiana liczebności oraz struktury grup wymagających wsparcia w zakresie pomocy społecznej (osoby w wieku poprodukcyjnym, chore, zależne, z niepełnosprawnościami); • Zagrożenie powodziowe; • Potencjalne problemy społeczne jako konsekwencja pandemii koronawirusa; • Rosnące ryzyko emigracji osób młodych poszukujących pracy.	• Współpraca w zakresie przeciwdziałania spodziewanym problemom związanym z funkcjonowaniem służby zdrowia na poziomie lokalnym; • Monitorowanie i reagowanie na zmiany w zakresie liczebności i struktury ludności objętej usługami z zakresu ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej (dostosowywanie pomocy do diagnozowanego i stale aktualizowanego katalogu problemów społecznych); • Wspieranie i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, w szczególności tych, którzy utracili zatrudnienie w wyniku pandemii koronawirusa.

f) w zakresie zagadnień związanych ze środowiskiem naturalnym:

Gminę Czernichów charakteryzują wyjątkowe walory przyrodniczo-krajobrazowe. Tereny chronione w gminie Czernichów leżą przede wszystkim (około 37% terenu gminy) w obrębie Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych (ZJPK), a pozostała część w ich otulinie, czyli na obszarze krajobrazu chronionego. Południowo-wschodni fragment gminy (11,8% obszaru) znajduje się w granicach Bielańsko-Tynieckiego Parku Krajobrazowego. Natomiast część zachodnia gminy Czernichów (25,3% jej terenu) leży w obrębie Rudniańskiego Parku Krajobrazowego. Znaczna część gminy jest zatem obszarem chronionym ze względu na jej cenne wartości przyrodniczo-krajobrazowe oraz historyczno-kulturowe.

Jedną piątą powierzchni gminy zajmują lasy. Na jej terenie znajdują się stare drzewa objęte ochroną jako pomniki przyrody. Istotnym wyróżnikiem gminy są dwa rezerваты przyrody położone w granicach Rudniańskiego Parku Krajobrazowego: Kajasówka i Dolina Potoku Rudno.

Należy również podkreślić, iż cała południowa granica gminy oparta jest na rzece Wiśle, a znacząca część obszaru gminy znajduje się w jej dolinie, co z jednej strony wzbogaca krajobraz przyrodniczy, a z drugiej strony stwarza określone zagrożenia powodziowe.

Znajdujące się na terenie gminy obszary o wyjątkowych walorach przyrodniczo-krajobrazowych są częstym, chętnie wybieranym celem wycieczek (głównie jednodniowych) - dominuje turystyka

piesza oraz rowerowa. Dane statystyczne nie oddają w pełni potencjału rekreacyjno-turystycznego gminy (np. wspomniane odwiedziny głównych atrakcji lokalnych nie są w żaden sposób ewidencjonowane). Na terenie gminy nie ma ścieżek rowerowych - mimo istnienia licznych szlaków rowerowych, wytyczonych głównie po drogach publicznych lub ścieżkach, jednak infrastruktura ta jest i w najbliższych latach powinna być rozwijana.

Na terenie gminy Czernichów nie ma zlokalizowanych zakładów przemysłowych o szczególnej uciążliwości dla środowiska, emitujących znaczące ilości pyłów czy zanieczyszczeń gazowych, jednak pewną formą zagrożenia może być fakt występowania takich miejsc w sąsiednich gminach, np. w Zabierzowie czy Skawinie. Wśród największych zagrożeń dla środowiska należy odnotować zanieczyszczenia powietrza, powodowane przede wszystkim przez tzw. niską emisję (piece i paleniska w domach prywatnych). W tym kontekście trzeba dodać, że radykalne działania Krakowa z ostatnich kilku lat, które przyniosły znaczącą poprawę jakości powietrza w mieście, uwypukliły dodatkowo problem na terenie gmin ościennych. Działanie to winno być skoordynowane z aktywnością podejmowaną przez sąsiednie jednostki, w tym w ramach SMK.

Jednocześnie trzeba zauważyć, że gmina Czernichów sukcesywnie realizowała projekty z zakresu ochrony przyrody, obejmujące m.in. kompleksową modernizację energetyczną budynków, wprowadzanie rozwiązań bazujących na odnawialnych źródłach energii w gospodarstwach domowych i instytucjach użyteczności publicznej, sukcesywną redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza pochodzących z systemów indywidualnego ogrzewania mieszkań.

W ostatnim czasie, głównie za sprawą zmian legislacyjnych, do ważnej i problematycznej kwestii dla samorządów urosło gospodarowanie odpadami. Stanem pożądanym, nie tylko dla środowiska naturalnego, ale i dla budżetów gminnych, jest powstrzymanie tempa wzrostu produkowanych odpadów, przy jednoczesnym jak największym odsetku ich segregowania. Pod względem odsetka odpadów zbieranych selektywnie w ogólnej liczbie odpadów gmina jest jednym z liderów wśród gmin SMK. Wartość wskaźnika w 2019 r. wyniosła 42,9% i była jednym z wyższych w SMK, obok notowanego w gminach: Liszki, Zielonki i Zabierzów. Natomiast na tle gmin SMK najbardziej odstają pod względem zbierania odpadów selektywnie gminy: Skawina i Michałowice (notujące wskaźnik < 25%).

Konsekwencje:	Wyzwania:
• Walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy (obszary chronione, różnorodność siedliskowa); • Możliwe kolizje pomiędzy planami inwestycyjnymi a regulacjami dotyczącymi ochrony przyrody; • Zagrożenie związane z klęskami żywiołowymi; • Potencjał jednostki w zakresie budowy oferty czasu wolnego; • Zagrożenie dla mieszkańców związane z zanieczyszczeniem powietrza – także ze	• Podniesienie atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy, kierowanej do własnych mieszkańców oraz przede wszystkim do mieszkańców Krakowa; • Współpraca z innymi samorządami w zakresie tworzenia oferty spędzania czasu wolnego, w tym rozwoju ścieżek rowerowych i ich integracji; • Tworzenie i utrzymywanie w odpowiednim stanie małej infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej; • Szersze wykorzystanie faktu posiadania w granicach gminy obszarów chronionych

względem na brak miarodajnych, analizowanych na bieżąco pomiarów;	o wyjątkowych walorach przyrodniczo-krajobrazowych do jej promocji;
Wzrost kosztów gospodarowania odpadami i zagrożenia związane z nieefektywnym systemem odbioru i utylizacji śmieci (m.in. powstawanie dzikich wysypisk śmieci).	- Poprawa stanu środowiska naturalnego, w szczególności stanu powietrza; - Doskonalenie systemu gospodarki odpadami; - Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia negatywnych skutków klęsk żywiołowych.

g) w zakresie kapitału społecznego:

Za częściowy wskaźnik poziomu rozwoju kapitału społecznego na terenie gminy można uznać działalność organizacji zaliczanych do trzeciego sektora, na czele z fundacjami i stowarzyszeniami. Największa niedoskonałość wskaźnika liczbowego przejawia się w tym, że nie zawsze duża liczba organizacji tego typu przekłada się na prężność i zakres ich działania. W latach 2015-2019 pod względem wskaźnika liczby organizacji w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w gminie Czernichów nie odnotowano istotnych zmian. Od kilku lat wskaźnik ten utrzymuje się na poziomie 31 organizacji. Jest to mniej niż średnio w powiecie krakowskim (34) oraz województwie (39). Są to przede wszystkim organizacje działające w zakresie rozwoju lokalnego (poszczególnych miejscowości gminy), własnego środowiska, kultury, rekreacji, a także wsparcia potrzebujących. Ponadto na terenie gminy działają Koła Gospodyń Wiejskich (w Rybnej, Zagaciu, Rusosicach, Nowej Wsi Szlacheckiej, Kamieniu, Przegini Duchownej i Przegini Narodowej), Ochotnicze Straże Pożarne w każdym z 12 sołectw oraz organizacje i kluby sportowe. Warto dodać, że rozwój organizacji obywatelskich w gminie może dalej następować, zwłaszcza z uwagi na fakt rosnącego zainteresowania mieszkańców sprawami swoich lokalnych społeczności. Sytuacja taka może generować rosnącą presję mieszkańców na władze lokalne na kształtowanie rzeczywistości na poziomie lokalnym. Warto wobec tego zadbać o wspieranie działań i postaw pro-obywatelskich oraz wykorzystanie zaangażowania społecznego dla poprawy warunków i jakości usług publicznych na terenie gminy.

Największym wyzwaniem dla gminy w zakresie podnoszenia kapitału społecznego wydaje się poprawa jakości nauczania. Analizując wskaźniki w tym zakresie można zauważyć, że od kilku lat gmina Czernichów wypada gorzej na tle powiatu i gmin sąsiednich. Zwłaszcza w egzaminach ośmioklasisty i gimnazjalisty w 2019 r. uczniowie gminy osiągnęli gorsze (średnio o kilka pkt. proc.) wyniki (zwłaszcza z j. angielskiego) na tle gmin sąsiednich. Biorąc pod uwagę wspomniane wcześniej wyzwania w zakresie procesów demograficznych, wydaje się, że poprawa jakości nauczania może w dużej mierze przyczynić się do zatrzymywania młodych rodzin w gminie oraz przywiązywanie młodzieży do lokalnej społeczności. Pośrednio budowanie kapitału społecznego od najmłodszych lat może w dłuższej perspektywie przyczynić się pozytywnie do rozwoju gospodarczego gminy (np. dzięki kształtowaniu cech przedsiębiorczych przez szkoły). Jednocześnie wysoki odsetek wydatków na oświatę może sugerować przeprowadzenie dedykowanego audytu – analizy organizacyjno-finansowej lokalnego systemu oświatowego, czyli zbadania funkcjonowania sieci szkół, przedszkoli i placówek oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy pod kątem ekonomiki oraz potencjału i rezerw tkwiących w gminnym systemie oświaty.

Gminę Czernichów wyróżnia materialne (zespoły i obiekty architektury sakralnej, dworsko-parkowe i folwarczne, zespoły tradycyjnego budownictwa wiejskiego, przemysłu wiejskiego, zabytkowe cmentarze, archeologiczne obiekty nieruchome) i niematerialne dziedzictwo kulturowe (folklor, ginące zawody, wikliniarstwo, garncarstwo).

W gminie nie funkcjonuje dom kultury jako taki. Działalność kulturalno-oświatową polegającą na popularyzacji szeroko pojętej kultury oraz czytelnictwa prowadzi przede wszystkim Gminna Biblioteka Publiczna w Czernichowie (wraz z filiami w Czułówku, Rusosicach, Rybnej i Wołowicach). Liczba czytelników oraz wypożyczeń w ostatnich latach wzrastała (wskaźniki za 2019 r.: czytelnicy bibliotek publicznych w przeliczeniu na 1 tys. ludności – 167 osób, analizując strukturę czytelników, najliczniejszą grupę stanowiły osoby uczące się; wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach - 17,3). Organizowane są warsztaty biblioteczne, spotkania z głośnym czytaniem książek dla dzieci, biblioteka prowadzi i koordynuje działalność Dyskusyjnych Klubów Książki dla dzieci i młodzieży, działających przy placówkach oświatowych, realizowane są zajęcia i konkursy plastyczne, wystawy malarstwa, fotografii, rysunku, a także imprezy kierowane do społeczności lokalnych, nierzadko o charakterze amatorskim bądź półamatorskim, jednakże bardzo istotne, zwłaszcza w zakresie promocji kultury i dziedzictwa lokalnego (np. okazjonalne koncerty orkiestr dętych Ochotniczych Straży Pożarnych oraz zespołów regionalnych i chórów amatorskich, związane z uroczystościami i świętami państwowymi oraz kościelnymi).

Konsekwencje:	Wyzwania:
• Przeciętą presja i zaangażowanie mieszkańców w kształtowanie rzeczywistości na poziomie lokalnym; • Słabsze (na tle powiatu i gmin sąsiednich) wyniki uczniów szkół z terenu gminy w ogólnopolskich egzaminach, przy jednocześnie wysokich kosztach funkcjonowania lokalnej sieci szkół; • Materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe; • Oferta i aktywizacja kulturowa realizowana przez biblioteki (brak domu kultury jako odrębnej instytucji).	• Wspieranie powstawania i działania organizacji III sektora, promocja działań i postaw proobywatelskich; • Podniesienie poziomu nauczania w placówkach z terenu gminy w połączeniu ze skuteczną promocją oferty edukacyjnej i utrzymaniem infrastruktury na odpowiednim poziomie; • Optymalizacja sieci i oferty edukacyjnej z uwzględnieniem zmian i trendów demograficznych; • Wspieranie tworzenia i rozwoju oferty spędzania czasu wolnego, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży; • Rozwijanie oferty kulturalno-rozrywkowej, w tym organizacja imprez lokalnych i ponadlokalnych wykorzystujących kulturę i dziedzictwo lokalne.

h) w zakresie finansów publicznych:

Zarówno dochody, jak i wydatki gminy Czernichów w latach 2015-2019 wyraźnie wzrosły, w tym w dużej mierze za sprawą rządowego programu Rodzina 500+. Dynamika wzrostu wydatków następowała szybciej niż dochodów (w analizowanym okresie dochody wzrosły o ok. 73,2%, a wydatki o ok. 98,5%). Tym samym w 2019 r. w gminie poziom wydatków zdecydowanie przekroczył poziom dochodów. Należy dodać, że taka dynamika wzrostu wydatków względem dochodów charakteryzowała większość gmin powiatu krakowskiego (generując poziom zadłużenia gmin). W wielu przypadkach poziom zadłużenia był silnie powiązany z polityką inwestycyjną. W przypadku gminy Czernichów udział wydatków inwestycyjnych w ogólnej liczbie wydatków w 2019 r. wynosił 21,1%. Był to wskaźnik wyraźnie wyższy niż średnia dla regionu (16,5%), zbliżony do średniej powiatowej (20,2%). Jednocześnie trzeba dodać, że w latach 2015-2019 gmina zdecydowanie poprawiła swój potencjał inwestycyjny (2015 r. – wskaźnik wynoszący jedynie 8,4%).

Mając za porównanie finanse gmin powiatu krakowskiego, gminę Czernichów należy zaliczyć do gmin mniej zamożnych. Potwierdzają to wskaźniki dochodów i wydatków na 1 mieszkańca - wyraźnie niższe od średniej powiatowej i gmin SMK. Należy zauważyć, że sytuacji finansowej gminy nie poprawiają dość ograniczone źródła dochodów z podatków (wyraźnie niższe wskaźniki na tle powiatu i regionu). Z kolei największe obciążenie wydatkami od lat generuje obszar oświaty. Mimo zmniejszenia udziału w budżecie ogółem wydatków na utrzymanie sieci szkół i placówek oświatowych w gminie w ostatnich pięciu latach (z ok. 46% do ok. 33%) nadal jest on relatywnie wyższy niż w gminach porównawczych. Wobec powyższego, obok optymalizacji przeznaczania środków na cele inwestycyjne, to właśnie konieczność optymalizacji środków na edukację (przy jednoczesnej poprawie jakości nauczania) może stanowić jedno z ważnych wyznań w sferze finansów publicznych i rozwoju dla gminy Czernichów.

W 2019 wskaźnik zadłużenia gminy wyniósł ok. 53,4%. Był to jeden z najwyższych wskaźników na tle gmin SMK (średni poziom zadłużenia gmin SMK w 2019 r. wynosił 28,7%).

Konsekwencje:	Wyzwania:
• Ryzyko związane z szybszą dynamiką wzrostu wydatków w porównaniu do dochodów gminy; • Możliwe utrudnienie prowadzenia i finansowania działań, w tym z wykorzystaniem dofinansowania zewnętrznego (konieczność zabezpieczania wkładów własnych); • W ostatnich latach umiarkowany stopień absorpcji funduszy unijnych; • Utrzymujące się wysokie obciążenie budżetu wydatkami na oświatę i wychowanie.	• Optymalizacja wydatków gminy przy jednoczesnym podniesieniu poziomu dochodów; • Dywersyfikacja źródeł finansowania polityki rozwoju, w tym lepsze wykorzystanie narzędzi w ramach Krajowego Planu Odbudowy i nowej perspektywy finansowej UE; • Efektywne wydatkowanie środków publicznych – obniżanie kosztów bez jednoczesnego obniżenia dostępności bądź jakości usług publicznych; • Uruchomienie partycypacyjnych mechanizmów wydatkowania niektórych środków; • Optymalizacja kosztów w ramach gminnego systemu oświaty i wychowania.

Analiza strategiczna (SWOT) gminy Czernichów

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnostycznych. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Polega na grupowaniu czynników odnoszących się do gminnej polityki społecznej na cztery kategorie, nazwane z j. ang.: *strengths* – mocne strony, *weaknesses* – słabe strony, *opportunities* – szanse i *threats* – zagrożenia.

Tabela 1. Wyniki

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
UWARUNKOWANIA LOKALIZACYJNE I KOMUNIKACYJNE	
- Położenie blisko dużego ośrodka miejskiego (Krakowa): dostępność do atrakcyjnego rynku pracy i rynku zbytu, usług publicznych, atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego. - Bliskość Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Jana Pawła II Kraków - Balice oraz tras komunikacyjnych w kierunku Małopolski Zachodniej i konurbacji górnośląskiej (autostrada A4 i DW 780). - Postępująca budowa obwodnicy Rybnej (łączącej DW 780 i DP 2191K) – poprawa bezpieczeństwa i usprawnienie komunikacji w Sance, Czułowie, Mnikowie i Kryspinowie. - Komunikacja zbiorowa obsługiwana przez MPK Kraków i prywatnych przewoźników. - Postępujące prace planistyczne dla obszarów o strategicznym znaczeniu. - Mała presja deweloperska jako czynnik sprzyjający kształtowaniu atrakcyjnej przestrzeni publicznej i uporządkowanym funkcjom terenów.	- Lokalizacja gminy poza głównymi szlakami komunikacyjnymi; - Niska wewnętrzna dostępność komunikacyjna gminy, w tym ograniczenia komunikacyjne, wynikające z braku łatwej przeprawy przez Wisłę; - Zły stan techniczny niektórych dróg, niewystarczająca liczba miejsc parkingowych, braki w zakresie ciągów pieszych wzdłuż jezdni; - Połowa powierzchni gminy objęta planami zagospodarowania przestrzennego jako czynnik sprzyjający niekontrolowanej i niespójnej zabudowie. - Stosunkowo niewielka atrakcyjność osadnicza gminy (mierzona odsetkiem wydanych zezwoleń na budowę na terenie gminy w ogóle tego typu decyzji w powiecie krakowskim). - Atrakcyjność osadnicza gminy ograniczona deficytami, którym przeciwdziałanie wymaga koszt- i czasochłonnych inwestycji i procesów (poprawy dostępności komunikacyjnej gminy, rozbudowy infrastruktury sieciowej, koncentracji przestrzeni mieszkaniowej itp.). - Brak zasięgu sieci internetowej i komórkowej na niektórych obszarach gminy.

USŁUGI PUBLICZNE I KAPITAŁ SPOŁECZNY	
• Stabilna, choć wymagająca monitorowania sytuacja demograficzna gminy (wzrost liczby mieszkańców w ostatnich latach, głównie za sprawą migracji). • Dobra dostępność sieci wodociągowej oraz trwające i zaplanowane prace inwestycyjne nad poprawą dostępności wody i jej jakości (m.in. modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowości Rusocice). • Postępujące prace nad poprawą dostępności sieci gazociągowej w ramach średniookresowej polityki jej rozbudowy (m.in. stacji zasilania wyspowego w Czernichowie i Kamieniu jako podstawy do rozbudowy sieci przesyłowej). • Wysoki odsetek odpadów zebranych selektywnie (prawie połowa ogółu odpadów). • Najniższy w powiecie odsetek osób objętych wsparciem pomocy społecznej. • Obecność w gminie organizacji i stowarzyszeń rozumianych jako partnerów przy realizacji polityki rozwoju gminy (m.in. 7 klubów sportowych, 12 Ochotniczych Straży Pożarnych, 5 Kół Gospodyń Wiejskich, stowarzyszenia na rzecz rozwoju miejscowości, np.: Czułówek, Wołowice, Przeginia Duchowna, Rybna). • Funkcjonująca na terenie gminy szkoła zawodowa o wieloletniej tradycji i rzadkim profilu – Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Franciszka Stefczyka. • Aktywna działalność kulturalna Gminnej Biblioteki Publicznej w Czernichowie wraz z filiami.	• Postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej: ○ Zerowo-ujemny przyrost naturalny w ostatnich latach (najniższy poziom wskaźnika wśród gmin powiatu krakowskiego); ○ Przeciętny na tle powiatu odsetek udziału najmłodszych mieszkańców w populacji gminy (niższy od średniej dla gmin SMK); ○ Wzrost poziomu wskaźnika starości i prognozy utrzymania się tego trendu. • System odbioru ścieków wymagający znaczącej poprawy: ○ Niski odsetek gospodarstw domowych podłączonych do sieci, ○ Niski wskaźnik koncentracji zabudowy mieszkaniowej utrudniający rozwój sieci, ○ Niewielka kontrola organów gminy nad jakością systemu odbioru ścieków pozostającego poza siecią komunalną (szczelność przydomowych zbiorników, organizacja usług asenizacyjnych); • Bardzo niski odsetek gospodarstw domowych podłączonych do sieci gazociągowej. • Brak Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. • Alarmujący poziom jakości wód w przydomowych studniach. • Uzależnienie (choć stopniowo ograniczane na rzecz własnych ujęć) od ujęć poboru wody w gminie Alwernia. • Rosnąca liczba osób uzależnionych od pomocy społecznej (najczęściej z tytułów:

	długotrwałej lub ciężkiej choroby, ubóstwa, niepełnosprawności). • Sieć szkolna generująca duże koszty utrzymania oraz wieloletni brak kompromisu w kwestii optymalizacji lokalnego systemu oświatowego. • Niskie wyniki uczniów szkół gminnych w ogólnopolskich egzaminach. • Niska dostępność miejsc opieki nad dzieckiem do lat 3. • Brak domu/ośrodka kultury oraz zasoby finansowe gminy jako bariera jego utworzenia. • Liczba organizacji i stowarzyszeń lokalnych utrzymująca się od kilku lat na podobnym poziomie, niższym niż średnio w powiecie i gminach SMK. • Brak skoordynowanej promocji działalności lokalnych organizacji wobec niewielkiego zainteresowania mieszkańców działaniami stowarzyszeń. • Brak wiedzy wśród lokalnych organizacji w zakresie możliwości pozyskiwania środków na rozwój działalności oraz ich niewielka skłonność do wyjścia naprzeciw temu wyzwaniu „na własną rękę” (oczekiwanie pomocy od gminy).
GOSPODARKA I RYNEK PRACY	
• Wzrost liczby podmiotów gospodarczych w ostatnich latach. • Dominacja małych i mikroprzedsiębiorstw na terenie gminy. • Znaczący potencjał gminy dla rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o lokalne zasoby: ○ Dobre warunki glebowe do ekologicznej produkcji rolniczej i jej zbytu w związku z bliskością Krakowa,	• Przeciętne wskaźniki rozwoju przedsiębiorczości (np. liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu 10 tys. mieszkańców w gminie poniżej średniej dla województwa, powiatu i gmin SMK). • Przeciętna atrakcyjność dla potencjalnych inwestorów. • Wzrost osób pozostających długotrwale bez pracy wśród ogółu bezrobotnych w ostatnich latach, jako grupy o szczególnych uwarunkowaniach aktywizacji.

○ Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz obecność Wisły pod kątem rozwoju rekreacji, wypoczynku i turystyki, ○ Dziedzictwo kulturowe jako wartość dla turystyki weekendowej i rowerowej, potencjał wykorzystania w ramach wydarzeń kulturalnych oraz źródło wiedzy np. dla lokalnej branży budowniczej (obecność tradycyjnej zabudowy), ○ Produkty lokalne, w szczególności wędliniarskie, jako specjalizacja gminy.	
ŚRODOWISKO, REKREACJA I TURYSTYKA	
• Obszary chronione leżące w obrębie i otulinie Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych, stanowiące o walorach przyrodniczo-krajobrazowych, wypoczynkowych i rekreacyjnych gminy (m.in. rezerwaty przyrody Kajasówka i Dolina Potoku Rudno; parki krajobrazowe Bielańsko-Tyniecki i Rudniański; NATURA 2000 i inne). • Ekodoradztwo w Urzędzie Gminy Czernichów oraz doświadczenie gminy w zakresie realizacji programów finansujących wymiany pieców i montaż paneli fotowoltaicznych. • Rozwinięta sieć rzeczna oraz dobra dostępność Wisły. • Wyróżniające gminę materialne (m.in. tradycyjne zabudowania wiejskie, zespoły dworsko-parkowe, folwarczne i kościelne) oraz niematerialne (folklor, dziedzictwo ginących zawodów) dziedzictwo kulturowe. • Rozwijająca się turystyka rowerowa i piesza na terenie gminy, w tym przy współpracy w ramach LGD Blisko Krakowa oraz Stowarzyszenia Metropolia Krakowska.	• Zanieczyszczenie powietrza wynikające z tzw. niskiej emisji oraz brak miarodajnych, analizowanych na bieżąco pomiarów umożliwiających kontrolowaną limitację problemu. • Źle działająca oczyszczania ścieków w Przegini Duchownej jako zagrożenie dla środowiska, w szczególności zasobów wodnych. • Chemiczne zanieczyszczenie wód i gleb wynikające z ograniczonej kontroli jakości przydomowych zbiorników. • Problem „dzikich wysypisk” śmieci związany z wysokimi kosztami gospodarowania odpadami i jako źródło zanieczyszczeń gleb i wód. • Niewykorzystany potencjał rekreacyjny, wypoczynkowy i kulturalny gminy: ○ Wisły – przede wszystkim kajakowy; ○ Walorów przyrodniczo-krajobrazowych, w tym Rezerwatu Kajasówka, Kamienia i Rybnej (wzgórza, wąwozy jaskinie, ścieżki edukacyjne itp.); ○ Materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego gminy. • Brak tras rowerowych. • Brak skutecznej promocji walorów przyrodniczo-krajobrazowych i rekreacyjnych gminy.

ZARZĄDZANIE I FINANSE SAMORZĄDOWE	
- Funkcjonowanie gminy w szerszych partnerstwach lokalnych i ponadlokalnych: - Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, - LGD Blisko Krakowa, - Obszar funkcjonalny Blisko Krakowa. - Stabilny wzrost przychodów z podatku dochodowego od osób fizycznych (niemal dwukrotny wzrost w ostatnich latach).	- Przeciętna, wymagająca monitoringu kondycja finansów publicznych, m.in.: - Uzależnienie od transferów zewnętrznych, - Wysokie koszty utrzymania sieci szkolnej, - Wysoki poziom zadłużenia (w tym na tle pozostałych gmin powiatu). - Relatywnie niska absorpcja środków unijnych (najmniejszy wynik wśród gmin SMK). - Niska dostępność administracji dla osób ze specjalnymi potrzebami.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Trendy osadnicze, popularność migracji z Krakowa na tereny podmiejskie (suburbanizacja). - Kryzys gospodarczy jako pole możliwości do poprawy pozycji konkurencyjnej pośród gmin „krakowskiego obwarzanka” przy wykorzystaniu potencjałów własnych gminy. - Pogłębianie się współpracy międzygminnej w ramach Stowarzyszenia Metropolia Krakowska oraz innych partnerstw lokalnych i ponadlokalnych, a także współpracy międzysektorowej i międzyorganizacyjnej. - Inwestycje zewnętrzne wzmacniające dostępność komunikacyjną gminy, w tym budowa przeprawy mostowej przez Wisłę i budowa północnej obwodnicy Krakowa (S52) jako czynnik podnoszący atrakcyjność inwestycyjną i osadniczą gminy. - Wzrost dostępności środków zewnętrznych (fundusze unijne, fundusze norweskie, środki rządowe itp.) oraz współpraca z organizacjami, podmiotami rynkowymi i JST w obszarach:	- Postępujące zmiany klimatyczne oraz wynikające z nich anomalie pogodowe: - Występowanie gwałtownych deszczy nawalnych, podnoszących poziom wody w licznych ciekach wodnych na terenie gminy – zagrożenie dla infrastruktury komunalnej i domostw, - Zagrożenie powodziowe ze strony Wisły, - Deficyty opadów uzupełniających zasoby wód powierzchniowych i głębinowych – zagrożenie suszy, - Wynikające z postępującej suszy niedobory wody, obniżenie jej jakości i wzrost cen jej dostaw. - Niepewna sytuacja gospodarcza i na rynku pracy związane z epidemią koronawirusa – jako: - Źródło niepewności dla inwestorów, - Hamulec rozwojowy dla przedsiębiorstw i zakładów na terenie gminy, - Hamulec dla turystyki,

○ Poprawy dostępności komunikacyjnej z Krakowem, przekładającej się na wzrost atrakcyjności osadniczej, ○ Modernizacji systemu odbioru ścieków, ○ Rozwoju ścieżek rowerowych, w tym zintegrowanych z trasami na terenie sąsiednich jednostek, ○ Ochrony i pielęgnacji materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego; ○ Rozwoju działalności w obszarze srebrnej gospodarki dedykowanej opiece nad osobami starszymi i ich aktywizacji; ○ Wzmocnienia i lepszego wykorzystania walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy (w tym: w ramach projektów dedykowanych Obszarom Strategicznej Interwencji wskazanym w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”); ○ Rozwoju i optymalizacji lokalnego systemu oświatowego; ○ Podwyższania kompetencji zawodowych i społecznych osób pozostających bez pracy, szczególnie wśród osób po 50. roku życia i z wykształceniem zawodowym, a także dotkniętych skutkami pandemii koronawirusa; ○ Rozwoju infrastruktury i społeczeństwa informacyjnego. • Polityczny i społeczny priorytet związany z ochroną środowiska, dostęp do wiedzy, dostępność środków finansowych (m.in. Wody Polskie, NFOŚ, środki unijne) oraz potencjalne partnerstwa prorozwojowe wynikające z unijnych oraz państwowych programów limitacji lub adaptacyjnych do zmian klimatu, m.in. w obszarach: ○ Rozbudowy infrastruktury retencyjnej, ○ Uzdatniania wody, ○ Transformacji energetycznej.	○ Czynniki wzrostu stopy bezrobocia oraz kosztów podaży usług pomocy społecznej itp., ○ Zagrożenie zubożenia społeczności lokalnej. • Zmniejszenie się przychodów z podatków dochodowych związane z regresem gospodarczym: ○ Jako zagrożenie dla stabilności budżetu gminy i kontrolowanego poziomu zadłużenia, ○ Ograniczające możliwości gminy w zakresie podjętych planów finansowo-inwestycyjnych, ○ Ograniczające możliwości gminy w zakresie rozwoju i podnoszenia jakości usług publicznych. • Duży fiskalizm państwa – wysokie stawki podatkowe, wysokie koszty pracy jako bariera ograniczająca rozwój gospodarczy. • Niekontrolowany rozwój zabudowy mieszkalnej na terenach gminy, m.in. podnoszący koszty rozwoju infrastruktury sieciowej. • Generalna rozciągłość oraz rosnące koszty przygotowania i realizacji inwestycji. • Wzrost kosztów, a tym samym w konsekwencji opłat dla mieszkańca za usługi komunalne, w szczególności za gospodarkę odpadami. • Biurokracja, w tym przerost procedur związanych z pozyskiwaniem środków zewnętrznych oraz jej wpływ na poziom świadczonych usług publicznych. • Częste zmiany prawa oraz wzrost zadań nakładanych na gminę bez jednoczesnego wzrostu nakładów finansowych na ich realizację. • Problemy finansowe publicznej służby zdrowia, problemy z dostępnością usług
--	--

• Nowe kierunki polityki państwa w odniesieniu do osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz całych rodzin – dedykowane programy i systemy finansowe, w tym dla samorządów i organizacji pozarządowych; • Wsparcie zewnętrzne (wiedza, szkolenia, dotacje) dla lokalnych organizacji pracujących na rzecz zrównoważonego i trwałego rozwoju gminy i integracji społecznej, w tym m.in. w zakresie: ○ Promocji swojej działalności, ○ Rozwoju oferty wykorzystania czasu wolnego, ○ Promocji zdrowego i aktywnego trybu życia, profilaktyki itp., ○ Lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. • Współpraca z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Karniowicach na rzecz rozpowszechniania wsparcia szkoleniowego i dotacyjnego dla lokalnych producentów rolnych. • Moda na zdrowy i aktywny tryb życia, rekreację, turystykę jednodniową oraz weekendową.	i specjalistów, obnażone dodatkowo przez pandemię koronawirusa. • Luki w systemie pomocy społecznej powodujące udzielanie wsparcia osobom i rodzinom, które tego nie potrzebują. • Konsumpcyjny styl życia, pracoholizm, „atomizacja” życia, rozpad więzi społecznych i rodzinnych, bierność. • Problemy społeczne i zdrowia psychicznego, potęgowane sytuacją związaną z pandemią koronawirusa. • Skomplikowane i często zmieniające się przepisy prawa oświatowego, w tym utrudniające sprawne i efektywne zarządzanie tą sferą na poziomie gminy, w szczególności w kontekście negatywnych procesów demograficznych.
---	---

Wizja i misja rozwoju gminy Czernichów

WIZJA ROZWOJU

Wizja rozwoju stanowi projekcję, opis pożądanego stanu gminy Czernichów w perspektywie roku 2030. Określa stan docelowy, do którego dążyć będą władze samorządowe i wszyscy zaangażowani partnerzy. Wskazuje ona zasadniczy kierunek wspólnie podejmowanych interwencji.

W roku 2030 gmina Czernichów czerpie benefity z działań i inwestycji wykonanych na przestrzeni ostatnich lat, w tym w ramach współpracy gmin tworzących Miejski Obszar Funkcjonalny Krakowa i Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, zapewniając swoim mieszkańcom, a także turystom i gościom, atrakcyjne warunki życia, pracy, nauki, samorealizacji oraz wypoczynku.

W swoim rozwoju gmina Czernichów korzysta ze strategicznego położenia względem miasta Krakowa oraz wysokiej dostępności komunikacyjnej, gwarantowanej przez modernizowaną i rozwijającą się infrastrukturę drogową oraz przyjazny środowisku i dostosowany do potrzeb mieszkańców transport zbiorowy. Determinuje to jej wysoką atrakcyjność osadniczą, inwestycyjno-gospodarczą i rekreacyjno-turystyczną. Powstają nowe obszary aktywności gospodarczej i inwestycyjnej, gwarantujące dobrze opłacane miejsca pracy. Przedsiębiorczość mieszkańców owocuje nowymi mikro, małymi i średnimi działalnościami gospodarczymi, które wykorzystują zasoby, tradycje i specjalizacje lokalne. Elementem gospodarki lokalnej jest również nowoczesne i innowacyjne rolnictwo, oparte na lokalnych i naturalnych produktach, zyskujących wciąż nowe rynki zbytu i uznanie klientów. Wpływ na atrakcyjność gminy mają ponadto działania z zakresu ochrony oraz włączania w obieg społeczny i gospodarczy zasobów lokalnego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Gmina konsekwentnie stawia bowiem na rozwój zrównoważony, na inwestycje w ludzi i ich otoczenie, szczególnie dbając o przestrzeń i środowisko. Realizowane są założenia planu gospodarki niskoemisyjnej i inwestycje dotyczące sieci wodno-kanalizacyjnej, odnawialnych źródeł energii, retencji, a także projekty edukacyjne i wzbogacające bioróżnorodność. Wciąż rozwijane są ścieżki rowerowe i infrastruktura towarzysząca, w tym we współpracy z sąsiednimi jednostkami, które cieszą się dużym zainteresowaniem mieszkańców oraz turystów i gości, w szczególności z pobliskiego Krakowa. Oferta czasu wolnego obejmuje również rekreację na bazie rzeki Wisły, zrewitalizowanych i przekształconych na cele rekreacyjne obszarów poeksploatacyjnych, czy nowej ogólnodostępnej bazy sportowej i rekreacyjnej, animowanej dodatkowo przez kluby i organizacje sportowe. Dynamicznie rozwija się również oferta kulturalna i rozrywkowa, która dodatkowo przyczynia się do zaktywizowania mieszkańców niezależnie od ich wieku. Rozwój indywidualny i wspólnotowy zapewnia skuteczną, dostosowaną do potrzeb społecznych i gospodarczych, wyzwań cywilizacyjnych oraz procesów demograficznych ofertą edukacyjną dla dzieci, młodzieży, ale i osób dorosłych. Wciąż doskonalona jest dostępność i jakość pozostałych usług publicznych, w tym społecznych i zdrowotnych, które są stale adaptowane do zmieniającej się struktury społeczności lokalnej. W gminie żyje się dobrze, spokojnie i bezpiecznie, a jest to przede wszystkim wynik własnej, wspólnej pracy całej wspólnoty samorządowej gminy. Władze wsłuchują się w potrzeby mieszkańców i komunikują się z nimi regularnie. Widać rosnące zaangażowanie społeczne, zarówno w ramach organizacji pozarządowych, kół gospodyń wiejskich, ochotniczych straży pożarnych czy działań nieformalnych. Współpraca na wielu polach owocuje wciąż nowymi inicjatywami prorozwojowymi, ukierunkowanymi na rozwój mieszkańców i całej gminy.

MISJA

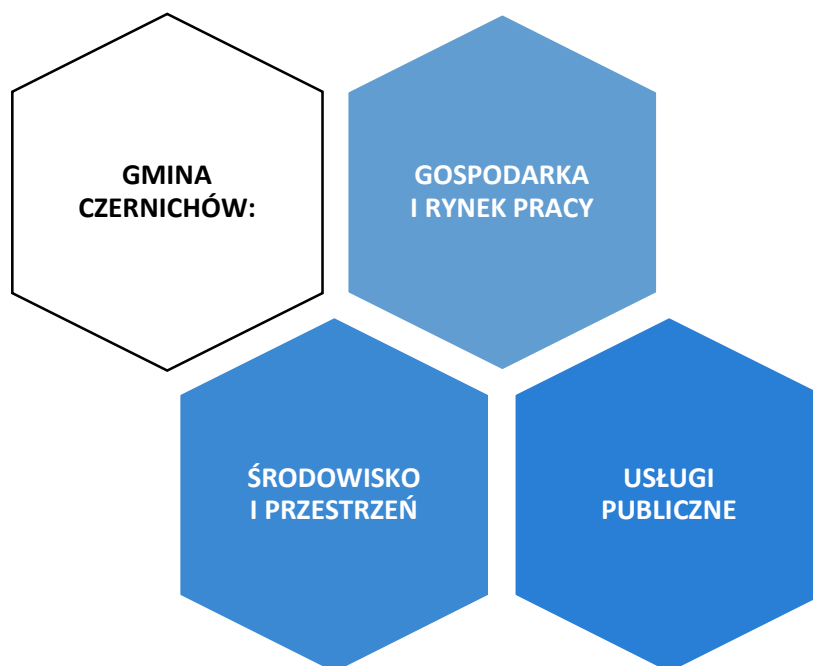
Misja wskazuje naczelny cel polityki rozwoju gminy Czernichów, wokół którego powinny koncentrować się działania władz samorządowych i wszystkich zaangażowanych partnerów. Stanowi przesłanie, będące podstawą i określeniem kierunku współpracy na szczeblu lokalnym.

Chcemy, aby gmina Czernichów stała się miejscem gwarantującym atrakcyjne warunki życia, pracy oraz wypoczynku wszystkim jej mieszkańcom, jak również inwestorom oraz turystom i gościom. Deklarujemy partnerskie współdziałanie na rzecz jak najlepszego wykorzystania położenia w sąsiedztwie Krakowa, unikatowych zasobów lokalnego dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, przedsiębiorczości, lokalnych specjalizacji i zaangażowania mieszkańców, celem osiągnięcia trwałego i zrównoważonego rozwoju naszej gminy w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym.

Obszary, cele i kierunki działań Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 oraz oczekiwane efekty jej realizacji

Wieloaspektowość zmian zachodzących w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym wymaga od samorządu lokalnego opracowania zintegrowanej interwencji publicznej, która będzie stanowić skuteczną odpowiedź na wyzwania będące ich następstwem. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w strukturze strategii, której podstawę stanowią **3 obszary strategiczne**, w ramach których dokonano koncentracji różnych działań wokół wyznaczonych celów.

Schemat 1. Obszary strategicznego rozwoju gminy Czernichów do roku 2030.

W ramach każdego z obszarów zdefiniowano cele rozwojowe w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. **Cele strategiczne** mają charakter długofalowy, wskazują generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju gminy. **Cele operacyjne** dotyczą średniego horyzontu czasowego, określają narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych. Następnie określono kierunki działań, które wskazują przyjętą strategię postępowania, służą realizacji założonych celów, a tym samym stanowią podstawę wdrażania strategii. **Kierunki działań** oznaczają kierunki koncentracji wspólnych wysiłków (aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej) podejmowanych przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Część z nich to **konkretne przedsięwzięcia rozwojowe (projekty)**, najczęściej o charakterze inwestycyjnym, których realizacja będzie miała kluczowe znaczenie dla powodzenia prowadzonej polityki rozwoju gminy w perspektywie roku 2030. Strategia określa również **oczekiwane rezultaty** planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz **wskaźniki** ich osiągnięcia. Interwencje planowane w ramach poszczególnych obszarów nie są rozłączne, lecz wzajemnie się przenikają i uzupełniają, dzięki czemu możliwe będzie uzyskanie efektu synergii, kluczowego dla ich powodzenia.

Schemat 2. Schemat celów Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030.

GOSPODARKA I RYNEK PRACY	ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ	USŁUGI PUBLICZNE
<i>Cel strategiczny 1.</i> Konkurencyjna gospodarka lokalna, wykorzystująca uwarunkowania i specjalizacje lokalne oraz przedsiębiorczość mieszkańców.	<i>Cel strategiczny 2.</i> Jakość życia i bezpieczeństwo mieszkańców w wymiarze środowiskowym, przestrzennym i komunikacyjnym.	<i>Cel strategiczny 3.</i> System usług publicznych wysokiej jakości, dostosowany do potrzeb i oczekiwań społecznych, odpowiadający wyzwaniom współczesności, gwarantujący rozwój mieszkańców i całej wspólnoty samorządowej gminy.
Cel operacyjny 1.1. Tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju działalności gospodarczych i inwestowania na terenie gminy. Cel operacyjny 1.2. Wsparcie nowoczesnego i innowacyjnego rolnictwa, opartego na lokalnych i naturalnych produktach, oraz branż powiązanych. Cel operacyjny 1.3. Rozwój i promocja przedsiębiorczości oraz wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców. Cel operacyjny 1.4. Rozwój infrastruktury i oferty rekreacyjno-turystycznej, wykorzystującej zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego gminy.	Cel operacyjny 2.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, wykorzystujących technologie adekwatne do warunków osadniczych i przyrodniczych. Cel operacyjny 2.2. Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu. Cel operacyjny 2.3. Rozwój dostępności komunikacyjnej oraz ekologicznej i bezpiecznej mobilności. Cel operacyjny 2.4. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego.	Cel operacyjny 3.1. Zapewnienie skutecznej, włączającej edukacji, dostosowanej do potrzeb społecznych i gospodarczych, wyzwań cywilizacyjnych oraz procesów demograficznych. Cel operacyjny 3.2. Kreowanie rozwijającej i inspirującej oferty w zakresie kultury i sportu, czerpiącej z lokalnych potencjałów, bazującej na różnorodnych sieciach współpracy. Cel operacyjny 3.3. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych, odpowiadających na obecne i przyszłe potrzeby oraz wyzwania demograficzne. Cel operacyjny 3.4. Nowoczesne zarządzanie publiczne, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Obszary, cele i kierunki działań zostały zidentyfikowane na bazie wniosków z reprezentatywnych badań społecznych, pogłębionej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, a także uzgodnień poczynionych w ramach szerokiej debaty publicznej i konsultacji społecznych, w kontekście przyjętej wizji rozwoju gminy w perspektywie 2030 r.

Pierwszy obszar strategiczny dotyczy **GOSPODARKI I RYNKU PRACY**. Gminne wskaźniki przedsiębiorczości są przeciętne (np. liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców jest niższa niż w średnio w województwie małopolskim, powiecie krakowskim i w grupie gmin tworzących Stowarzyszenie Metropolia Krakowska - SMK). Na terenie gminy brak większych zakładów pracy, które oferowałyby dużą liczbę atrakcyjnych miejsc pracy, a także wpływy do budżetu lokalnego. Brak stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej i inwestycyjnej, choć gmina podejmowała już pierwsze działania w kierunku utworzenia Strefy Aktywności Gospodarczej w Czernichowie, które napotkały jednak szereg problemów formalno-prawnych i środowiskowych. Nowe możliwości w tym zakresie otwiera postępująca budowa drogi gminnej (obwodnicy) w miejscowości Rybna, która będzie stanowiła połączenie drogi wojewódzkiej nr 780 z drogą powiatową nr 2191K. Tworzenie SAG-ów to szansa na nowe miejsca pracy, a także wzmocnienie budżetu lokalnego, w tym w kontekście planowanych inwestycji infrastrukturalnych w różnych obszarach działania samorządu.

Analizując przedsiębiorczość lokalną, trzeba jednocześnie zauważyć, że gmina Czernichów pełni zyskującą na znaczeniu rolę ośrodka związanego z produktami lokalnymi, na czele z produkowanymi przez lokalnych mikro, małych i średnich przedsiębiorców wyrobami wędliniarskimi. Ważne będzie wsparcie dla tej gałęzi gospodarki oraz uzupełniania jej przez funkcje handlowo-usługowe.

Nie można też całkowicie pominąć elementów profilu rolniczego gminy. Rolnictwo rozwija się przede wszystkim dzięki wysokiej rolniczej przydatności gleb oraz ich stosunkowo niskiej podatnością na suszę. Wśród upraw dominują gospodarstwa małoobszarowe, choć zauważalne są procesy modernizacji i restrukturyzacji rolnictwa, które wymagają jednak wsparcia odpowiednich merytorycznie i kompetencyjnie jednostek. Szansą jest rozwój nowoczesnego i innowacyjnego rolnictwa, w tym gospodarstw ekologicznych i wyspecjalizowanych, oraz branż powiązanych, w tym w kontekście rynku zbytu, jakim jest Kraków.

Wreszcie kluczowym zasobem lokalnym o częściowym potencjalne gospodarczym są elementy dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, wśród których wymienić można m.in.:

- obszary o wyjątkowych walorach przyrodniczo-krajobrazowych, w tym chronione leżące w obrębie i otulinie Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych, m.in. parki krajobrazowe Bielańsko-Tyniecki i Rudniański, Natura 2000 Rudniańskie Modraszki - Kajasówka PLH120077, Natura 2000 Rudno PLH120058, rezerwat przyrody nieożywionej Kajasówka w Przegini Duchownej z wytyczoną ścieżką dydaktyczną, fragmenty rezerwatu Dolina Potoku Rudno, duże kompleksy leśne na górze Chełm w Czernichowie oraz w okolicy Rusocic, Przegini Narodowej i Duchownej, wapienne ostańce w Rusocicach, ścieżka ornitologiczna w Kamieniu, rzeka Wisła,
- materialne dziedzictwo kulturowe, m.in. tradycyjne zabudowania wiejskie, zespoły dworsko-parkowe, folwarczne i kościelne, np. kościoły w: Czernichowie, Kamieniu wraz z plebanią i założeniem folwarczno-ogrodowym w Rybnej i Nowej Wsi Szlacheckiej, czy obiekty dworskie z zabudowaniami folwarcznymi, łąkami, stawami, parkami i starodrzewami w: Czernichowie, Rybnej, Przegini Narodowej i Wołowicach,
- niematerialne dziedzictwo kulturowe, m.in. folklor, dziedzictwo ginących zawodów.

Mają one ogromny i jednocześnie wciąż niewykorzystany potencjał pod zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne, szczególnie biorąc pod uwagę bliskość miasta Krakowa.

W odpowiedzi na powyższe, **cel strategiczny nr 1 dotyczy budowy konkurencyjnej gospodarki, wykorzystującej uwarunkowania i specjalizacje lokalne oraz przedsiębiorczość mieszkańców.** Strategia postępowania obejmuje przedsięwzięcia na rzecz tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej i inwestycyjnej, w tym tworzenie i aktualizowanie dokumentów planistycznych, pozyskiwanie i scalanie terenów, współpracę z właścicielami gruntów, powiatem krakowskim, instytucjami otoczenia biznesu, rozwój dedykowanej infrastruktury komunikacyjnej oraz technicznej, a także opracowanie kompleksowej oferty inwestycyjnej gminy i jej promocję, przede wszystkim wspólnie z gminami zrzeszonymi w Stowarzyszeniu Metropolia Krakowska. Towarzyszyć temu będą działania w zakresie ciągłego podnoszenia jakości obsługi inwestorów. Poza tym, zakłada się wsparcie rozwoju infrastruktury oraz upowszechnianie nowoczesnych technologii teleinformatycznych i komunikacyjnych, ponieważ na terenie gminy wciąż występują miejsca z ograniczonym dostępem sieci komórkowej i internetowej, co negatywnie przekłada się nie tylko na prowadzenie i rozwijanie działalności gospodarczej, ale również na codzienne działania administracji samorządowej, czy komfort życia samych mieszkańców.

Priorytetem pozostaje rozwój i promocja przedsiębiorczości oraz wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców. Wśród działań stymulujących wymienić można działania: edukacyjne, jak wdrażanie atrakcyjnych form kształcenia przedsiębiorczości w szkołach podstawowych (wprowadzanie autorskich programów, organizowanie konkursów, wykorzystanie gier symulacyjnych, wizyty w lokalnych przedsiębiorstwach, współpraca międzyorganizacyjna i międzysektorowa itp.), konsultacyjno-pomocowe, jak wsparcie inwestorów, przedsiębiorców i rolników w formie sprawnie działającego systemu obsługi administracyjnej, promocji ich działalności i produktów, a także dostępnej oferty szkoleń, doradztwa i informacji o możliwych formach dofinansowania unijnego czy w ramach tarcz antykrzysowych i programów odbudowy (współpraca z instytucjami otoczenia biznesu i wyspecjalizowanymi jednostkami doradztwa rolniczego, a także inwestycyjne np. w postaci sformalizowania i modernizacji istniejącego targowiska w centrum Czernichowa).

Poza tym, działania będą się koncentrowały również na walce z bezrobociem, gdzie kluczową rolę będzie odgrywał Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego, w tym poprzez stymulowanie powstawania mikroprzedsiębiorstw oraz nowych miejsc pracy, wspieranie zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy, wsparcie i promocję ekonomii społecznej, wspieranie kształcenia ustawicznego i kształcenia zgodnego z potrzebami rynku pracy. Mając na względzie trwającą pandemię COVID-19, bardzo ważnym kierunkiem interwencji będzie współpraca międzysektorowa i międzyinstytucjonalna w zakresie wsparcia biznesu dotkniętego jej skutkami.

Jednym z największych wyzwań będzie ponadto rozwój infrastruktury i oferty rekreacyjno-turystycznej, wykorzystującej wspomniane wcześniej zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego gminy. Strategia postępowania zakłada przede wszystkim tworzenie i promowanie nowych produktów rekreacyjno-turystycznych oraz ich integrowanie w ramach lokalnej i ponadlokalnej oferty czasu wolnego. Chodzi o włączenie tych zasobów w ubieg społeczny i gospodarczy oraz doprowadzenie do choć częściowej komercjalizacji oferty czasu wolnego, której głównymi odbiorcami będą w założeniu mieszkańcy Krakowa. Zakłada się inwentaryzację, wyeksponowanie, zagospodarowanie i udostępnienie zwiedzającym miejsc o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych na terenie gminy, aranżację ścieżek przyrodniczych i edukacyjnych oraz różnego rodzaju tras, a także

miejsz wypoczynku i rekreacji z małą infrastrukturą i odpowiednią informacją, jak również animację i aktywizowanie tych miejsc, przede wszystkim poprzez organizację wydarzeń (np. plenerów artystycznych, imprez integracyjnych i rodzinnych). Podobnie jeśli chodzi o trasy, szlaki i ścieżki dziedzictwa kulturowego na terenie gminy. Całość powinna być odpowiednio zintegrowana. Pomoże w tym przede wszystkim rozwój infrastruktury rowerowej wraz z zapleczem (przede wszystkim Wiślanej Trasy Rowerowej), w tym we współpracy z gminami zrzeszonymi w Stowarzyszeniu Metropolia Krakowska oraz w ramach Lokalnej Grupy Działania „Blisko Krakowa”. W planach jest również poszerzenie oferty bazującej na zasobach wodnych. W pierwszej kolejności oznacza to zwrócenie się ku rzece i lepsze wykorzystanie potencjału Wisły, w tym m.in. tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku wraz z małą infrastrukturą i informacją, organizację wydarzeń, stałe spływy kajakowe itp. W perspektywie zakłada się również rewitalizację obszarów poeksploatacyjnych i ich zagospodarowanie na cele rekreacyjne, w tym w odniesieniu do terenu żwirowni w Kłokocynie. Podejmowane będą działania na rzecz uruchamiania nowych stref sportu i rekreacji, w tym budowy Otwartych Stref Aktywności, m.in. w miejscowościach Kamień, Kłokocyn, Rybna i Czułówka. Z oferty korzystać będą nie tylko turyści i goście, ale przede wszystkim mieszkańcy gminy. Niezbędnym elementem końcowego sukcesu będą: wzmocnienie i zróżnicowanie gminnego systemu promocji oraz rozwój systemu informacji i wizualizacji turystycznej. W ramach tego obszaru uwzględniono również wsparcie dla rozwoju oraz promocję bazy noclegowej, agroturystycznej (w szczególności specjalistycznych gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych, zagród tematycznych itp.) i gastronomicznej na terenie gminy.

Drugi obszar strategiczny dotyczy kwestii **PRZESTRZENI I ŚRODOWISKA**. Budowanie atrakcyjności osadniczej, jak również rekreacyjno-turystycznej, wymaga szczególnej dbałości o przestrzeń wspólną, walory krajobrazowe i kondycję środowiska. Samorząd lokalny dysponuje do tego odpowiednimi narzędziami, np. w zakresie planowania przestrzennego, kształtowania przestrzeni oraz ochrony krajobrazu i miejsc szczególnie ważnych dla lokalnej społeczności, a także w postaci odpowiedzialnej polityki inwestycyjnej. Aktualne wskaźniki pokrycia gminy Czernichów planami przestrzennymi są przeciętne (połowa gminy objęta planami), choć trwają już odpowiednie procedury zmierzające do zwiększenia tego odsetka. Najważniejsze obecnie wyzwania dotyczą ochrony i podwyższania wartości przyrodniczych i kulturowych, w tym rozwoju infrastruktury ochrony środowiska, walki o czyste powietrze oraz adaptacji do zmian klimatu, a także odpowiedniego skomunikowania gminy i zapewnienia możliwości transportowych. Istotnym problemem pozostają wysokie koszty rozbudowy infrastruktury sieciowej. Ochrona zasobów naturalnych (zlewni) rzeki Wisły stanowi jednak zagadnienie istotne w zdecydowanie szerszej perspektywie niż tylko lokalnej, dlatego gmina będzie się starała o dofinansowanie tych działań ze środków zewnętrznych. Podstaw do wszystkich działań w obszarze ochrony krajobrazu naturalnego i dbania o kondycję środowiska dostarczają różne formy ochrony przyrody występujące na terenie gminy, wspomniane wcześniej, jak również oczekiwania społeczne i cywilizacyjne, przed którymi stoi gmina Czernichów w perspektywie roku 2030.

W odpowiedzi na powyższe, **cel strategiczny nr 2 stanowi wysoka jakość życia i bezpieczeństwo mieszkańców w wymiarze środowiskowym, przestrzennym i komunikacyjnym**. Za kluczową ideę w zakresie polityki środowiskowej przyjęto takie gospodarowanie zasobami, które zakłada możliwość ich użytkowania również przez przyszłe pokolenia. Wyzwaniem będzie zapewnienie powszechnego dostępu do systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, wykorzystujących technologie adekwatne do warunków osadniczych i przyrodniczych. Strategia postępowania zakłada więc rozwój infrastruktury sieciowej wraz z zapewnieniem ewentualnych rozwiązań alternatywnych tam, gdzie takie inwestycje

napotykają trudności technicznie czy są nieopłacalne ekonomicznie. Ponadto, wychodząc naprzeciw wspomnianym oczekiwaniom społecznym i cywilizacyjnym, zakłada się kontynuację i intensyfikację aktywności na rzecz poprawy jakości środowiska, szczególnie powietrza i zasobów wodnych, z uwzględnieniem działań zmierzających do neutralności klimatycznej, w tym m.in. poprzez wymianę starych pieców, termomodernizację i szersze wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, adaptację do zmian klimatycznych i łagodzenie skutków tych zmian, m.in. poprzez rozwój zielono-błękitnej infrastruktury, a także intensyfikację działań ochronnych i kształtujących krajobraz oraz bioróżnorodność środowiska przyrodniczego (które stanowią dobro kluczowe w kontekście jakości życia, ale także rozwoju oferty rekreacyjno-turystycznej). Gmina będzie realizowała własne działania, ale przede wszystkim będzie wspierała prywatne inwestycje ukierunkowane na czyste powietrze, w szczególności poprzez ekodoradztwo oraz realizację dedykowanych projektów. Jest to zgodne z założeniami Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego oraz uchwały antysmogowej dla Małopolski, a realizacja będzie się odbywała w dużym zakresie we współpracy gmin tworzących Stowarzyszenie Metropolia Krakowska. Wspierane będą również inwestycje zewnętrzne ukierunkowane na rozbudowę sieci gazowej. Priorytetem pozostaje dalsze doskonalenie systemu gospodarki odpadami, w tym budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych i finalne oczyszczenie terenu gminy z wyrobów zawierających azbest. Działaniem horyzontalnym będzie edukacja i wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców (m.in. w zakresie ograniczania niskiej emisji, segregacji odpadów), w tym współpraca z partnerami publicznymi i pozarządowymi.

Przestrzeń i środowisko łączą kwestie mobilności. Planuje się zatem dalszy rozwój infrastruktury dla poprawy zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej, a także doskonalenie systemu transportowego w kierunku lepszego zaspokojenia potrzeb społecznych i zawodowych mieszkańców oraz wymagań środowiskowych. W praktyce oznacza to współpracę z innymi właścicielami i zarządcami dróg oraz zainteresowanymi samorządami w zakresie zwiększania dostępności komunikacyjnej gminy i subregionu, współpracę z powiatem krakowskim w zakresie budowy, modernizacji i przebudowy dróg powiatowych i chodników, a także własne inwestycje w zakresie budowy, modernizacji i przebudowy dróg gminnych oraz wdrażania rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo uczestników ruchu, czy też budowy i organizacji miejsc parkingowych, w szczególności przy budynkach i miejscach użyteczności publicznej oraz atrakcyjnych dla rekreacji i turystyki. W kwestii organizacji transportu, zakłada się współpracę z różnymi podmiotami na rzecz wdrożenia zeroemisyjnego, przyjaznego środowisku i dostępnego dla różnych grup społecznych transportu aglomeracyjnego, a także szerszą współpracę, włączającą inne samorządy oraz przewoźników publicznych i prywatnych, na rzecz zwiększenia jakości, dostępności i integracji różnych form transportu, w tym m.in. poprzez działania inwestycyjne, wykorzystanie potencjału węzłów integracyjnych (parkingi, punkty przesiadkowe itp.) oraz optymalizację i rozbudowę siatki zintegrowanych, dostosowanych do potrzeb społecznych i zawodowych mieszkańców, połączeń. Ważnym zagadnieniem będzie wsparcie i promocja elektromobilności indywidualnej i zbiorowej, a także promowanie nowej kultury mobilności, opartej w szczególności o transport zbiorowy, pojazdy elektryczne i rower, na bazie Strategii Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Czernichów na lata 2020-2035.

Z kolei zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego będzie możliwe dzięki kontynuacji działań z zakresu prewencji, edukacji i profilaktyki wśród mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży, doskonaleniu i integracji procesów zarządzania bezpieczeństwem, kompleksowemu wsparciu służb, w szczególności jednostek OSP, wsparciu inwestycji ukierunkowanych na zapobieganie

katastrofom i klęskom żywiołowym oraz ograniczanie ich skutków (priorytetem będą zadania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej).

Trzeci obszar rozwojowy **USŁUG PUBLICZNYCH** dotyczy przede wszystkim aspektów ukierunkowanych na rozwój kapitału ludzkiego i społecznego. Obejmuje działania ukierunkowane na zwiększenie dostępności wysokiej jakości usług edukacyjnych, a także usług w zakresie kultury i sportu, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, a jednocześnie nowoczesne i partnerskie zarządzanie publiczne, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

System edukacji w gminie Czernichów jest oceniany przez mieszkańców dość krytycznie. W ramach badania ankietowego spośród wszystkich kwestii dotyczących tej sfery ocenami względnie pozytywnymi odznaczyły się jedynie: poziom jakości nauczania w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych (choć trzeba zaznaczyć, że nie pokazują tego egzaminy zewnętrzne, w których uczniowie z terenu gminy osiągają niższe wyniki od swoich rówieśników z innych jednostek) oraz wyposażenie przeszkoli w pomoce dydaktyczne i zabawki. Na drugim biegunie ocen znalazły się: dostępność żłobków, dostępność świetlic, dostępność różnych form spędzania/wykorzystania wolnego czasu, przede wszystkim w formie zajęć służących samorozwojowi dzieci i ich wychowaniu. Mieszkańcy oczekują inwestycji w infrastrukturę oświatową (bazę dydaktyczną i sportową) oraz powiązaną. Jednocześnie polityka oświatowa stanowi kluczowy wydatek budżetu lokalnego. Decyduje to o konieczności pilnej i kompleksowej interwencji, której celem będzie optymalizacja systemu oraz zapewnienie skutecznej, włączającej edukacji, dostosowanej do potrzeb społecznych i gospodarczych, wyzwań cywilizacyjnych oraz procesów demograficznych.

Istotnych zmian wymaga też sfera kultury i sportu w gminie. W gminie brakuje ośrodka kultury, który odpowiadałby za organizowanie i prowadzenie działalności kulturalnej i rozrywkowej, ewentualnie również rekreacyjnej i sportowej. Przekłada się to na przeciętne oceny mieszkańców względem oferty czasu wolnego. Mieszkańcy zdecydowanie najlepiej oceniają w tym zakresie działalność bibliotek. To wartościowa obserwacja, która wskazuje z jednej strony na potencjał informacyjno-animacyjno-integracyjny lokalnych bibliotek, a z drugiej wynika właśnie to z braku obecności na terenie gminy osobnej instytucji domu/centrum kultury. Na skrajnie drugim biegunie znalazły się oceny dotyczące dostępności szeroko pojętych miejsc służących spędzaniu/wykorzystywaniu wolnego czasu: od świetlic, przez obiekty rekreacji, po lokale dedykowane różnym środowiskom i potrzebom (np. organizacje pozarządowe, koła gospodyń wiejskich, czy po prostu grupy seniorów). Niskie oceny częściowo odzwierciedlają sytuację faktyczną w sferze kultury i sportu, a częściowo wskazują na konieczność poprawy systemu komunikacji i promocji istniejących już możliwości, przede wszystkim w zakresie uprawiania aktywnego wypoczynku na terenie gminy.

Ankietowani mieszkańcy gminy Czernichów podobnie, czyli przeciętnie i słabo, oceniali również elementy w ramach polityki społecznej i ochrony zdrowia. Na tym tle wyróżniały się pozytywnie opinie na temat funkcjonowania działalności ośrodka pomocy społecznej. Najgorsze oceny ankietowani przyznali natomiast dostępności lekarzy specjalistów (choć jest to raczej problem ogólnokrajowy niż lokalny) i możliwościom skorzystania z bezpłatnych programów profilaktycznych. Podobnymi (niskimi) ocenami podsumowana została polityka senioralna oraz wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy – interpretowane jako zainteresowanie problemami seniorów oraz możliwość skorzystania z usług opiekuńczych opłacanych przez gminę. W tym zakresie konieczne są działania doskonalące – w granicach kompetencji gminy i we współpracy z podmiotami odpowiedzialnymi.

Działania związane z budową kapitału ludzkiego i społecznego są bowiem najlepszą inwestycją w długofalowy rozwój gminy.

W związku z powyższym, **cel strategiczny nr 3 określono jako system usług publicznych wysokiej jakości, dostosowany do potrzeb i oczekiwań społecznych, odpowiadający wyzwaniom współczesności, gwarantujący rozwój mieszkańców i całej wspólnoty samorządowej gminy.**

W obszarze edukacji i wychowania priorytety stanowią: podnoszenie jakości kształcenia, rozwój różnorodnych form nauczania, wychowania i opieki nad dziećmi, dostosowanie systemu edukacji do wyzwań współczesnego świata, poprawa zdrowia oraz kondycji fizycznej dzieci i młodzieży, a także ciągłe doskonalenie systemu zarządzania sferą oświaty, reagując i przewidując zmiany demograficzne, osadnicze, technologiczne i cywilizacyjne, w tym w zakresie optymalizacji organizacyjno-finansowej. System edukacji będzie nastawiony na indywidualne potrzeby ucznia – zarówno wykazującego szczególne uzdolnienia, jak również borykającego się z trudnościami lub o specjalnych potrzebach. Nakreślone w strategii kierunki działania powinny zostać zweryfikowane, pogłębione i uszczegółowione przez dedykowany audyt oświaty i program rozwoju oświaty z perspektywą co najmniej do roku 2027.

W obszarze kultury zdecydowano, że jednym z najważniejszych wyzwań jest powołanie centrum kultury, sportu i turystyki z wykorzystaniem majątku gminnego, jako głównego organizatora i koordynatora oferty czasu wolnego (kultura, sport, rekreacja, turystyka), odpowiedzialnego również za kwestię promocji, animującego i prowadzącego procesy współpracy (np. współpraca i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych), rozwijającego ofertę dla mieszkańców, jak również turystów i gości. Rozważane jest wykorzystanie na te cele m.in. budynku dawnego ośrodka zdrowia w Czernichowie, budynku ZURB w Rusocicach, budynku dawnego GOK w Wołowicach, czy poddasza w budynku wielofunkcyjnym w Czernichowie. Koncepcja zakłada ewentualne etapowe realizowanie tego trudnego i wymagającego dużych nakładów finansowych działania, np. poprzez pilotażowe uruchomienie takiego ośrodka na bazie zaangażowania organizacji pozarządowych i innych inicjatyw społecznych. Docelowo nowa instytucja mogłaby kompetencyjnie obejmować następujące działania: realizacja i wprowadzanie nowych zajęć i warsztatów, kontynuacja i organizacja nowych wydarzeń o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, w tym wykreowanie co najmniej jednej markowej imprezy gminnej, prowadzenie zespołów pieśni i tańca, zespołów regionalnych, zespołów śpiewaczych, zespołów wokально-instrumentalnych, orkiestr, kapel i innych form kultywujących dziedzictwo kulturowe gminy, wsparcie, promocja i współpraca z organizacjami pozarządowymi i społecznymi, wsparcie, promocja i współpraca z organizacjami i klubami sportowymi, realizacja propozycji wspólnych (sieciowanie), interdyscyplinarnych, wdrażanie na szerszą skalę nowoczesnych rozwiązań technologicznych, cyfryzacja instytucji i oferty, prowadzenie komunikacji i dialogu z mieszkańcami, promocja materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy, wsparcie dla rozwoju i promocja oferty rekreacyjno-turystycznej. Poza tym, planuje się rozwój bazy, wyposażenia i oferty świetlic wiejskich pod kątem pełnienia przez nie funkcji lokalnych ośrodków integracji, edukacji i aktywizacji mieszkańców. Perspektywicznie mogłyby one stanowić filie lub inne powiązane podmioty względem centrum kultury, sportu i turystyki. Strategia postępowania obejmuje również wzmocnienie potencjału oraz tradycyjnych i współczesnych funkcji bibliotek publicznych (centra czytelnictwa, wiedzy i informacji, ośrodki życia społecznego, m.in. inwestycje, doposażenie, cyfryzacja, zakup nowości wydawniczych, poszerzanie oferty zajęć, spotkań, wydarzeń itp.). Mając na względzie wagę i potencjał dziedzictwa kulturowego, podejmowane będą dalsze działania ukierunkowane na poprawę stanu zachowania i dostępności obiektów zabytkowych

(np. prowadzenia gminnej ewidencji zabytków oraz gminnego programu opieki nad zabytkami, podejmowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, w szczególności sukcesywna renowacja kapliczek, wsparcie inicjatyw prywatnych), a także na włączenie ich w obieg społeczny i rekreacyjno-turystyczny.

W obszarze sportu kontynuowana będzie współpraca z klubami, organizacjami sportowymi i innymi podmiotami w zakresie promowania aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku, organizacji imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, o różnym charakterze (zakłada się wykreowanie co najmniej jednej markowej imprezy gminnej), poszerzania oferty o nowe dyscypliny i nowe grupy docelowe (przede wszystkim wśród dziewczynek i kobiet), w tym z wykorzystaniem lokalnej bazy. Ta będzie sukcesywnie rozbudowywana i modernizowana, w tym pod kątem dywersyfikacji oferty sportowej (np. lekka atletyka lub inne dyscypliny, w tym zespołowe, miejsca aktywności młodzieży, np. skate parki).

W obszarze zdrowia, najważniejsza będzie profilaktyka, promocja zdrowego stylu życia i aktywizacja mieszkańców oraz oczywiście zwiększenie dostępności i jakości usług z zakresu ochrony zdrowia, w granicach kompetencji gminy (głównie działania dotyczące modernizacji bazy). W sferze społecznej zakłada się wdrożenie efektywnej polityki prorodzinnej, senioralnej i międzypokoleniowej. Taka polityka oznacza promocję i wsparcie rodziny we wszystkich fazach jej rozwoju, w tym efektywne przeciwdziałanie i zwalczanie kryzysów w rodzinie, kompleksowe wsparcie dla osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz ich bliskich i opiekunów, aktywizację i integrację wszystkich mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Z kolei w obszarze zarządzania publicznego priorytetem jest ciągłe wzmacnianie potencjału i skuteczności administracji publicznej, w tym poprzez podnoszenie kompetencji pracowników oraz wdrażanie usprawnień i innowacyjnych instrumentów zarządzania, rozwój e-usług i e-administracji lokalnej, modernizację bazy oraz wyposażenia. Wyzwaniem pozostaje zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej dla wszystkich potencjalnych klientów. Zarządzanie rozwojem gminy ma służyć wzrostowi oraz włączeniu, dlatego ważne będzie włączanie w proces wdrażania strategii możliwie największej liczby partnerów. Zakłada się zatem rozwijanie współpracy samorządowej w wymiarze krajowym i międzynarodowym oraz przenoszenie jej na środowiska lokalne. Kluczowe będzie zaangażowanie w przedsięwzięcia i bieżącą działalność Stowarzyszenia Metropolia Krakowska (najważniejsze dziedziny współpracy: inteligentne zarządzanie, środowisko i przestrzeń, mobilność, gospodarka, kultura czasu wolnego, edukacja, usługi społeczne) a także we wspólne projekty rozwojowe na terenie obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa”. Aktywizacji i partycypacji społecznej będą służyły działania z zakresu edukacji obywatelskiej, promocji wolontariatu oraz zaangażowania w działania organizacji pozarządowych, klubów sportowych, w inicjatywy kulturalne i sąsiedzkie, działania integracyjne, projekty ekologiczne, partycypacyjne modele współdecydowania o budżecie, konsultacje społeczne, konkursy gminne itp. Rozwijana będzie współpraca na polu samorząd – organizacje pozarządowe i inne formy inicjatyw społecznych, która obejmie dedykowane wsparcie informacyjne, merytoryczne itp., a także finansowe, w tym w formie powierzenia i wspierania realizacji zadań publicznych.

OBSZAR STRATEGICZNY 1.

GOSPODARKA I RYNEK PRACY

Cel strategiczny 1.

Konkurencyjna gospodarka lokalna, wykorzystująca uwarunkowania i specjalizacje lokalne oraz przedsiębiorczość mieszkańców.

Cele operacyjne:

1.1. Tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju działalności gospodarczych i inwestowania na terenie gminy.

1.2. Wsparcie nowoczesnego i innowacyjnego rolnictwa, opartego na lokalnych i naturalnych produktach oraz branż powiązanych.

1.3. Rozwój i promocja przedsiębiorczości oraz wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców.

1.4. Rozwój infrastruktury i oferty rekreacyjno-turystycznej, wykorzystującej zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego gminy.

CEL OPERACYJNY 1.1. Tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju działalności gospodarczych i inwestowania na terenie gminy.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.1.1.	Tworzenie stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej i inwestycyjnej (tworzenie i aktualizowanie dokumentów planistycznych, pozyskiwanie i scalanie terenów, współpraca z właścicielami gruntów, powiatem krakowskim, instytucjami otoczenia biznesu itp.), w tym Strefy Aktywności Gospodarczej w Czernichowie oraz w perspektywie Strefy Aktywności Gospodarczej w Rybnej.	Wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych w przestrzeni gminy Zwiększenie potencjału gospodarczego i inwestycyjnego gminy	Powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych w gminie objętych SAG ↗	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Instytucje otoczenia biznesu, Właściciele gruntów, Inwestorzy
1.1.2.	Rozwój infrastruktury komunikacyjnej oraz technicznej w strefach aktywności gospodarczej i na innych terenach inwestycyjnych.	Podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności oferty inwestycyjnej gminy	Liczba i powierzchnia uzbrojonych działek inwestycyjnych w posiadaniu gminy i/lub powiatu stanowiących ofertę dla inwestorów ↗	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego + Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Instytucje otoczenia biznesu, Właściciele gruntów, Inwestorzy
1.1.3.	Opracowanie kompleksowej oferty inwestycyjnej gminy i jej promocja (m.in. oferty inwestycyjne przygotowane według standardów PAIH i zamieszczone	Wzrost zainteresowania inwestorów ofertą gminy	Liczba zapytań inwestorów w sprawie oferty inwestycyjnej gminy	Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie,

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

	w regionalnych bazach ofert inwestycyjnych, współpraca z podmiotami organizującymi kooperację międzynarodową oraz mediami w zakresie uczestnictwa w targach i misjach gospodarczych oraz nawiązywania kontaktów gospodarczych). Współpraca w zakresie promocji gospodarczej i inwestycyjnej z gminami zrzeszonymi w Stowarzyszeniu Metropolia Krakowska, w tym również działania na rzecz konsolidacji i aktualizacji danych dotyczących potencjału inwestycyjnego całego obszaru metropolitalnego.	Budowa lokalnej marki gospodarczej Pozyskanie inwestorów	Liczba opublikowanych ofert inwestycyjnych gminy Liczba nowych inwestorów w strefach 		Polska Agencja Inwestycji i Handlu, Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Krakowski Park Technologiczny, Firmy reklamowe, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, Media
1.1.4.	Doskonalenie standardów obsługi inwestorów.	Podniesienie atrakcyjności gminy jako miejsca wysokiej jakości obsługi inwestora Budowa lokalnej marki gospodarczej	Poziom zadowolenia inwestorów z obsługi 	Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Polska Agencja Inwestycji i Handlu, Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Krakowski Park Technologiczny
1.1.5.	Wsparcie rozwoju infrastruktury oraz upowszechnianie nowoczesnych technologii teleinformatycznych i komunikacyjnych (ICT).	Poprawa zasięgu sieci komórkowych i dostępności szybkiego Internetu na terenie całej gminy	Odsetek gospodarstw domowych bez dostępu do szybkiego Internetu 	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Urząd Gminy Czernichów Operatorzy sieci telefonii komórkowej i internetowej

CEL OPERACYJNY 1.2. Wsparcie nowoczesnego i innowacyjnego rolnictwa, opartego na lokalnych i naturalnych produktach, oraz branż powiązanych.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.2.1.	Wzmacnianie i promowanie przedsiębiorczości w gospodarstwach rolnych, w tym poprzez wsparcie informacyjne dotyczące dostępnych środków zewnętrznych (nowa perspektywa UE na lata 2021-2027), podwyższanie kwalifikacji, fachowe doradztwo (dostosowanie gospodarstw rolnych do uwarunkowań klimatycznych, technologicznych i rynkowych w celu zwiększenia konkurencyjności produkcji rolnej, dywersyfikacja produkcji, specjalizacja produkcji - pszczelarstwo, winiarstwo, produkcja owocowo-warzywna, uprawa ziół itp., rolnictwo ekologiczne, łączenie się rolników w grupy sprzedażowe, producenckie, stowarzyszenia, spółdzielnie, rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego itp.).	Zapewnione wsparcie dla lokalnych rolników chcących rozwijać swoją działalność, w tym w kierunku rolnictwa ekologicznego i specjalistycznego Poprawa konkurencyjności rynkowej lokalnych rolników i producentów	Liczba rolników, którzy skorzystali z oferty MODR Liczba rolników z terenu gminy, którzy uzyskali wsparcie finansowe w ramach środków unijnych na podnoszenie konkurencyjności własnych gospodarstw Liczba ekologicznych gospodarstw rolnych z certyfikatem Liczba lokalnych przedsiębiorstw przetwarzających produkty rolne	Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Małopolska Izba Rolnicza, Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego, LGD „Blisko Krakowa”, Rolnicy
1.2.2.	Identyfikacja, wspieranie rozwoju i promocja produktów lokalnych, wsparcie w zakresie pozyskiwania rynków zbytu i dystrybucji (miejsca sprzedaży	Wzrost zainteresowania ofertą produktów lokalnych wśród lokalnych rolników	Liczba producentów, których produkty promowane są podczas lokalnych targów i wydarzeń	Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego,

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

	bezpośredniej, dedykowane targi, festiwale i imprezy gminne, zaangażowanie lokalnych sklepów, lokali gastronomicznych, obiektów zakwaterowania, współpraca z LGD i podmiotami doradztwa rolniczego).	Wzrost zainteresowania ofertą produktów lokalnych Wzrost obrotów pośród lokalnych producentów, hodowców, sprzedawców i przedsiębiorców	Liczba podmiotów z tereny gminy, które uzyskały wsparcie w ramach LGD „Blisko Krakowa” 		Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Małopolska Izba Rolnicza, LGD „Blisko Krakowa”, Przedsiębiorcy Rolnicy, Organizacje pozarządowe, Koła Gospodyń Wiejskich
1.2.3.	Wzmacnianie i wykorzystywanie marki produktów wędliniarskich z terenu gminy do rozwoju nowoczesnego rolnictwa i przetwórstwa oraz oferty rekreacyjno-turystycznej.	Promocja gminy oraz wykorzystanie specjalizacji lokalnej do rozwoju branż powiązanych	Liczba wspólnych przedsięwzięć, w tym promocyjnych, gminy oraz przedstawicieli z branży 	Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Małopolska Izba Rolnicza, Instytucje otoczenia biznesu, LGD „Blisko Krakowa”, Rolnicy, Organizacje pozarządowe, Koła Gospodyń Wiejskich
1.2.4.	Współpraca z Zespołem Szkół Rolniczym Centrum Kształcenia Ustawicznego w Czernichowie w zakresie wzmacniania wkładu placówki w rozwój branży rolniczej na terenie gminy i okolic oraz w promocję.	Lepsze wykorzystanie funkcjonowania placówki w procesach rozwojowych i promocyjnych	Liczba wspólnych przedsięwzięć gminy i placówki 	Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Małopolska Izba Rolnicza, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, LGD „Blisko Krakowa”, Rolnicy

CEL OPERACYJNY 1.3. Rozwój i promocja przedsiębiorczości oraz wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.3.1.	Sformalizowanie i modernizacja istniejącego targowiska w centrum Czernichowa.	Poprawa warunków prowadzenia działalności handlowej Wzrost obrotów lokalnych sprzedawców Wzrost dochodów gminy z tytułu opłaty targowej	Liczba nowo utworzonych miejsc targowych w Czernichowie Wysokość dochodów gminy pochodzących z tytułu opłaty targowej ↗	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego + Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Przedsiębiorcy, Rolnicy
1.3.2.	Utworzenie Punktu Aktywizacji Gospodarczej oraz współpraca z instytucjami otoczenia biznesu itp. w zakresie poszerzania oferty szkoleń, informacji i doradztwa dla lokalnych przedsiębiorców – głównie nowa perspektywa finansowa UE 2021-2027.	Identyfikacja, monitoring i zaspokojenie potrzeb szkoleniowych, doradczych i informacyjnych lokalnych przedsiębiorców Aktywizacja gospodarcza Podniesienie wiedzy i poziomu absorpcji dostępnych środków finansowych w ramach UE (RPO) na lata 2021-	Liczba okazjonalnych i cyklicznych spotkań konsultacyjnych przedsiębiorców z IOB i/lub instytucjami dysponującymi środkami z UE Liczba przedsiębiorców z terenu gminy, którzy pozyskali wsparcie finansowe w ramach nowej perspektywy finansowej UE 2021-2027	Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Fundusze Europejskie w Małopolsce, Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. i inne instytucje otoczenia biznesu, Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego, LGD „Blisko Krakowa”, Instytucje szkoleniowe i doradczce

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

		2027 wśród przedsiębiorców i osób planujących działalność gospodarczą	Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON, w tym w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców ↗		
1.3.3.	Wdrażanie atrakcyjnych form kształcenia przedsiębiorczości w szkołach podstawowych (wprowadzanie autorskich programów, organizowanie konkursów, wykorzystanie gier symulacyjnych, wizyty w lokalnych przedsiębiorstwach, współpraca międzyorganizacyjna i międzysektorowa itp.).	Podniesienie podstawowej wiedzy o zasadach funkcjonowania przedsiębiorstw na poziomie kształcenia podstawowego Wzrost przedsiębiorczości wśród osób do 30 r.ż.	Liczba projektów z zakresu kształcenia przedsiębiorczości oraz zaangażowanych w nie szkół i uczniów Liczba działalności gospodarczych założonych przez osoby do 30 roku życia ↗	Placówki oświatowe	Agendy rządowe i prywatne prowadzące programy dla dzieci i młodzieży – NBP, Mennica, Giełda; Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego, Urząd Gminy Czernichów, Przedsiębiorcy Organizacje pozarządowe, Uczelnie wyższe
1.3.4.	Współpraca w zakresie wspierania zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy, zwłaszcza z grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym dotkniętych skutkami pandemii koronawirusa (m.in. dostosowanie i zmiana kompetencji oraz kwalifikacji do przemian społeczno-gospodarczych i potrzeb rynku pracy).	Wzrost zatrudnienia, szczególnie w grupie osób zagrożonych długotrwałym bezrobociem.	Liczba osób pozostających bez pracy z terenu gminy Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia ↘ Pracujący w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego, Urząd Gminy Czernichów, LGD „Blisko Krakowa”, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

			Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20–64 lata ↗		
1.3.5.	Współpraca w zakresie stymulowania powstawania mikroprzedsiębiorstw oraz wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy.	Poprawa struktury gospodarczej gminy i wzrost przedsiębiorczości mieszkańców (wiek zawodowo czynny) Poszerzenie oferty pracy w firmach na terenie gminy	Liczba mikro firm oraz w formie samozatrudnienia na terenie gminy Liczba nowopowstałych podmiotów oraz bilans podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON Liczba ofert pracy z terenu gminy ↗	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Urząd Gminy Czernichów, LGD „Blisko Krakowa”, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe
1.3.6.	Współpraca międzysektorowa i międzyinstytucjonalna w zakresie wsparcia biznesu dotkniętego skutkami pandemii COVID-19.	Zwiększenie odporności lokalnej przedsiębiorczości na kryzys Minimalizacja strat dla budżetu gminy	Liczba przedsiębiorstw utrzymujących się na rynku od 3 lat Wysokość dochodów gminy pochodzących z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na jej obszarze ↗	Władze samorządowe gminy, Urząd Gminy Czernichów i jednostki gminne	Administracja rządowa, Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Instytucje otoczenia biznesu, Banki i instytucje finansowe, LGD „Blisko Krakowa”, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe

CEL OPERACYJNY 1.4. Rozwój infrastruktury i oferty rekreacyjno-turystycznej, wykorzystującej zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego gminy.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.4.1.	Rozwój rekreacyjnej i komunikacyjnej infrastruktury rowerowej wraz z zapleczem (przede wszystkim Wiślanej Trasy Rowerowej) - tyczenie i budowa nowych odcinków, tworzenie miejsc obsługi i odpoczynku dla rowerzystów, integracja tras, oznakowanie i promocja, bieżące utrzymanie (m.in. aktualizowanie mapy tras rowerowych na terenie gminy i gmin sąsiednich), w tym budowa ścieżki rowerowej wałem wiślanym - Czernichów – Jeziorzany. Współpraca w tym zakresie z gminami zrzeszonymi w Stowarzyszeniu Metropolia Krakowska oraz Lokalnej Grupie Działania „Blisko Krakowa”.	Stworzenie i rozwój systemu tras rowerowych Integracja transportu zbiorowego Ograniczenie niskiej emisji, poprawa jakości powietrza	Łączna długość tras rowerowych ↗ Poziom zanieczyszczenia powietrza i/lub liczba dni w ciągu roku z przekroczonymi normami ↘	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego + Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska +Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	Wody Polskie, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Sąsiednie gminy, LGD „Blisko Krakowa”, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, PTTK
1.4.2.	Wykorzystanie rzeki Wisły do zwiększenia atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy, w tym m.in. tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku wraz z małą infrastrukturą i informacją, organizacja wydarzeń, stałe spływy kajakowe itp. Zintegrowanie z siecią rowerową oraz pozostałą ofertą czasu wolnego.	Zagospodarowanie Wisły dla potrzeb rekreacji, wypoczynku, turystyki Poszerzenie i dywersyfikacja oferty aktywnego spędzania czasu wolnego	Liczba wydarzeń, w tym rekreacyjno-sportowych, na bazie rzeki Wisły i liczba ich uczestników ↗	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego + Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy + Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Wody Polskie, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Sąsiednie gminy, LGD „Blisko Krakowa”, Przedsiębiorcy,

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

		Aktywizacja sfery rekreacji wodnej			Organizacje pozarządowe, Firmy i organizacje turystyczne, np. Małopolska Organizacja Turystyczna,
1.4.3.	Rewitalizacja obszarów poeksploatacyjnych i ich zagospodarowanie na cele rekreacyjne, w tym opracowanie koncepcji możliwości wykorzystania terenu żwirowni w Kłokoczynie pod obszar rekreacyjny i ewentualna realizacja, zgodnie z wynikami przeprowadzonych analiz.	Wykorzystanie na nowe cele społeczne i gospodarcze terenów zrekultywowanych Poszerzenie i dywersyfikacja oferty aktywnego spędzania czasu wolnego	Przeprowadzona analiza i podjęta decyzja odnośnie ewentualnej realizacji inwestycji Powstanie nowej oferty oraz liczba korzystających ↗	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego + Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska + Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	Wody Polskie, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, LGD „Blisko Krakowa”, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Firmy i organizacje turystyczne, np. Małopolska Organizacja Turystyczna,
1.4.4.	Inwentaryzacja, wyeksponowanie, zagospodarowanie i udostępnienie zwiedzającym miejsc o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych na terenie gminy, jak np. Rezerwat Kajasówka, Kamień (ścieżka ornitologiczna), Rybna (wzgórza, wąwozy, jaskinie), aranżacja ścieżek przyrodniczych i edukacyjnych oraz różnego rodzaju tras, a także miejsc wypoczynku i rekreacji z małą infrastrukturą, przystanki, wiaty, punkty do obserwowania przyrody, tablice informacyjne; animacja i aktywizacja tych miejsc, w tym m.in. organizacja wydarzeń (np. plenerów artystycznych, imprez integracyjnych i rodzinnych).	Promocja i upowszechnienie wiedzy o terenach o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, włączenie ich w obieg społeczny i gospodarczy Poszerzenie i dywersyfikacja oferty aktywnego spędzania czasu wolnego	Liczba wydarzeń na bazie miejsc o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych na terenie gminy i liczba ich uczestników ↗	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego + Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	PTTK, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Sąsiednie gminy, LGD „Blisko Krakowa”, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

1.4.5.	Doskonalenie gminnego systemu promocji, np. produkcja filmów, wydawanie publikacji, map i przewodników, promocja w sieci, tworzenie programów i aplikacji mobilnych, obecność na platformach otwartych, w tym Google Maps, OpenStreetMap, tablice informacyjne, udział w targach z opracowaną ofertą, wydarzenia o charakterze lokalnym i ponadlokalnym itp. Akcent na walory przyrodnicze-krajobrazowe i kulturowe oraz ich potencjał w zakresie wypoczynku i rekreacji. Współpraca z mediami.	Promocja i upowszechnienie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturalnego gminy oraz walorów przyrodniczo-krajobrazowych Wzrost rozpoznawalności gminy oraz zainteresowania nią jako destynacją rekreacyjno-turystyczną, w tym wśród mieszkańców Krakowa	Liczba pobranych przez turystów i gości materiałów informacyjno-promocyjnych w wersji klasycznej i cyfrowej Liczba wydarzeń o charakterze promocyjnym oraz liczba ich uczestników 	Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Sąsiednie gminy, LGD „Blisko Krakowa”, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Media, Agencje reklamowe
1.4.6.	Rozwój systemu informacji i wizualizacji turystycznej – jednolite oznakowanie szlaków, miejsc i obiektów.	Promocja i upowszechnienie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturalnego gminy oraz walorów przyrodniczo-krajobrazowych	Liczba zabytków i atrakcji opatrzonych informacją turystyczną Liczba osób korzystających z informacji turystycznej 	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego + Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	PTTK, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Sąsiednie gminy, LGD „Blisko Krakowa”, Firmy i organizacje turystyczne, np. Małopolska Organizacja Turystyczna, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Właściciele i zarządcy obiektów zabytkowych, Media

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

1.4.7.	Działania na rzecz uruchamiania nowych stref sportu i rekreacji, w tym budowa Otwartych Stref Aktywności w miejscowościach Kamień, Kłokoczyn i Rybna i Czułówek.	Rozwój bazy obiektów sportowo-rekreacyjnych sezonowych i całorocznych dla mieszkańców oraz turystów i gości Poszerzenie i dywersyfikacja oferty aktywnego spędzania czasu wolnego	Liczba nowych stref sportu i rekreacji Liczba wydarzeń na bazie nowych stref sportu i rekreacji organizowanych przez lokalne kluby sportowe i liczba ich uczestników ↗	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego + Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy, Kluby sportowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, LGD „Blisko Krakowa”, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Organizacje i kluby sportowe
1.4.8.	Tworzenie, znakowanie, promowanie, utrzymanie i animowanie tras, szlaków i ścieżek dziedzictwa kulturowego na terenie gminy, zintegrowanych z pozostałą ofertą czasu wolnego, także innych samorządów.	Promocja i upowszechnienie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturalnego gminy, włączenie tych zasobów w obieg społeczny i gospodarczy Poszerzenie i dywersyfikacja oferty aktywnego spędzania czasu wolnego	Liczba wyjść szkolnych na trasy, szlaki i ścieżki w ciągu roku ↗	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego + Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy + Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska +	PTTK, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Sąsiednie gminy, LGD „Blisko Krakowa”, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Właściciele i zarządcy obiektów zabytkowych
1.4.9.	Wsparcie dla rozwoju oraz promocja bazy <u>noclegowej</u> , agroturystycznej (w szczególności specjalistycznych gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych, zagród tematycznych itp.) i gastronomicznej na terenie gminy.	Podniesienie atrakcyjności gminy jako atrakcyjnego miejsca spędzania czasu wolnego, o wysokiej jakości usługach Wzrost zainteresowania ofertą <u>noclegową</u> , agroturystyczną i gastronomiczną na terenie gminy	Liczba miejsc w ramach oferty <u>noclegowej i</u> agroturystycznej Liczba nowych podmiotów z branży gastronomicznej ↗	Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, LGD „Blisko Krakowa”, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe

OBSZAR STRATEGICZNY 2.

ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ

Cel strategiczny 2.

Jakość życia i bezpieczeństwo mieszkańców w wymiarze środowiskowym, przestrzennym i komunikacyjnym.

Cele operacyjne:

2.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, wykorzystujących technologie adekwatne do warunków osadniczych i przyrodniczych.

2.2. Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu.

2.3. Rozwój dostępności komunikacyjnej oraz ekologicznej i bezpiecznej mobilności.

2.4. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego.

CEL OPERACYJNY 2.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, wykorzystujących technologie adekwatne do warunków osadniczych i przyrodniczych.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.1.1.	Ochrona zasobów naturalnych (zlewni) rzeki Wisła poprzez rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Czernichów - skanalizowanie miejscowości: Wołowice, Dąbrowa Szlachecka i Zagacie, Nowa Wieś Szlachecka, Czernichów, Kamień, Rusocice, Przeginia Narodowa, Kłokoczyn, rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Przeginia Duchowna i Wołowice.	Zwiększenie dostępności i jakości usług kanalizacyjnych Zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków Poprawa warunków mieszkalnych i prowadzenia działalności gospodarczej Ochrona i poprawa stanu środowiska, w szczególności wód (zlewnia rzeki Wisły)	Odsetek mieszkańców i/lub gospodarstw domowych posiadających dostęp do sieci kanalizacji Poziom przepustowości oczyszczalni i wielkość rezerwy przepustowości Liczba zlikwidowanych szamb ↗	Zakład Gospodarki Komunalnej w Czernichowie, Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego + Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Wody Polskie, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy i inwestorzy
2.1.2.	Rozwój alternatywnych form kanalizacji sanitarnej na terenach, gdzie rozwój sieci nie ma uzasadnienia, w tym m.in. wsparcie dla budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, czy organizacji usług asenizacyjnych wysokiej jakości.	Optymalizacja systemu kanalizacji sanitarnej Ochrona i poprawa stanu środowiska, w szczególności wód (zlewnia rzeki Wisły)	Liczba nowo wybudowanych przydomowych oczyszczalni wsparta dofinansowaniem z budżetu gminy ↗ Odsetek mieszkańców i/lub gospodarstw domowych	Zakład Gospodarki Komunalnej w Czernichowie, Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego + Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Wody Polskie, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy i inwestorzy

			korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków i/lub rozwiniętej usługi asenizacyjnej		
2.1.3.	Zabezpieczenie mieszkańcom stałego dostępu do wody odpowiedniej jakości – rozbudowa systemu zaopatrzenia w wodę, modernizacja infrastruktury wodociągowej, inwestycje w jakość wody, monitoring sieci, w tym m.in.: • Modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowości Rusocice, • Modernizacja sieci w Rybnej i Czernichowie, • Modernizacja stacji uzdatniania wody w Rusocicach, • Wymiana sieci magistralnej w Rybnej, • Budowa stacji uzdatniania wody w Dąbrowie Szlacheckiej, • Modernizacja hydroforni w Czernichowie, • Remont i modernizacja zbiorników wody pitnej wraz z ujęciami wody oraz instalacją systemu monitoringu wizyjnego, • System monitoringu i sterowania sieci wodociągowej w Rybnej,	Podniesienie jakości infrastruktury wodociągowej, zwiększenie wydajności stacji, optymalizacja kosztów gospodarki wodociągowej oraz zastosowanie rozwiązań ekologicznych Zwiększenie dostępności i jakości usług w zakresie dostarczania wody, poprawa jakości wody pitnej Poprawa warunków mieszkalnych i prowadzenia działalności gospodarczej	Odsetek mieszkańców i/lub gospodarstw domowych posiadających dostęp do sieci wodociągowej Poziom wydajności stacji uzdatniania wody 	Zakład Gospodarki Komunalnej w Czernichowie, Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego + Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Wody Polskie, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy i inwestorzy, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska

	- Budowa ujęcia wody wraz z siecią wodociągową do zbiornika wyrównawczego Rybna-Wałek w Rybnej, - Budowa budynku techniczno-administracyjnego w Czernichowie z centralą sterowania i nadzoru sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.				
CEL OPERACYJNY 2.2. Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.2.1.	Ekodoradztwo oraz realizacja projektów wspierających prywatne inwestycje ukierunkowane na czyste powietrze, w tym m.in. w zakresie: - wymiany źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne (wcześniej zinwentaryzowane na terenie gminy źródeł ogrzewania gospodarstw indywidualnych), w szczególności dla osób najuboższych (np. STOP SMOG), - termomodernizacji, - instalacji odnawialnych źródeł energii dla mieszkańców i przedsiębiorców (instalacje prosumenckie).	Wzrost wiedzy mieszkańców i przedsiębiorców w zakresie możliwości sfinansowania wymiany nieekologicznego pieca, ocieplenia domu, czy instalacji OZE Poprawa efektywności energetycznej budynków lub mieszkań prywatnych Likwidacja nieekologicznych źródeł ciepła na terenie gminy	Liczba i/lub odsetek gospodarstw domowych, które korzystają z OZE Liczba i/lub odsetek gospodarstw domowych, które dokonały termomodernizacji przy wsparciu publicznym Liczba gospodarstw domowych korzystających z nieekologicznych źródeł ciepła	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego, w szczególności Zespół ds. Ekologii i Ochrony Klimatu	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy i inwestorzy, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, LGD „Blisko Krakowa”

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

		Zwiększenie wykorzystania OZE przez mieszkańców Ograniczenie niskiej emisji, poprawa jakości powietrza	Poziom zanieczyszczenia powietrza i/lub liczba dni w ciągu roku z przekroczonymi normami ↓		
2.2.2.	Gminne inwestycje ukierunkowane na czyste powietrze - kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej: - wymiana źródeł grzewczych, - termomodernizacja, - instalacja odnawialnych źródeł energii.	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie energetycznym gminy Ograniczenie niskiej emisji, poprawa jakości powietrza	Liczba i odsetek budynków użyteczności publicznej korzystających z OZE ↑ Liczba i/lub odsetek budynków użyteczności publicznej, które zostały poddane termomodernizacji Poziom zanieczyszczenia powietrza i/lub liczba dni w ciągu roku z przekroczonymi normami ↓	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy i inwestorzy, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, LGD „Blisko Krakowa”
2.2.3.	Wspieranie rozbudowy sieci gazowej.	Zwiększenie dostępności i jakości usług dostarczania paliwa gazowego Poprawa warunków mieszkalnych i	Liczba miejscowości oraz odsetek mieszkańców i/lub gospodarstw domowych posiadających dostęp do sieci gazowej ↑	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	PGNiG, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy i inwestorzy

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

		prowadzenia działalności gospodarczej Ograniczenie niskiej emisji, poprawa jakości powietrza	Poziom zanieczyszczenia powietrza i/lub liczba dni w ciągu roku z przekroczonymi normami ↘		
2.2.4.	Inicjowanie i wspieranie działań z zakresu ochrony zasobów wodnych, w tym m.in. dbałość o poprawę stanu wód powierzchniowych i podziemnych, poprawa retencji, w tym realizacja inwestycji służących retencji publicznej oraz gromadzeniu i wykorzystywaniu wody opadowej w gospodarstwach domowych (program dopłaty do zbiorników na deszczówkę) - mniejsze ryzyko nagłych podtopień, a w czasie suszy możliwość efektywnego wykorzystywania zgromadzonej wody opadowej	Poprawa retencji Ochrona i poprawa stanu środowiska, w szczególności wód Podniesienie poziomu bezpieczeństwa	Liczba i pojemność zbiorników retencyjnych Liczba gospodarstw domowych, które zrealizowały instalacje wykorzystania wody opadowej ↗	Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Wody Polskie, Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy
2.2.5.	Doskonalenie systemu gospodarki odpadami, w tym budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Czernichowie lub Wołowicach.	Poprawa systemu gospodarki odpadami (wzrost poziomu segregacji i recyklingu), wdrażanie założeń gospodarki o obiegu zamkniętym Ochrona i poprawa stanu środowiska	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów Odpady poddane recyklingowi ↗	Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska + Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego + Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Przedsiębiorcy, Mieszkańcy, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

2.2.6.	Oczyszczenie terenu gminy z wyrobów zawierających azbest.	Minimalizacja ilości odpadów niebezpiecznych na terenie gminy Ochrona i poprawa stanu środowiska Zapewnienie komfortu i bezpieczeństwa mieszkańców	Liczba posesji, gdzie występują wyroby azbestowe ↓ Suma zebranych odpadów niebezpiecznych ↑	Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Mieszkańcy
2.2.7.	Wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców (m.in. w zakresie ograniczania niskiej emisji, segregacji odpadów), w tym współpraca z partnerami publicznymi i pozarządowymi.	Podniesienie wiedzy o zasadach realizacji inwestycji i przedsięwzięć ekologicznych Uświadomienie zagrożeń i konsekwencji dla mieszkańców i środowiska	Liczba wydarzeń i publikacji skierowanych do mieszkańców gminy z informacjami o zasadach i celach prowadzenia polityki proekologicznej oraz ich odbiorców Liczba godzin zajęć z zakresu edukacji ekologicznej w szkołach Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów ↑ Liczba nowopowstałych dzikich wysypisk śmieci	Zespół ds. Ekologii i Ochrony Klimatu Placówki oświatowe	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Organizacje pozarządowe, Mieszkańcy, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, LGD „Blisko Krakowa”

2.2.8.	Działania na rzecz zachowania, ochrony i wzbogacania bioróżnorodności przyrodniczej.	Wzrost poziomu czystości środowiska Wzmocnienie kondycji środowiska naturalnego	Liczba opracowań i publikacji na temat bioróżnorodności na terenie Gminy Czernichów ↗ Liczba zagrożonych gatunków flory i fauny na terenie gminy ↘	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego, w szczególności Zespół ds. Ekologii i Ochrony Klimatu, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Nadleśnictwa, Instytucje kultury, Media, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, LGD „Blisko Krakowa”
CEL OPERACYJNY 2.3. Rozwój dostępności komunikacyjnej oraz ekologicznej i bezpiecznej mobilności.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.3.1.	Współpraca z innymi właścicielami i zarządcami dróg oraz zainteresowanymi samorządami w zakresie zwiększania dostępności komunikacyjnej gminy i subregionu, w tym m.in.: - Budowa obwodnicy w miejscowości Rybna, - Wsparcie dla budowy nowego mostu na Wiśle, który połączy gminę Liszki	Poprawa zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Czas dojazdu z centrum Czernichowa do wybranych lokalizacji, np. centrum Krakowa, Skawiny, Liszek, Katowic, z uwzględnieniem różnych środków transportu Liczba wypadków na drogach ↘	Władze samorządowe gminy, Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	Wody Polskie, Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, Sąsiednie gminy

	ze Skawiną i zastąpi funkcjonujący prom Jeziorzany-Kopanka.				
2.3.2.	Współpraca z powiatem krakowskim w zakresie budowy, modernizacji i przebudowy dróg powiatowych i chodników, w tym m.in.: • Przebudowa odcinka drogi powiatowej 2182 K z budową chodnika i odwodnienia w miejscowości Dąbrowa Szlachecka, • Budowa nowego odcinka drogi powiatowej 2181 K w miejscowości Wołowice (obwodnica), • Przebudowa odcinka drogi powiatowej 2181 K z budową chodnika i odwodnienia w miejscowości Czernichów, • Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 2183K z budową chodnika i odwodnieniem w miejscowości Zagacie, • Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 2184 K z budową chodnika i odwodnieniem w miejscowości Nowa Wieś Szlachecka, • Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 2186K z budową	Poprawa stanu i jakości gminnej infrastruktury drogowej Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Długość odcinków dróg wykonanych w ramach budowy, przebudowy, modernizacji, remontu ↗ Liczba wypadków na drogach powiatowych ↘	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	Administracja rządowa, Zarząd Dróg Powiatu Krakowskiego

	chodnika i odwodnieniem w miejscowości Przeginia Duchowna, Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 2187K z budową chodnika i odwodnieniem w miejscowości Kłokoczyn.				
2.3.3.	Budowa, modernizacja i przebudowa dróg gminnych i <u>chodników oraz</u> wdrażanie rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo uczestników ruchu, w tym m.in.: - Remont drogi gminnej publicznej nr 601912K w Przegini Duchownej, - Remont drogi gminnej publicznej nr 601910K w Kamieniu, - Remont drogi gminnej publicznej nr 601920K w Rybnej, - Remont drogi gminnej publicznej nr 601921K w Rybnej, - Przebudowa drogi gminnej publicznej nr 601918K w miejscowości Rybna.	Poprawa stanu i jakości powiatowej infrastruktury drogowej na terenie gminy Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Długość odcinków dróg wykonanych w ramach budowy, przebudowy, modernizacji, remontu ↗ Liczba wypadków na drogach gminnych ↘	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego, w szczególności Zespół ds. Inwestycji	Administracja rządowa, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy i inwestorzy
2.3.4.	Budowa i organizacja miejsc parkingowych, w szczególności przy budynkach i miejscach użyteczności publicznej oraz atrakcyjnych dla rekreacji i turystyki.	Zapewnienie komfortu mieszkańców korzystających z usług publicznych oraz gości i turystów odwiedzających gminę	Liczba budynków i miejsc użyteczności publicznej oraz atrakcyjnych dla rekreacji i turystyki, gdzie powstały nowe miejsca parkingowe Liczba miejsc parkingowych na terenie gminy	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego, w szczególności Zespół ds. Inwestycji	Administracja rządowa, Mieszkańcy

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

		Eliminacja korków oraz emisji spalin i hałasu	 Poziom zanieczyszczenia powietrza i/lub liczba dni w ciągu roku z przekroczonymi normami 		
2.3.5.	Współpraca z różnymi podmiotami na rzecz wdrożenia zeroemisyjnego, przyjaznego środowiska i dostępnego dla różnych grup społecznych transportu aglomeracyjnego.	Poprawa integralności komunikacyjnej gminy Zapewnienie mieszkańcom dostępności wysokiej jakości usług transportu publicznego Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych przez transport drogowy, poprawa jakości powietrza	Liczba mieszkańców korzystających z transportu aglomeracyjnego (osoby posiadające bilet miesięczny) Poziom zanieczyszczenia powietrza i/lub liczba dni w ciągu roku z przekroczonymi normami 	Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, Sąsiednie gminy, MPK Kraków i inni przewoźnicy
2.3.6.	Współpraca z innymi samorządami oraz przewoźnikami publicznymi i prywatnymi na rzecz zwiększenia jakości, dostępności i integracji różnych form transportu, w tym m.in. poprzez działania inwestycyjne, wykorzystanie potencjału węzłów integracyjnych (parkingi, punkty przesiadkowe itp.) oraz optymalizację i	Integracja różnych form transportu Zapewnienie mieszkańcom dostępności wysokiej jakości usług transportowych	Liczba miejsc integrujących różne formy transportu Poziom zanieczyszczenia powietrza i/lub liczba dni w ciągu roku z przekroczonymi normami	Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska + Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, Sąsiednie gminy,

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

	rozbudowę siatki zintegrowanych, dostosowanych do potrzeb społecznych i zawodowych mieszkańców, połączeń.	Zwiększenie mobilności mieszkańców Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych przez transport drogowy, poprawa jakości powietrza			MPK Kraków i inni przewoźnicy
2.3.7.	Systematyczne wdrażanie założeń Strategii Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Czernichów na lata 2020-2035.	Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych przez transport drogowy, poprawa jakości powietrza Obniżenie kosztów eksploatacji pojazdów we flocie gminnej	Poziom zanieczyszczenia powietrza i/lub liczba dni w ciągu roku z przekroczonymi normami Liczba wybudowanych stacji ładowania pojazdów elektrycznych 	Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska + Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego, w szczególności Zespół ds. Ekologii i Ochrony Klimatu	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Przedsiębiorcy, Mieszkańcy, Organizacje pozarządowe i ekologiczne NFOŚiGW
2.3.8.	Dalsza rozbudowa i wymiana systemu oświetlenia ulicznego z zastosowaniem energooszczędnych rozwiązań.	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Zmniejszenie zużycia energii i kosztów eksploatacji oświetlenia	Liczba punktów oświetlenia na terenie gminy Roczne zużycie energii i koszty eksploatacji oświetlenia	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy i inwestorzy

CEL OPERACYJNY 2.4. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.4.1.	Prewencja, edukacja i profilaktyka wśród mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży – bezpieczeństwo na drodze, bezpieczeństwo w sieci, unikanie zagrożeń, zachowanie w sytuacjach kryzysowych, pierwsza pomoc itp.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie unikania zagrożeń i reagowania w sytuacji zagrożeń	Liczba uczestników, którzy w szkołach przeszli kursy i szkolenia z zakresu szeroko pojętego bezpieczeństwa ↗	Placówki oświatowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Media, Policja, Straż Pożarna i inne służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo
2.4.2.	Kompleksowe wsparcie Ochotniczych Straży Pożarnych, w szczególności w zakresie modernizacji remiz oraz doposażenia w sprzęt gaśniczy i ratowniczy.	Podniesienie jakości bazy i wyposażenia jednostek pożarniczych Poprawa zdolności operacyjnych OSP Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Liczba jednostek OSP, które otrzymały wsparcie publiczne ↗	Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, OSP, PSP
2.4.3.	Współpraca gminy z instytucjami i podmiotami zewnętrznymi w zakresie doskonalenia systemu bezpieczeństwa	Lepsza współpraca służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo	Liczba wspólnych akcji i ćwiczeń ↗	Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego,

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

	publicznego i zarządzania kryzysowego (m.in. wdrażanie nowoczesnych rozwiązań i technologii, rozwój systemów monitoringu i wczesnego ostrzegania, integracja systemów ratownictwa, wspólne akcje i ćwiczenia, rozszerzenie systemu zarządzania kryzysowego o specyfikę współczesnych zagrożeń).	Poprawa bezpieczeństwa publicznego		Obywatelskich i Współpracy	Starostwo Powiatowe w Krakowie, Inne JST, Policja, Straż Pożarna i inne służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo
2.4.4.	Wspieranie działań, w tym inwestycyjnych, ukierunkowanych na zapobieganie katastrofom i klęskom żywiołowym oraz ograniczanie ich skutków.	Poprawa bezpieczeństwa związanego z występowaniem katastrof i minimalizowanie ich ewentualnych skutków	Liczba projektów z zakresu przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych i katastrof, w tym inwestycyjnych, oraz szacowany zakres oddziaływania (liczba ludności korzystającej z efektów przedsięwzięć) Wielkość strat w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof, w tym wystąpienia podtopień i powodzi	Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	Wody Polskie, Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Inne JST, Straż Pożarna i inne służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo

OBSZAR STRATEGICZNY 3.

USŁUGI PUBLICZNE

Cel strategiczny 3.

System usług publicznych wysokiej jakości, dostosowany do potrzeb i oczekiwań społecznych, odpowiadający wyzwaniom współczesności, gwarantujący rozwój mieszkańców i całej wspólnoty samorządowej gminy.

Cele operacyjne:

3.1. Zapewnienie skutecznej, włączającej edukacji, dostosowanej do potrzeb społecznych i gospodarczych, wyzwań cywilizacyjnych oraz procesów demograficznych.

3.2. Kreowanie rozwijającej i inspirującej oferty w zakresie kultury i sportu, czerpiącej z lokalnych potencjałów, bazującej na różnorodnych sieciach współpracy.

3.3. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych, odpowiadających na obecne i przyszłe potrzeby oraz wyzwania demograficzne.

3.4. Nowoczesne zarządzanie publiczne, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

CEL OPERACYJNY 3.1. Zapewnienie skutecznej, włączającej edukacji, dostosowanej do potrzeb społecznych i gospodarczych, wyzwań cywilizacyjnych oraz procesów demograficznych.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
3.1.1.	Monitorowanie sieci placówek wychowania przedszkolnego oraz szkół w gminie w oparciu o identyfikowane trendy i prognozy demograficzne oraz uwarunkowania organizacyjno-finansowe oraz reagowanie na nowe warunki rozwojowe (audyt i strategia rozwoju oświaty).	Optimalizacja kosztów funkcjonowania gminnego systemu oświaty	Przeciętna liczba uczniów w klasie w szkole i w oddziale w przedszkolu ↗ Średni koszt w przeliczeniu na 1 ucznia w szkole lub dziecko w przedszkolu Wysokość wydatków oświatowych w przeliczeniu na jedną klasę w szkole lub oddział w przedszkolu ↘	Gminny Zespół Obsługi Szkół, Władze samorządowe gminy	Kuratorium Oświaty w Krakowie, Placówki oświatowe, Firmy i organizacje audytorskie
3.1.2.	Rozwijanie oferty edukacyjnej i opiekuńczej w zakresie wychowania i edukacji przedszkolnej (dzieci w wieku 3-6 lat) oraz opieki żłobkowej (dzieci w wieku 0-3 lat), w tym we współpracy z podmiotami prywatnymi.	Podniesienie jakości usług i poprawa dostępności opieki żłobkowej i edukacji przedszkolnej	Liczba dzieci korzystających z opieki żłobkowej Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych	Gminny Zespół Obsługi Szkół, Władze samorządowe gminy	Administracja państwowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Placówki oświatowe, Przedsiębiorcy,

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

			wychowaniem przedszkolnym ↗		Organizacje pozarządowe, Rodzice
3.1.3.	Rozwijanie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w kierunku wdrażania nowatorskich metod kształcenia, umożliwiających skuteczne wyposażanie uczniów w kompetencje uniwersalne i odpowiadające na potrzeby rynku pracy.	Poprawa jakości kształcenia, poprawa wyników egzaminów końcowych Zwiększenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży	Wyniki egzaminów końcowych Liczba laureatów i finalistów olimpiad, konkursów przedmiotowych, artystycznych i zawodów sportowych ↗	Gminny Zespół Obsługi Szkół, Placówki oświatowe	Administracja państwowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Urząd Gminy Czernichów, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Instytucje kultury, Kluby i organizacje sportowe, Rodzice, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska
3.1.4.	Edukacja ukierunkowana na identyfikowanie oraz rozwój indywidualnych potrzeb dzieci i młodzieży - praca z uczniem zdolnym i uczniem o specjalnych potrzebach (również w reakcji na sytuacje spowodowane przez skutki pandemii Covid-19).	Edukacja dostosowana do indywidualnych potrzeb ucznia Poprawa jakości kształcenia, poprawa wyników egzaminów końcowych Zwiększenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży	Wyniki egzaminów końcowych Liczba laureatów i finalistów olimpiad, konkursów przedmiotowych, artystycznych i zawodów sportowych Liczba uczniów objętych stypendiami motywacyjnymi ↗	Gminny Zespół Obsługi Szkół, Placówki oświatowe	Administracja państwowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Urząd Gminy Czernichów, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Instytucje kultury, Kluby i organizacje sportowe, Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Rodzice

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

		Wyrównywanie szans edukacyjnych	Liczba uczniów i/lub rodziców objętych różnymi formami wsparcia psychologicznego i pedagogicznego		
3.1.5.	Preorientacja i doradztwo edukacyjno-zawodowe w szkołach podstawowych.	Wsparcie młodzieży w procesie podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych Zwiększenie rozeznania rodziców w kwestii kierunkowania edukacji dziecka	Liczba dzieci i młodzieży, które skorzystały z konsultacji dotyczących rozwoju edukacyjnego i/lub zawodowego 	Gminny Zespół Obsługi Szkół, Placówki oświatowe	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego, Urząd Gminy Czernichów, Szkoły ponadpodstawowe, Organizacje pozarządowe, Rodzice, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska
3.1.6.	Rozwój współpracy krajowej i międzynarodowej szkół, w tym w ramach programu Erasmus +.	Poprawa jakości kształcenia, poprawa wyników egzaminów końcowych Zwiększenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej Zdobycie przez uczniów wiedzy i specjalistycznych kompetencji (np. znajomość języka obcego) na poziomie międzynarodowym i wielokulturowym	Liczba projektów we współpracy szkoły i co najmniej jednego partnera oraz liczba uczestników Liczba projektów międzynarodowej wymiany uczniów oraz liczba uczestników Wyniki egzaminów końcowych z języka angielskiego 	Gminny Zespół Obsługi Szkół, Placówki oświatowe	Partnerzy krajowi i zagraniczni, Administracja państwowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Urząd Gminy Czernichów, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Instytucje kultury, Kluby i organizacje sportowe, Rodzice, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

3.1.7.	Rozwój nowoczesnej bazy edukacyjnej oraz przyszłolnej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej (boiska, place zabaw, elementy lekkoatletyczne itp.) odpowiadającej na zdiagnozowane obecne i przyszłe potrzeby społeczności lokalnej, w tym m.in. opracowanie wieloletniego systemu wsparcia infrastruktury i wyposażenia placówek oświatowych oraz wprowadzenie do WPF niezbędnych inwestycji dotyczących placówek oświatowych, np. budowa Centrum Edukacyjno-Sportowego w Czernichowie.	Rozwój bazy dydaktycznej oraz przyszłolnej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej Poprawa warunków nauki Poprawa efektywności energetycznej budynków, dywersyfikacja źródeł ciepła w kierunku bardziej ekologicznych Zwiększenie dostępności infrastruktury, wyrównywanie szans edukacyjnych	Liczba nowych i wyremontowanych obiektów oświatowych Liczba dzieci korzystających z całkiem nowej bazy edukacyjnej oraz rekreacyjnej i sportowej (raportowanie zgodnie z nazwą, zakresem i lokalizacją inwestycji)	Gminny Zespół Obsługi Szkół, Placówki oświatowe, Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	Administracja państwowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Rodzice
3.1.8.	Rozwój oferty szkół pod kątem pełnienia przez nie funkcji lokalnych ośrodków wiedzy i edukacji, aktywizujących również osoby dorosłe i społeczności lokalne na rzecz rozwoju umiejętności stanowiących podstawę dla uczenia się przez całe życie.	Optymalizacja wykorzystania zaplecza placówek oświatowych w celu podnoszenia kompetencji i wdrożenia standardów uczenia się przez całe życie	Liczba osób dorosłych uczestniczących w programach edukacyjnych z wykorzystaniem zaplecza placówek oświatowych	Gminny Zespół Obsługi Szkół, Placówki oświatowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Urząd Gminy Czernichów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe
3.1.9.	Doskonalenie systemu zarządzania kadrami oświatowymi w gminie, w tym m.in. podnoszenie doświadczenia i	Podniesienie kompetencji kadry kierowniczej i pedagogicznej	Liczba nauczycieli w podziale na stopnie awansu zawodowego	Gminny Zespół Obsługi Szkół, Placówki oświatowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego,

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

	kwalfikacji zawodowych, zapewnienie dwukierunkowości nauczycieli, zastępowalności pokoleniowej, wdrożenie systemu wsparcia i motywacji.	Optymalizacja funkcjonowania gminnego systemu oświaty			Kuratorium Oświaty w Krakowie, Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Urząd Gminy Czernichów
3.1.10.	Promocja zdrowia psychicznego oraz profilaktyka i leczenie zaburzeń psychicznych wśród dzieci i młodzieży (również w reakcji na sytuacje powodowane przez skutki pandemii Covid-19).	Zapobieganie problemom i zaburzeniom psychicznym dzieci i młodzieży szkolnej Poprawa zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży szkolnej	Liczba dzieci i młodzieży szkolnej z terenu gminy objętych pomocą	Gminny Zespół Obsługi Szkół, Placówki oświatowe, Placówki ochrony zdrowia	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Urząd Gminy Czernichów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Instytucje kultury, Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Rodzice
3.1.11.	Promocja zdrowia i aktywizacja ruchowa dzieci i młodzieży szkolnej, w tym m.in. badania, profilaktyka i korekcja wad postawy, dodatkowe zajęcia ruchowe i wspierające prawidłowy rozwój fizyczny (również w reakcji na sytuacje powodowane przez skutki pandemii Covid-19).	Podniesienie ogólnego poziomu kondycji fizycznej dzieci i młodzieży, ograniczanie występowania problemów rozwoju fizycznego	Liczba przeprowadzonych zajęć ruchowych, sportowych przygotowanych w celu eliminacji najczęstszych wad w rozwoju fizycznym oraz liczba ich uczestników ↗	Gminny Zespół Obsługi Szkół, Placówki oświatowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Urząd Gminy Czernichów, Placówki ochrony zdrowia, Poradnie psychologiczno-pedagogiczne,

					Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Rodzice
3.1.12.	Rozwój e-oświaty, w tym podnoszenie kompetencji cyfrowych kadry oraz zakup komputerów, urządzeń i oprogramowania do nauki zdalnej.	Poprawa dostępności i jakości kształcenia w formie zdalnej Przygotowanie gminy i placówek oświatowych na wypadek sytuacji nadzwyczajnych	Odsetek nauczycieli, którzy przeszli szkolenia cyfrowe ↗ Liczba uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu ↘	Gminny Zespół Obsługi Szkół, Placówki oświatowe,	Administracja państwowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Rodzice
CEL OPERACYJNY 3.2. Kreowanie rozwijającej i inspirującej oferty w zakresie kultury i sportu, czerpiącej z lokalnych potencjałów, bazującej na różnorodnych sieciach współpracy.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
3.2.1.	Powołanie centrum kultury, sportu i turystyki z wykorzystaniem majątku gminnego, jako głównego organizatora i koordynatora oferty czasu wolnego (kultura, sport, rekreacja, turystyka), odpowiedzialnego również za kwestię promocji, animującego i prowadzącego procesy współpracy (np. współpraca i wsparcie dla organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych), rozwijającego	Zapewnienie mieszkańcom dostępności wysokiej jakości oferty kulturalnej na terenie gminy Koordynacja działań w ramach oferty czasu wolnego na terenie gminy Promocja gminy i jej oferty, zarówno w odniesieniu do	Powołana nowa instytucja Liczba zajęć, spotkań wydarzeń organizowanych w ciągu roku oraz liczba uczestników ↗	Władze samorządowe gminy	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Urząd Gminy Czernichów, Instytucje kultury, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, Różne zespoły, twórcy i artyści lokalni,

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

	ofertę dla mieszkańców, jak również turystów i gości.	mieszkańców, jak również turystów i gości Aktywizacja społeczna, kulturalna i ruchowa mieszkańców Wzmocnienie potencjału rekreacyjno-turystycznego gminy			Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, LGD „Blisko Krakowa”
3.2.2.	Rozwój bazy, wyposażenia i oferty świetlic wiejskich pod kątem pełnienia przez nie funkcji lokalnych ośrodków integracji, edukacji i aktywizacji mieszkańców.	Zwiększenie oferty świetlic wiejskich Poprawa jakości oferty świetlic wiejskich Wzmacnianie potencjału integracyjnego, animacyjnego, edukacyjnego itp. świetlic wiejskich Wzrost aktywności kulturalnej i społecznej mieszkańców	Liczba zajęć, spotkań wydarzeń organizowanych przez świetlice w ciągu roku oraz liczba uczestników 	Świetlice wiejskie	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Urząd Gminy Czernichów, Placówki oświatowe, Instytucje kultury, Mieszkańcy, Organizacje pozarządowe, LGD „Blisko Krakowa”, Różne zespoły, twórcy i artyści lokalni
3.2.3.	Wzmocnienie potencjału oraz tradycyjnych i współczesnych funkcji bibliotek publicznych (centra czytelnictwa, wiedzy i informacji, ośrodki życia społecznego, m.in. inwestycje,	Zwiększenie oferty Gminnej Biblioteki Publicznej z filiami	Liczba czytelników, w tym w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców Liczba wypożyczeń księgozbioru, w tym w	Gminna Biblioteka Publiczna z filiami	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Urząd Gminy Czernichów, Placówki oświatowe,

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

	doposażenie, cyfryzacja, zakup nowości wydawniczych, poszerzanie oferty zajęć, spotkań, wydarzeń itp.).	Poprawa jakości oferty Gminnej Biblioteki Publicznej z filiami Wzmacnianie potencjału integracyjnego, animacyjnego, edukacyjnego itp. Gminnej Biblioteki Publicznej z filiami Wzrost aktywności kulturalnej i czytelniczej mieszkańców	przeliczeniu na 1 czytelnika Liczba zajęć, spotkań wydarzeń organizowanych przez Gminną Bibliotekę Publiczną z filiami w ciągu roku oraz liczba uczestników ↗		Organizacje pozarządowe, LGD „Blisko Krakowa”, Różne zespoły, twórcy i artyści lokalni
3.2.4.	Poprawa stanu zachowania i dostępności obiektów zabytkowych (np. prowadzenia gminnej ewidencji zabytków, opracowanie i realizacja gminnego programu opieki nad zabytkami, podejmowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, w szczególności sukcesywna renowacja kapliczek, wsparcie inicjatyw prywatnych), włączenie ich w obieg społeczny i rekreacyjno-turystyczny.	Ochrona krajobrazu kulturowego gminy Poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych Zwiększenie dostępności zabytków dla mieszkańców, jak również turystów i gości	Liczba i/lub odsetek zabytków pozostających w złym stanie technicznym ↘ Liczba odnowionych kapliczek ↗	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	Administracja rządowa, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe Właściciele i zarządcy nieruchomości zabytkowych, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, LGD „Blisko Krakowa”
3.2.5.	Wsparcie, promocja i współpraca z klubami, organizacjami sportowymi i innymi podmiotami (m.in. poprzez organizację dedykowanych otwartych	Profesjonalizacja działalności klubów sportowych	Liczba klubów sportowych i ich członków, prowadzonych przez nie sekcji oraz ćwiczących	Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego,

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

	konkursów ofert) w zakresie promowania aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku, organizacji imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, o różnym charakterze (wykreowanie co najmniej jednej markowej imprezy gminnej), poszerzania oferty o nowe dyscypliny i nowe grupy docelowe (przede wszystkim wśród dziewczynek i kobiet), w tym z wykorzystaniem istniejącej i nowopowstającej bazy.	Zwiększenie oferty sportowej na terenie gminy Zwiększenie oferty imprez sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy Wzrost aktywności ruchowej mieszkańców	w ramach poszczególnych sekcji, w tym w podziale na kobiety i mężczyzn Liczba imprez sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy w skali roku oraz liczba uczestników ↗	Obywatelskich i Współpracy	Starostwo Powiatowe w Krakowie, Placówki oświatowe, Instytucje kultury, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe, LGD „Blisko Krakowa”, Kluby i organizacje sportowe
3.2.6.	Dalsza rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, w tym pod kątem dywersyfikacji oferty sportowej (np. lekka atletyka lub inne dyscypliny, w tym zespołowe, miejsca aktywności młodzieży, np. skate parki).	Modernizacja i rozbudowa bazy sportowej i rekreacyjnej Poszerzenie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego	Liczba obiektów sportowych i rekreacyjnych w gminie ↗	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego + Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Kluby i organizacje sportowe, Podmioty prywatne
CEL OPERACYJNY 3.3. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych, odpowiadających na obecne i przyszłe potrzeby oraz wyzwania demograficzne.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
3.3.1.	Wspieranie działań z zakresu profilaktyki i diagnostyki, badania i konsultacje medyczne dla mieszkańców.	Poprawa profilaktyki i diagnostyki na terenie gminy	Liczba zróżnicowanych akcji profilaktyczno-diagnostycznych skierowanych i dostosowanych do	Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego,

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

		Wzrost świadomości społecznej w zakresie zdrowia Podniesienie poziomu stanu zdrowia wśród mieszkańców gminy we wszystkich grupach społecznych	różnych grup społecznych (zagrożonych) oraz liczba uczestników 		Starostwo Powiatowe w Krakowie, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Firmy farmaceutyczne i medyczne, Mieszkańcy, Placówki ochrony zdrowia
3.3.2.	Doskonalenie bazy infrastrukturalnej i wyposażenia podmiotów świadczących usługi diagnostyczne, lecznicze oraz rehabilitacyjne, wsparcie dla rozwoju	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury ochrony zdrowia Poprawa warunków leczenia	Liczba obiektów zmodernizowanych przy wsparciu gminy 	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Przedsiębiorcy, Mieszkańcy, Placówki ochrony zdrowia
3.3.3.	Współpraca na rzecz wieloaspektowej walki z powikłaniami i problemami zdrowotnymi osób, które chorowały na COVID-19.	Przeciwdziałanie negatywnym skutkom pandemii koronawirusa Podniesienie poziomu zdrowia publicznego	Liczba zdiagnozowanych przypadków osób z zespołem pocovidowym	Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	NFZ, Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Organizacje pozarządowe, Podmioty prywatne, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, Placówki ochrony zdrowia

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

3.3.4.	Promocja rodziny, wsparcie w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym poradnictwo, rozwój pracy socjalnej, asystentury rodzin oraz wsparcia dziennego.	Promocja i wsparcie rodziny, w tym rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych Zapewnienie prawidłowego rozwoju dzieci, wyrównywanie szans rozwojowych	Liczba oraz odsetek osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym objętych pracą socjalną i asystenturą Liczba dzieci korzystających z oferty placówek wsparcia dziennego	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie, Urząd Gminy Czernichów, Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Organizacje pozarządowe
3.3.5.	Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej.	Promocja i wsparcie rodziny, w tym rodzin w trudnej sytuacji ekonomicznej Poprawa statusu materialnego rodzin Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu	Liczba oraz odsetek osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym korzystających z pomocy finansowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Administracja rządowa, Urząd Gminy Czernichów, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe Parafie i związki wyznaniowe
3.3.6.	Przeciwdziałanie i zwalczanie kryzysów i dysfunkcji w rodzinie, w tym m.in. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona i wsparcie ofiar, pomoc prawna, psychologiczna, terapeutyczna, rehabilitacyjna itp.	Promocja rodziny, wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej	Liczba oraz odsetek osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym objętych pracą socjalną i asystenturą	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie,

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

		Przeciwdziałanie i zwalczanie kryzysów oraz dysfunkcji w rodzinie Zapewnienie profesjonalnej pomocy osobom i rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie	Liczba dzieci korzystających z oferty placówek wsparcia dziennego Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty		Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie, Ośrodki interwencji kryzysowej, Urząd Gminy Czernichów, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Placówki ochrony zdrowia, Placówki oświatowe, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Policja, sądy
3.3.7.	Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień (informowanie, edukowanie, współpraca ze szkołami, pomoc terapeutyczna, grupy wsparcia itp.).	Przeciwdziałanie uzależnieniom i ograniczenie skutków patologii społecznych Zapewnienie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym	Liczba przypadków uzależnień wśród dzieci i młodzieży szkolnej Liczba osób objętych leczeniem odwykowym	Placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie, Ośrodki interwencji kryzysowej, Urząd Gminy Czernichów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

					Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Placówki ochrony zdrowia, Placówki oświatowe, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Policja, sądy
3.3.8.	Kompleksowa polityka senioralna i względem osób z niepełnosprawnościami (rozwój poradnictwa, pracy socjalnej, usług asystenckich i opiekuńczych, wzmacnianie samodzielności, wsparcie sprzętowe, aktywizacja społeczno-kulturalna, ruchowa, zawodowa, rozwijanie i wspieranie dedykowanych placówek, klubów seniora itp., w tym poprzez współpracę z sektorem pozarządowym i prywatnym, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu), w tym m.in. utworzenie miejsca dedykowanego seniorom.	Zapewnienie szerokiej oferty różnych form wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnościami Wzrost aktywności osób starszych i z niepełnosprawnościami Integracja społeczna i zawodowa osób starszych i z niepełnosprawnościami Poprawa jakości życia osób starszych i z niepełnosprawnościami	Liczba projektów dedykowanych seniorom i/lub osobom z niepełnosprawnościami oraz ich uczestników Liczba oraz odsetek osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych Liczba osób korzystających z całodobowych i dziennych form wsparcia	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie, Urząd Gminy Czernichów, Placówki ochrony zdrowia, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Kluby seniora i organizacje senioralne, LGD „Blisko Krakowa”, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

3.3.9.	Usługi opieki wytchnieniowej w różnych formach, np. pobytu dziennego, pobytu całodobowego, czy poprzez zapewnienie członkom rodziny lub opiekunom możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego) oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki.	Wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami, starszymi, samotnymi, chorymi, niesamodzielnymi itp.	Liczba osób korzystających z usług opieki wytchnieniowej, w tym w rozbiciu na różne formy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Administracja rządowa, Samorząd wojewódzki, Urząd Gminy Czernichów, Organizacje pozarządowe, Podmioty prywatne, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska
3.3.10.	Zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych mieszkańców, w szczególności osób w trudnych sytuacjach.	Zwiększenie dostępu do mieszkań Zwiększenie możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkaniowych młodych rodzin z dziećmi, osób średnio i najniżej zarabiających, osób starszych, z niepełnosprawnościami, zagrożonych wykluczeniem społecznym	Liczba i powierzchnia mieszkań socjalnych i chronionych w dyspozycji gminy Liczba mieszkań przypadająca na 1 tys. mieszkańców ↗ Liczba osób oczekujących na przydział mieszkania socjalnego ↘	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	Administracja rządowa, Samorząd wojewódzki, Organizacje pozarządowe, Podmioty prywatne

CEL OPERACYJNY 3.4. Nowoczesne zarządzanie publiczne, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.					
Kierunki działań		Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
3.4.1.	Doskonalenie systemu organizacji pracy urzędu i zarządzania personelem, w tym poprzez systematyczne podnoszenie kompetencji pracowników samorządowych oraz wdrażanie nowych instrumentów zarządczych, a także rozwój bazy i wyposażenia (np. adaptacji poddasza budynku wielofunkcyjnego na cele administracyjno-biurowe).	Doskonalenie administracji i zarządzania Podniesienie efektywności świadczenia i jakości usług publicznych	Liczba szkoleń i kursów, w których brali udział pracownicy urzędu Liczba uchylonych przez wojewodę decyzji	Sekretarz Gminy, Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Pracownicy urzędu i jednostek gminnych
3.4.2.	Wzrost poziomu dostępności do usług publicznych świadczonych zdalnie przy wykorzystaniu najnowszych technologii (e-administracja), cyfryzacja oferty instytucji gminnych, upowszechnianie korzystania przez mieszkańców z usług cyfrowych w administracji samorządowej.	Podniesienie efektywności świadczenia i jakości usług publicznych, w tym wzrost dostępności i liczby e-usług Zwiększenie liczby spraw załatwianych elektronicznie Wzrost bezpieczeństwa poprzez ograniczenie kontaktów bezpośrednich	Liczba i/lub odsetek dostępnych e-usług Liczba kampanii promocyjnych i informacyjnych dotyczących e-urzędu oraz ich zasięg	Sekretarz Gminy, Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Urząd Gminy Czernichów i jednostki gminne
3.4.3.	Zapewnienie dostępności (architektonicznej, cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej) w administracji lokalnej przez stosowanie uniwersalnego projektowania nowych	Zapewnienie dostępności administracji lokalnej dla wszystkich mieszkańców, w tym ze szczególnymi potrzebami	Liczba obiektów i przestrzeni publicznych, które zostały dostosowane do wymogów ustawowych w zakresie dostępności	Koordinator ds. Dostępności, Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, PFRON, Organizacje pozarządowe

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

	rozwiązań lub racjonalnych usprawnień w usuwaniu istniejących barier. Dążenie do likwidacji barier architektonicznych w przestrzeniach wspólnych oraz komunikacyjnych (np. budowa windy w budynku wielofunkcyjnym).	Poprawa warunków życia i funkcjonowania mieszkańców ze szczególnymi potrzebami			
3.4.4.	Realizacja projektów z zakresu odnowy miejscowości oraz rewitalizacji przestrzeni publicznych.	Poprawa dostępności, funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ↗	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, LGD „Blisko Krakowa”
3.4.5.	Aktywny udział w przedsięwzięciach i bieżącej działalności Stowarzyszenia Metropolia Krakowska w kluczowych dziedzinach współpracy: inteligentne zarządzanie, środowisko i przestrzeń, mobilność, gospodarka, kultura czasu wolnego, edukacja, usługi społeczne.	Zacieśnianie i koncentracja współpracy z gminami Metropolii Krakowskiej na rzecz rozwiązywania najważniejszych wspólnych problemów i wykorzystywania potencjałów, z poszanowaniem ich indywidualnej specyfiki i odrębności Osiągnięcie efektu synergii	Liczba wspólnych projektów w ramach Metropolii Krakowskiej, w podziale na kluczowe obszary rozwoju oraz skala ich oddziaływanie (liczba mieszkańców korzystających z efektów tych projektów) ↗	Władze samorządowe gminy, Urząd Gminy Czernichów i jednostki gminne	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe,
3.4.6.	Wspólne projekty rozwojowe na terenie obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa”.	Zacieśnianie i koncentracja współpracy z gminami obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa” na rzecz rozwiązywania	Liczba wspólnych projektów w ramach obszaru funkcjonalnego „Blisko Krakowa” oraz skala ich oddziaływanie	Władze samorządowe gminy,	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego,

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

		najważniejszych wspólnych problemów i wykorzystywania potencjałów, z poszanowaniem ich indywidualnej specyfiki i odrębności	(liczba mieszkańców korzystających z efektów tych projektów)	Urząd Gminy Czernichów i jednostki gminne	Starostwo Powiatowe w Krakowie, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, LGD „Blisko Krakowa”
		Osiągnięcie efektu synergii			
3.4.7.	Inspirowanie, animowanie i realizowanie projektów współpracy z otoczeniem i interesariuszami administracji, mogących przynieść korzyści w zakresie wspólnych inwestycji oraz dostępu do wiedzy, know-how i konkretnych rozwiązań, w tym rozwijanie współpracy samorządowej w wymiarze krajowym i międzynarodowym oraz przenoszenie jej na środowiska lokalne, a także współpracy międzysektorowej.	Rozwój procesów współpracy z otoczeniem i interesariuszami administracji	Liczba zrealizowanych projektów we współpracy gminy i co najmniej 1 innej JST	Władze samorządowe gminy	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, LGD „Blisko Krakowa”, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, Uczelnie wyższe
		Osiągnięcie efektu synergii	Liczba zrealizowanych projektów we współpracy gminy z uczelniami wyższymi		
			Liczba zrealizowanych projektów ponadlokalnych we współpracy gminy i co najmniej 1 NGO		
3.4.8.	Kształtowanie, wzmacnianie i promocja aktywności i partycypacji społecznej mieszkańców, w tym edukacja obywatelska, promocja wolontariatu, zaangażowania w działania organizacji pozarządowych, klubów sportowych, w inicjatywy kulturalne i sąsiedzkie,	Wzrost aktywności i partycypacji społecznej	Liczba organizacji pozarządowych na terenie gminy	Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy, Placówki oświatowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe,
			Liczba aktywnych wolontariuszy w szkołach na terenie gminy		

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

	działania integracyjne, projekty ekologiczne, partycypacyjne modele współdecydowania o budżecie, konsultacje społeczne, konkursy gminne itp.		Liczba zrealizowanych procesów konsultacyjnych i ich uczestników ↗		Kluby i organizacje sportowe, Mieszkańcy, LGD „Blisko Krakowa”
3.4.9.	Wsparcie informacyjne, merytoryczne itp. organizacji pozarządowych oraz innych form inicjatyw społecznych (np. Koła Gospodyń Wiejskich), w tym działających na polu ekonomii społecznej.	Profesjonalizacja NGO	Liczba NGO, które pozyskały i rozliczyły dofinansowanie ze źródła innego niż budżet gminy (budżet powiatu i województwa) ↗	Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Instytucje kultury Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Mieszkańcy, LGD „Blisko Krakowa”
3.4.10.	Współpraca finansowa i pozafinansowa z organizacjami pozarządowymi, w tym powierzanie i wspieranie realizacji zadań publicznych.	Rozwój współpracy samorządu z NGO Podniesienie jakości realizacji zadań publicznych Wzrost aktywności i partycypacji społecznej	Liczba zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe na podstawie umów zawartych z gminą Suma środków publicznych przekazywanych przez gminę organizacjom pozarządowym ↗	Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Krakowie, Instytucje kultury Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Mieszkańcy, LGD „Blisko Krakowa”

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Czernichów wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Uwarunkowania i Prawo wodne a Strategia Rozwoju Gminy Czernichów

Zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2020 roku, poz. 310 ze zm.), Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 uwzględnia m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 315 pkt 1-3 ww. ustawy, tj.:

- plany zarządzania ryzykiem powodziowym,
- plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza,
- plan przeciwdziałania skutkom suszy.

Zasoby wodne gminy Czernichów

Cały obszar gminy leży w lewobrzeżnym dorzeczu Wisły, która stanowi jego południową granicę. Największym dopływem jest potok Rudno, którego zlewnia zajmuje centralną część gminy. Północno-wschodnia część gminy znajduje się w zlewni potoku Sanka. Część południowo-zachodnia i południowo-wschodnia stanowi zlewnię niewielkich potoków wpadających bezpośrednio do Wisły.

Płaskie powierzchnie łąk w obrębie dna doliny Wisły odwadniane są głównie przez rowy powierzchniowe odprowadzające wody do Wisły za pośrednictwem jej lewobrzeżnych dopływów (potoki Rudno i Sanka) oraz przez drobne cieki ujęte przeważnie w rowy melioracyjne uchodzące poprzez śluzy wałowe do Wisły.

Na obszarze gminy znajdują się także zbiorniki wodne powstałe w nieckach wyrobisk żwirów. Zajmują one duże powierzchnie w zachodniej części gminy (Rusocice, Kłokoczyn, Przeginia Narodowa), a także we wschodniej części gminy (Wołowice i Dąbrowa Szlachecka). Inne stojące wody powierzchniowe to płytkie, zanikające w okresach suchych zbiorniki wodne w podmokłych częściach obszaru (zagłębieniach starorzeczy wiślanych) oraz stawy hodowlane.

Na terenie gminy występują 2 główne poziomy wodonośne wód podziemnych: czwartorzędowy i jurajski. Wodonośność pierwszego z nich, określona na podstawie wydajności pojedynczej studni wierconej, wynosi od 2 m³/h do 50 m³/h. Zasilanie odbywa się przez bezpośrednią infiltrację opadu atmosferycznego, jak również lateralny bądź ascenzyjny dopływ ze starszych pięter wodonośnych. Poziom ten jest zasilany przez infiltracje wód opadowych, których z terenów wyżej położonych (poziomu jurajskiego), a ich spływ następuje generalnie do rzeki Wisły. Wodonośność drugiego z nich, poziomu jurajskiego, jest zmienna i waha się w granicach od 0,5 m³/h do 30 m³/h. Zasilany jest również infiltrowanymi wodami opadowymi. Duża część tych wód na obszarze gminy znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 326 „Częstochowa”.

Plany zarządzania ryzykiem powodziowym

Na obszarze gminy występują tereny zagrożone podtapianiem (głównie w dolinach potoków Rudno i Stracha), a przede wszystkim tereny zalewowe o prawdopodobieństwie przewyższenia p=1% położone w dolinie Wisły.

Lokalnie w okresie wysokich opadów (nawalnych lub długotrwałych) na podtopienia mogą być narażone tereny w otoczeniu Rudna i Strachy – szczególnie powyżej przepustów drogowych, których nie brak w ciągu obu potoków. Na podtopienia mogą być narażone również tereny położone w sąsiedztwie obwałowań, kiedy przy wysokich stanach wody Wisły zamykają się śluzy wałowe a koryta rowów melioracyjnych nie są w stanie pomieścić nadmiaru wód. Pozbawiona możliwości ujścia woda może podtapiać przyległe zabudowania mieszkalne i inwentarskie oraz pola uprawne i łąki. Na terenie

gminy znajduje się 16 śluz wałowych wykonanych w latach 20-tych w wale wiślanym oraz 2 śluzy na potoku Rudno.

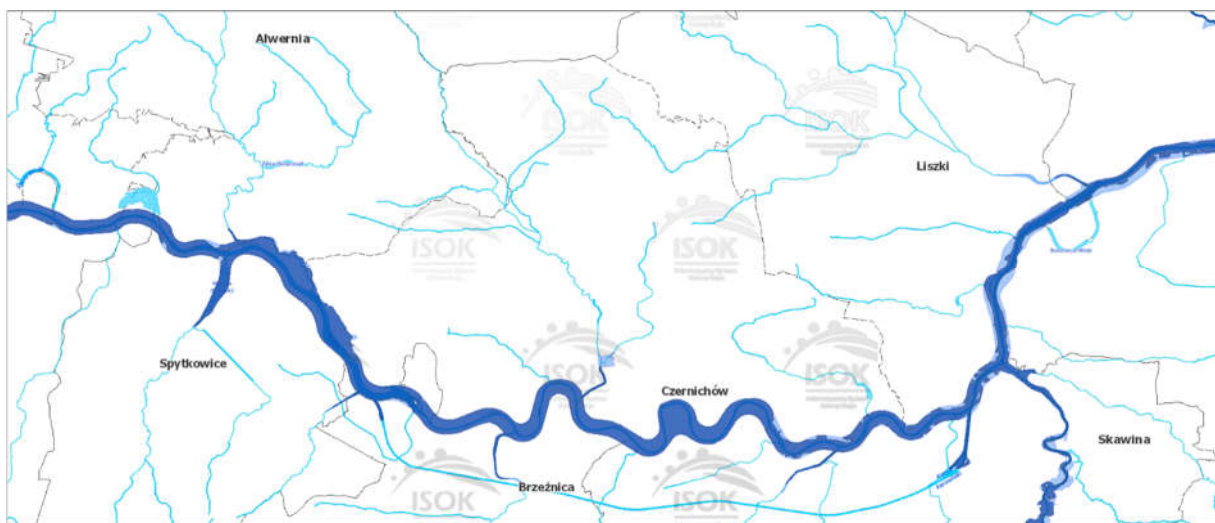
Cieki powodujące lokalne zagrożenie powodziowe w gminie to potoki:

- Rudno – potok przepływający przez teren gminy w kierunku północ – południe (Rybna, Przeginia Narodowa, Przeginia Duchowna, Czernichów). Posiada lewy i prawy wał cofkowy na długości 2,23 km i 2 śluzy wałowe. Najbardziej zagrożone powodzią są tereny wsi Przeginia Narodowa;
- Rybnianka – lewobrzeżny dopływ Rudna. Ciek uregulowany na odcinku 1,9 km. W czasie dużych opadów deszczu potok niszczy drogi lokalne i podtapia drogę do Czernichowa. Największe zagrożenie stanowi odcinek potoku przepływający wzdłuż zabudowań Rybnej;
- Stracha – potok przepływający przez Zagacie i Wołowice. Uregulowany na długości 5,57 km. Woda najczęściej podtapia zabudowania w Wołowicach w przysiółku Węsocze;
- Zimna Rzeczka – potok przepływający przez Kłokoczyn, w przypadku zamknięcia śluzy wałowej nr 9 powoduje podtopienie zabudowań w miejscowości Kłokoczyn;
- Młynówka – sztucznie stworzony ciek do zasilania stawów rybnych, do którego są kierowane wody z potoku Rudna. W przypadku zamknięcia śluzy wałowej następuje podtopienie zabudowań w miejscowości Czernichów, na ulicy Parkowej.

Terenami bezpośredniego zagrożenia powodzią są tereny między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, a także wyspy i przymuliska. W warunkach gminy Czernichów są to tereny położone w międzywalu Wisły oraz między obwałowaniami końcowego odcinka potoku Rudno.

Poniższe dwie mapy przedstawiają zasięg zagrożenia powodziowego ze strony Wisły na obszarze gminy Czernichów w przypadku dwóch scenariuszy – nienaruszonych oraz przerwanych wałów przeciwpowodziowych. W pierwszym przypadku poziom Wisły utrzymuje się w granicach wałów przeciwpowodziowych zarówno przy prawdopodobieństwie powodzi 10% (raz na 10 lat), jak i 1% (tzw. powodzi stuletniej). W drugim przypadku, przerwania wałów lub powodzi 500-letniej, wody Wisły sięgają zabudowań linii wyznaczonej przez zabudowania miejscowości Dąbrowa Szlachecka -Zagacie - Czernichów - Przeginia Duchowna.

Mapa 1. Zasięg szczególnego zagrożenia powodzią ze strony Wisły w gminie Czernichów w przypadku prawdopodobieństwa powodzi na poziomie 1% i 10% - scenariusz nienaruszonych wałów

Źródło: Hydroportal ISOK

Mapa 2. Zasięg szczególnego zagrożenia powodzią ze strony Wisły w gminie Czernichów w przypadku prawdopodobieństwa powodzi na poziomie 1% i 10% - scenariusz całkowitego przerwania wałów oraz zagrożenia powodzią 500-letnią przy nienaruszonych wałach przeciwpowodziowych

Źródło: Hydroportal ISOK

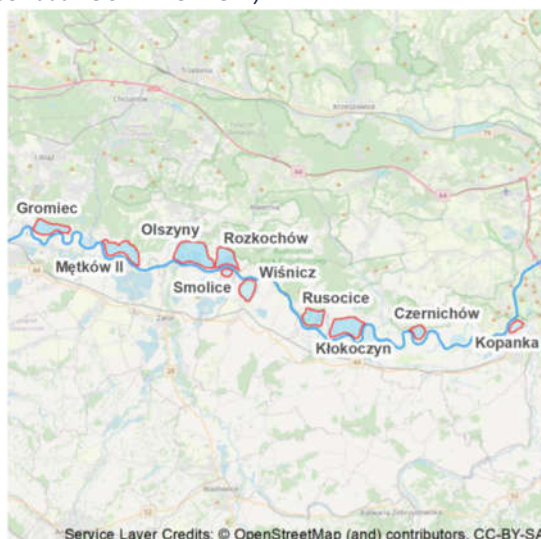
Ramy dla planów PGW Wody Polskie wyznacza Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym – najważniejszy krajowy dokument dedykowany zarządzaniu ryzykiem powodziowym. W obecnej dekadzie, Plan PGW Wody Polskie w obecnej dekadzie obejmuje realizację projektu „Program działań nietechnicznych i retencyjnych stanowiący element zarządzania ryzykiem powodziowym w regionach wodnych Małej Wisły i Górnej Wisły (zlewnia powyżej Krakowa), z uwzględnieniem ochrony przed powodzią miasta Krakowa” (kod projektu - SOOŚ Zadanie 5.7.1 POPDOW). Jego celem jest identyfikacja sposobów obniżenia zagrożenia i ryzyka powodziowego w zlewni powyżej Krakowa poprzez budowę systemu polderów przeciwpowodziowych i dwóch zbiorników wielozadaniowych (Gostyń, Łąki-Mizerów). Wśród lokalizacji dla łącznie 10 polderów, 3 z realizacji planowane są na terenie gminy Czernichów.

Rysunek 1. Wizualizacja polderu przeciwpowodziowego wypełnionego wodą

Źródło: <http://www.wislakonsultacje.pl>

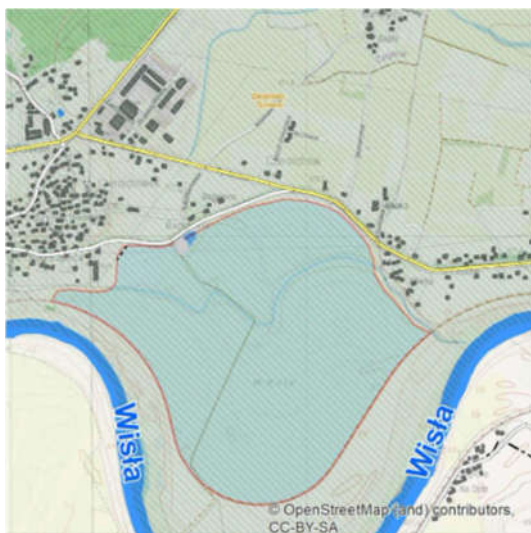
Mapa 3. Orientacyjna lokalizacja inwestycji w ramach projektu (SOOŚ Zadanie 5.7.1 POPDOW)

Źródło: Prezentacja PGW Wody Polskie na potrzeby konsultacji społecznych,
https://www.oswiata.pawlowice.pl/fileadmin/user_upload/Wody_Polskie/prezentacja_5_7_1_RZGW_Gliwice_RPC.pdf

Lokalizacje w na terenie gminy dotyczą obszarów przy wałach przeciwpowodziowych na wysokości Czernichowa, Kłokoczyna i Rusocic. Największy ze zbiorników planowany jest w Kłokoczynie (272 ha), drugi największy w Rusocicach (155 ha), zaś najmniejszy w Czernichowie (72 ha). W projekcie PGW Wody Polskie każda z budowli hydrotechnicznych sklasyfikowana została jako II klasy hydrotechnicznej. Numer klasyfikacji wynika ze zdolności spiętrzających planowanego zbiornika, co w przypadku polderów determinowane jest klasą wałów przeciwpowodziowych (II). Przewidywany termin realizacji to lata 2021-2026. Lokalizacje polderów są wstępne i podlegają konsultacjom.

Mapa 4. Granice planowanego polderu przeciwpowodziowego w Czernichowie

Mapa 5. Granice planowanego polderu przeciwpowodziowego w Kłokoczynie

Źródło: <https://powiat.krakow.pl/2021/03/zaproszenie-do-udzialu-w-konsultacjach/>

Źródło: <https://powiat.krakow.pl/2021/03/zaproszenie-do-udzialu-w-konsultacjach/>

Mapa 6. Granice planowanego polderu przeciwpowodziowego w Rusocicach

Źródło: <https://powiat.krakow.pl/2021/03/zaproszenie-do-udzialu-w-konsultacjach/>

W Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 w ramach celu operacyjnego 2.4. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego określono m.in. kierunek działania dotyczący wspierania działań, w tym inwestycyjnych, ukierunkowanych na zapobieganie katastrofom i klęskom żywiołowym oraz ograniczanie ich skutków. W tym kierunkowym zakresie strategia jest zbieżna z obowiązującymi i aktualizowanymi plany zarządzania ryzykiem powodziowym na wyższych szczeblach.

Plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza

W odniesieniu do Planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, w poniższej tabeli Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 określa informacje na temat jednolitych części wód powierzchniowych (jcwp) oraz jednolitych części wód podziemnych (jcwpd) położonych w granicach gminy (nazwa, status jcwp, informacja o stanie jcwp i jcwpd oraz przypisane im cele środowiskowe), a także działań przypisanych poszczególnym jcwp i jcwpd w aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju (aPWŚK) oraz o stanie realizacji tych działań. Plany PGW Wody Polskie w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły (POPDOW) obejmujące projekt systemu polderów przeciwpowodziowych nie został ujęty w poniższej tabeli poniżej.

Tabela 2. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych położonych w granicach gminy Czernichów wraz z przypisanymi celami i działaniami środowiskowymi.

Kod JCWP (wody powierzchniowe)	Nazwa	Stan ogólny	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
RW2000192135599	Wisła od Skawy do Skawinki	Zły	<u>dobry potencjał ekologiczny;</u> <u>zapewnienie możliwości migracji organizmów wodnych na odcinku ciek</u> <u>istotnego - Wisła od Skawinki do Skawy; dobry stan chemiczny</u> <u>dobry potencjał ekologiczny</u> <u>(możliwość migracji organizmów wodnych);</u> <u>dobry stan chemiczny</u>	Gospodarka komunalna: Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (działanie ciągłe); Budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących (działanie ciągłe); Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe); Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracjach: Alwernia (IV kw. 2015), Czernichów (IV kw. 2015), Skawina (IV kw. 2018), Spytkowice (IV kw. 2018). Działania uzupełniające: Przywrócenie drożności cieków istotnych dla zachowania ciągłości morfologicznej (IV kw. 2021); Ustalenie wartości obniżonych celów środowiskowych (IV kw. 2021).
RW2000192137759	Wisła od Skawinki do Podłężanki	Zły	<u>dobry potencjał ekologiczny;</u> <u>zapewnienie możliwości migracji organizmów wodnych na odcinku ciek</u> <u>istotnego - Wisła od Podłężanki do Skawinki; dobry stan chemiczny</u> <u>dobry potencjał ekologiczny</u> <u>(możliwość migracji organizmów wodnych);</u> <u>dobry stan chemiczny</u>	Gospodarka komunalna: <u>Budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących (działanie ciągłe);</u> <u>Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (działanie ciągłe);</u> Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe); Modernizacja oczyszczalni ścieków Kraków-Kujawy (IV kw. 2019). Działania uzupełniające:

			potencjał ekologiczny (możliwość migracji organizmów wodnych); dobry stan chemiczny	Ustalenie wartości obniżonych celów środowiskowych (IV kw. 2021).
RW200026213558	Stracha	Zły	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny	Gospodarka komunalna: Budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących (działanie ciągłe); Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe); Działania kontrolne i monitorujące: Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe; Monitoring badawczy wód (IV kw. 2017).
RW20007213549	Rudno	Zły	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny	Gospodarka komunalna: Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe); Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków Przeginia Duchowna (IV kw. 2020). Działania kontrolne i monitorujące: Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe;
RW20007213589	Sanka	Umiarkowany	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny	Gospodarka komunalna: Budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących (działanie ciągłe); Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe); Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracjach: Krzeszowice Zalas

				(IV kw. 2015), Liszki-Piekary (IV kw. 2018); Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków Piekary (IV kw. 2020). Działania kontrolne: Opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (działanie ciągłe).
Kod JCWPd (wody podziemne)	Nazwa	Stan (ogólny)	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
PLGW2000147	147	Dobry (2012)	dobry stan chemiczny; dobry stan ilościowy	Działania kontrolne i monitorujące: Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia (działania ciągłe); przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych (działania ciągłe); prowadzenie monitoringu lokalnego wokół ujęć wód podziemnych o poborze przekraczającym 1000 m ³ /d (działanie ciągłe – po zmianie przepisów); Działania organizacyjne: Przekazywanie raz w roku przez zarządzających obiektami prowadzącymi odwodnienia w skali regionalnej i lokalnej (kopalnie węgłowne i odkrywkowe) danych dotyczących wielkości odwodnienia i zasięgu leża depresji (działanie ciągłe – po zmianie przepisów). Działania prawne: Zmiana zapisów w ustawach Prawo wodne oraz Prawo ochrony środowiska (IV kw. 2021).
PLGW2000159	159	Dobry (2012)	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy	Działania kontrolne i monitorujące: Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia (działania ciągłe).

PLGW2000160	160	Dobry (2012)	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy	Działania kontrolne i monitorujące: Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia (działania ciągłe).
-------------	-----	--------------	--	---

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem bazy danych PGW KZGW

Dane z bazy Planu Gospodarowania Wodami Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej przedstawiają stan wód powierzchniowych na terenie gminy Czernichów jako zły i wymagający interwencji. Dotyczy to [wszystkich](#) 4 z 5 rzecznych JCWP przepływających przez teren gminy: Strachy, Rudno i Wisły na obu odcinkach (do ujścia Skawinki i od ujścia Skawinki) [oraz -Niewielki wyjątek stanowi rzeka Sanki, a, której stan ogólny w roku 2012 został określony jako umiarkowany](#). Przypisane wodom powierzchniowym działania dotyczą przede wszystkim rozbudowy infrastruktury kanalizacji sieciowej, budowy lub modernizacji zbiorników przydomowych oraz prowadzenia szeregu działań kontrolnych i monitorujących stan wód. Odcinkowi Wisły na terenie gminy Czernichów dedykuje się ponadto działania renaturalizacyjne, poprawiające jego drożność i umożliwiające migracje organizmów żywych. Ponadto, gmina położona jest na terenach trzech jednostek wód podziemnych (nr 147, 159 i 160). Każdą z nich charakteryzuje stan ogólny dobry (ocena na podstawie pomiarów z roku 2012). Zadania im dedykowane oparte są przede wszystkim na monitoringu eksploatacji JCPWd. W przypadku jednostki nr 147 strategii postępowania poszerza się o regularne przeglądy pozwoleń wodnoprawnych oraz działania kontrolne i monitorujące, które planuje się w następstwie zmian legislacyjnych w Prawie Ochrony Środowiska planowanych na koniec roku 2021. Jednocześnie Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 zakłada działania z zakresu ochrony zasobów wodnych, w tym poprawy stanu wód powierzchniowych i podziemnych, m.in. poprzez inwestycje w sieć kanalizacyjną i rozwiązania alternatywne.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 zakłada i promuje działania minimalizujące skutki suszy, podejmowane zarówno przez samorząd, mieszkańców, jak i organy administracji rządowej. Bezpośrednio wskazuje na to kierunek interwencji w ramach celu operacyjnego 2.2. Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu dotyczący inicjowania i wspierania działań z zakresu ochrony zasobów wodnych, poprawy retencji, w tym poprzez realizację inwestycji służących retencji publicznej oraz gromadzeniu i wykorzystywaniu wody opadowej w gospodarstwach domowych. W tym zakresie strategia jest spójna z Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy (projekt).

Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy Prawo wodne, plan przeciwdziałania skutkom suszy obejmuje:

- 1) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- 2) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- 3) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- 4) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Susza, obok powodzi jest jednym z najbardziej dotkliwych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę całego kraju, w tym Małopolski. W najbliższych latach spodziewany jest wzrost intensywności i częstotliwości występowania susz. Głównym celem planu jest

przeciwdziałanie ich skutkom, co należy odnosić do procesu kształtowania zasobów wodnych oraz do racjonalnego korzystania z zasobów wodnych. Cele szczegółowe Planu dotyczą zidentyfikowanych obszarów ryzyka związanego z suszą: społeczeństwa, gospodarki i środowiska i obejmują:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Strategia postępowania w obszarze przeciwdziałania skutkom suszy zakłada przede wszystkim działania proaktywne, czyli zapobiegające oraz zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych skutków suszy, realizowane niezależnie od faktycznego wystąpienia zjawiska suszy. W praktyce oznacza to wdrażania zarówno działań technicznych, jak i nietechnicznych, służących m.in. kształtowaniu zasobów wodnych, wspartych instrumentami planowania przestrzennego, gospodarowania gruntami i wodami, ochrony ekosystemów wodnych i terenów podmokłych, a także instrumentami służącymi osiągnięciu celów środowiskowych. Bardzo ważne są działania retencyjne, służące poprawie i przywracaniu naturalnych warunków obiegu wody. Przeciwdziałanie skutkom suszy to w konsekwencji również zmniejszenie niedoborów wody, wzmocnienie ochrony przeciwpowodziowej, czy poprawa stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych. Podejście proaktywne jest równocześnie działaniem na rzecz ograniczania czynników sprzyjających zmianom klimatu.

Zgodnie z założeniami Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy, w odniesieniu do obszaru gminy Czernichów mowa m.in. o następujących działaniach:

- Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych (działanie 1),
- [Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych \(działanie 3\),](#)
- Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji (działanie 4),
- Analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji (działanie 6),
- Budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej (działanie 8),
- Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych (działanie 9),
- Budowa i przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa i przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych (działanie 10),
- Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych (działanie 24).

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Wprowadzenie do modelu

Model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Czernichów jest zobrazowaniem spodziewanych i zaplanowanych w strategii gminy procesów rozwoju i ich wpływu na kształtowanie się struktur przestrzennych.

Z jednej strony, ze względu na ukształtowanie terenu, obszary cenne przyrodniczo, a także obszary występowania potencjalnych zagrożeń, historycznie ugruntowane użytkowanie przestrzeni, w tym sieć osadniczą, powiązania infrastrukturalne i komunikacyjne, a także wiele innych uwarunkowań zastanych, a z drugiej strony w wyniku zdiagnozowanych w strategii problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w ramach modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Czernichów przedstawiono różne funkcje terenów w gminie, a także obszary szczególnej koncentracji działalności inwestycyjnej i planowane zmiany w przestrzeni gminy.

Ogólne uwarunkowania modelu

Gmina Czernichów położona jest w północno-zachodniej części województwa małopolskiego, w powiecie krakowskim ziemskim, stanowiąc jedną z 17 gmin tego powiatu. Odległość między miejscowością Czernichów (Urząd Gminy) a centrum Krakowem wynosi ok. 25 km, natomiast od wschodniej granicy gminy (Czułówek) do granic miasta Krakowa jest to odległość ok. 8 km drogą wojewódzką 780 (gminę Czernichów od Krakowa oddziela gmina Liszki) lub nawet 4-5 km wzdłuż Wisły z Wołowic. Kraków jest bezsprzecznie najsilniej oddziałującym ośrodkiem osadniczym, gospodarczym, komunikacyjnym i społecznym dla gminy Czernichów. W sąsiedztwie gminy położone są małe ośrodki miejskie o znaczeniu lokalnym, jak Krzeszowice, Alwernia, a w dalszym oddaleniu ośrodki przemysłowe Małopolski Zachodniej (Chrzanów, Trzebinia, Libiąż), jeszcze dalej aglomeracja zagłębiowsko-górnośląska – jednak wszystkie te ośrodki w porównaniu z Krakowem mają marginalny wpływ na rozwój gminy Czernichów. Ponadto w niedużej odległości od Czernichowa leżą również istotne ośrodki o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, jak Skawina, czy Zator, jednak położenie ich po drugiej stronie Wisły i jednocześnie brak przeprawy drogowej przez rzekę, powoduje że powiązania społeczno-gospodarcze z tymi nieodległymi ośrodkami są bardzo niewielkie.

Główne uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne gminy Czernichów przynależą do trzech odrębnych kategorii:

- położenie gminy poza głównymi szlakami komunikacyjnymi, łączącymi aglomerację krakowską z konurbacją śląską,
- położenie znacznej części obszaru gminy w dolinie Wisły, która wyznacza całą południową granicę,
- występowanie cennych obszarów przyrodniczych podlegających ochronie prawnej, silnie zróżnicowanych, o dużej bioróżnorodności.

Położenie gminy poza głównymi szlakami komunikacyjnymi, łączącymi aglomerację krakowską z konurbacją śląską, już od wielu lat wpływa na stopień zagospodarowania inwestycyjnego (brak zorganizowanych stref gospodarczych, brak większych przedsiębiorstw). Najważniejszym szlakiem komunikacyjnym gminy jest droga wojewódzka nr 780 (DW780), która przebiega głównie przez północną część gminy (Czułówek, przysiółek Zagórze), rozprawdzając ruch drogami powiatowymi i gminnymi po całym terenie gminy – na południe w kierunku Czernichowa i pozostałych miejscowości, na północ do centrum Rybnej. DW780 jest ważnym szlakiem komunikacji (pasażerskiej, indywidualnej,

częściowo tranzytowej i towarowej), łączącym Kraków i autostradową obwodnicę miasta (przez Liszki z Małopolską Zachodnią, jednak nie przebiega przez żadne większe ośrodki miejskie, a jedynie o znaczeniu lokalnym (Alwernia, Chełmek) i ponadlokalnym (Libiąż). DW780 stanowi alternatywę dla innych dróg jeżeli chodzi o połączenie Krakowa z Chrzanowem, Oświęcimiem, konurbacją śląską, jednak jest drogą o znacznie mniejszym znaczeniu niż inne, równoległe połączenia Krakowa ze Śląskiem, które omijają gminę Czernichów – idąc kolejno od północy: droga krajowa nr 94 (DK 94) przez Olkusz; DK 79 przez Krzeszowice, Trzebinę, Chrzanów i Jaworzno; autostrada płatna A4; DK 44 po południowej stronie Wisły przez Skawinę, Zator, Oświęcim.

W kontekście położenia w bezpośredniej bliskości miasta Krakowa i silnych z nim związków ekonomiczno-społecznych, położenie komunikacyjne gminy Czernichów należy uznać za korzystne jeżeli chodzi o postępujący proces suburbanizacji. Jednak nie jest atutem w znaczeniu organizacji stref aktywności gospodarczej, czy przyciągania większych inwestorów. Dostępność komunikacyjna gminy może ulec poprawie w wyniku oddania do użytku północnej obwodnicy Krakowa oraz budowy przeprawy przez Wisłę (inwestycje rządowe).

Sieć drogową uzupełniają drogi powiatowe i gminne znaczenia lokalnego i ponadlokalnego. Spośród nich warto wymienić istotne dla gminy Czernichów drogi przecinające jej obszar południkowo i łączące obszar gminy z DW780, m.in.:

- droga od miejscowości Liszki do Czernichowa (2183K) (ul. Jana III Sobieskiego-Krakowska) jako najkrótsze połączenie Czernichowa z Krakowem, która następnie rozprowadza ruch równoleżnikowo do wszystkich miejscowości gminy położonych wzdłuż doliny Wisły (Kłokoczyn-Rusocice-Kamień na zachód od Czernichowa oraz Wołowice-Dąbrowa Szlachecka na wschód od Czernichowa);
- droga przebiegająca południkowo z Czernichowa przez Przeginię Narodową i Duchowną (ul. Krzeszowicka) (2186K) do DW 780 a dalej do Rybnej;
- zespół dróg od DW 780 w kierunku Rybnej i do północnej granicy gminy (2186K) (ul. Rogatka-Długa-Aleksandry Polańskiej-Nowy Świat);
- droga powiatowa (2181K) Czernichów-Wołowice-Dąbrowa Szlachecka-Kaszów.

Wymienione drogi powiatowe i gminne mają największe znaczenie społeczno-gospodarcze, uzupełnione są innymi drogami (m.in. do Nowej Wsi Szlacheckiej, Czułówek-Czułów itp.). Drogi te mają bardzo istotne znaczenie dla lokalnego przepływu osób i towarów, łącząc północne i południowe miejscowości gminy. Mają też ważne znaczenie dla rozwoju turystyki i rekreacji.

Kolejnym istotnym uwarunkowaniem funkcjonalno-przestrzennym gminy Czernichów jest prawna ochrona obszarów cennych przyrodniczo. Gmina posiada bardzo zróżnicowane zasoby krajobrazowe i geomorfologiczne – głębokie wąwozy w skałach jurajskich, doliny potoków, wychodnie skalne, wzgórza wapienne, płaskie terasy zalewowe Wisły i inne – każda z tych form posiada specyficzną florę i faunę. Obszary te są objęte ochroną prawną:

- około 37% terenu gminy Czernichów leży w obrębie Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych, a pozostała część w ich otulinie, czyli na obszarze krajobrazu chronionego. Południowo-wschodni fragment gminy (ok. 11,8%) znajduje się w granicach Bielańsko-Tynieckiego Parku Krajobrazowego, a część zachodnia gminy (ok. 25,3%) leży w obrębie Rudniańskiego Parku Krajobrazowego.

- Na terenie gminy znajdują się dwa rezerваты przyrody położone w granicach wspomnianego Rudniańskiego Parku Krajobrazowego: Kajasówka oraz Dolina Potoku Rudno.
- Natura 2000 Rudniańskie Modraszki - Kajasówka PLH120077, Natura 2000 Rudno PLH120058.
- Południową granicę gminy stanowi rzeka Wisła, zaliczana do korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym (Sieć Ekologiczna ECONET-PL). Część tego korytarza, stanowiącego ostoję ptaków „Dolina Górnej Wisły” leży na terenie gminy Czernichów.
- Jedną piątą powierzchni gminy zajmują lasy - duże kompleksy leśne na górze Chełm w Czernichowie oraz w okolicy Rusocic, Przegini Narodowej i Duchownej. Znajdują się tu również stare drzewa objęte ochroną jako pomniki przyrody.

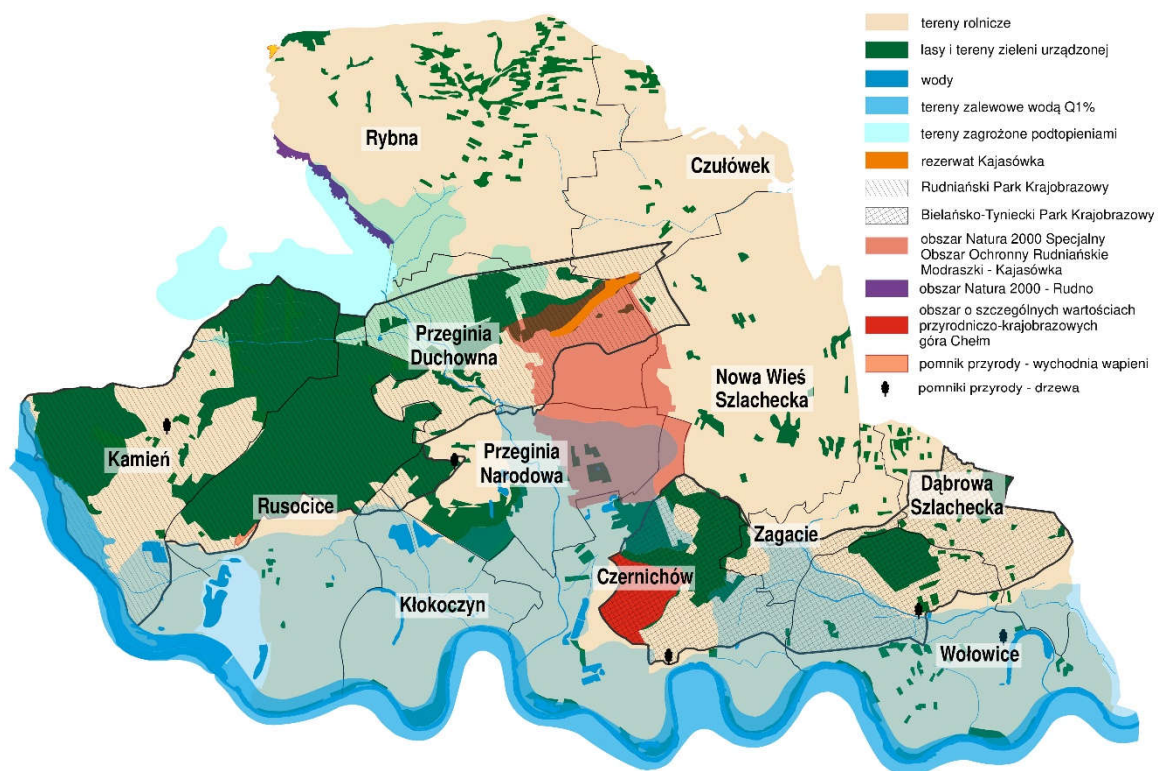
Obszary ochrony przyrody wprowadzają określone ograniczenia w kwestii użytkowania gruntów, inwestowania, czy też sieci osadniczej, co musi być uwzględnione w modelu funkcjonalno-przestrzennym gminy i dokumentach planowania przestrzennego.

Krajobraz gminny jest zróżnicowany - wyżynny w części centralnej i północnej, występują w nim liczne wąwozy i padoły oraz wzniesienia, miejscami widoczne są wychodnie wapienne (np. Rusocice) – rzeźba charakterystyczna dla wyżyn jurajskich. W części południowej wzdłuż Wisły płaski, z licznymi starorzeczami i łąkami.

Ostatnią ważną determinantą funkcjonalno-przestrzenną na obszarze gminy jest rzeka Wisła. Stanowi ona południową granicę gminy, płynąc dość szeroką doliną, w której występują liczne starorzecza, łąki zalewowe, z rzadką zarośla i zadrzewienia. Zagrożenie powodziowe determinuje odpowiednie zagospodarowanie doliny Wisły – są to głównie tereny niezabudowane, pełniące funkcje terenów rolniczych, także rekreacyjno-turystycznych lub ma tu miejsce wydobywanie kruszyw. Wisła jest również barierą komunikacyjną – brak przeprawy mostowej.

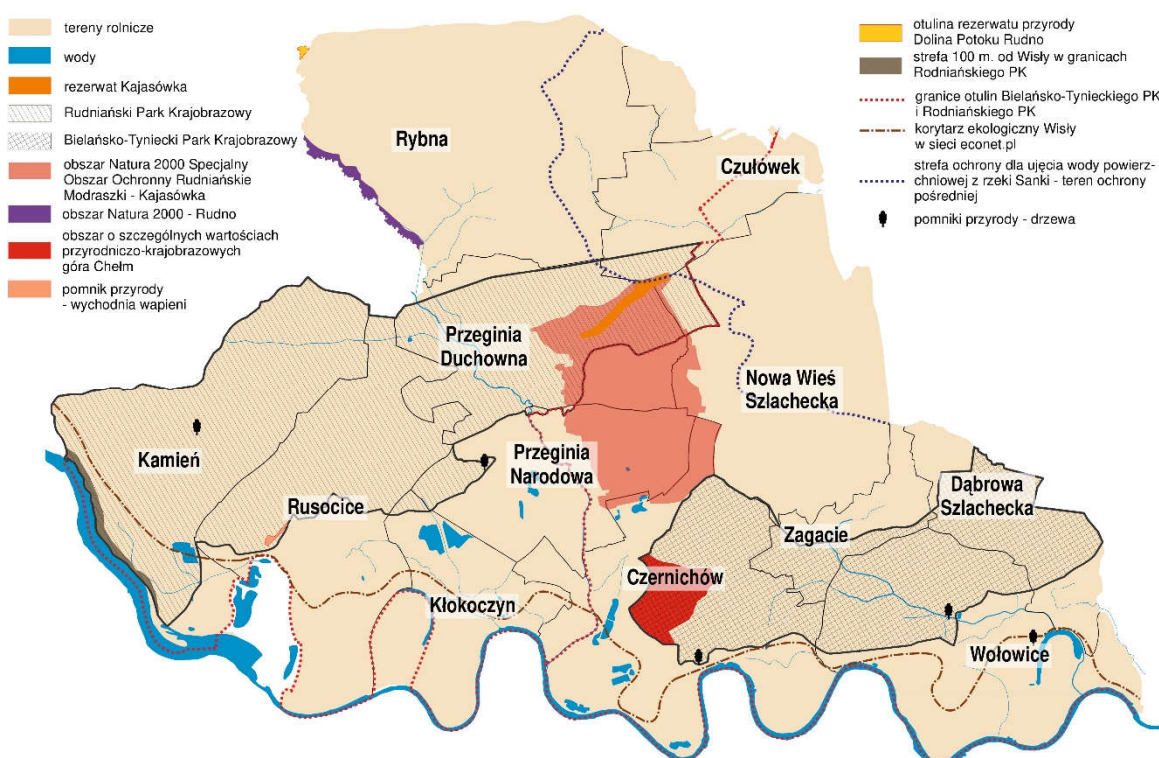
Rysunek 2. Lokalne uwarunkowania środowiskowe.

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem dokumentów przestrzennych gminy

Rysunek 3. Obszarowe formy ochrony przyrody.

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem dokumentów przestrzennych gminy

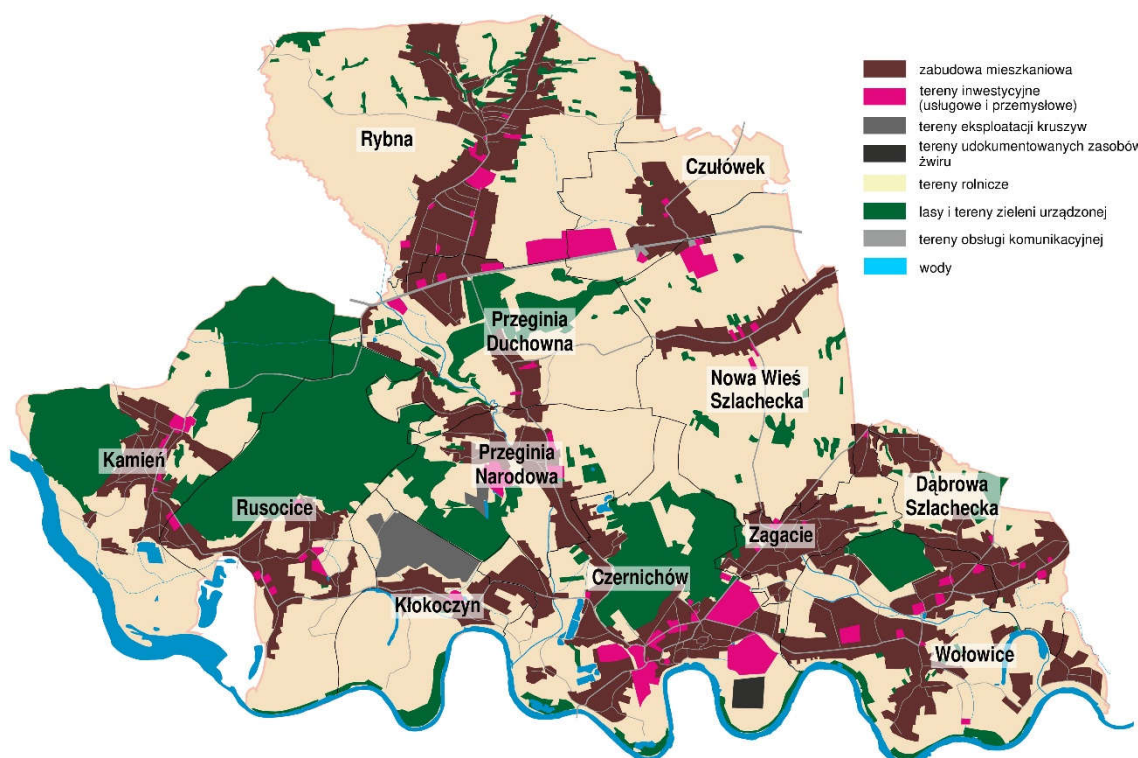
Funkcje terenów w gminie

Gmina Czernichów posiada gęstą sieć osadniczą, z dwoma wyraźnie zarysowanymi pasmami zabudowy osadniczej. Pierwsze jest położone równoległe do doliny rzeki Wisły, miejscami w bliskiej odległości od jej koryta. W centrum tego pasa zabudowy znajduje się miejscowość Czernichów, od której w kierunku zachodnim ciągną się miejscowości Kłokoczin, Rusocice, Kamień, a w kierunku wschodnim Wołowice, Dąbrowa Szlachecka oraz Zagacie. To pasmo zabudowy miejscami narażone jest na podtopienia, a scenariusze powodziowe z przerwaniem wałów pokazują możliwość zalania znacznej części tego pasma zabudowy. Stąd też ważne są w tym przypadku działania z zakresu budowy polderów zalewowych i odpowiedniego gospodarowania terenami w dolinie Wisły. Drugie pasmo zabudowy przebiega południkowo, od miejscowości Czernichów, przez Przeginię Narodową, Przeginię Duchowną do Rybnej (największej jednostki osadniczej w gminie). Poza tymi pasmami zabudowy osadniczej, koncentrycznie odchodzą pojedyncze miejscowości jak Nowa Wieś Szlachecka, Czulówek.

Struktura osadnicza gminy koncentruje się wzdłuż najważniejszych szlaków drogowych – przede wszystkim wzdłuż dróg powiatowych i gminnych. Niektóre miejscowości przyjmują formę rozciągniętych ulicówek, co nie sprzyja koncentracji infrastruktury i usług oraz utrudnia kształtowanie przyjaznej dla mieszkańców przestrzeni. Inne posiadają bardziej zwarte obszary zabudowy.

Funkcje terenów w gminie obrazuje poniższy rysunek. Wyodrębniono na nim tereny, na których przewidywany jest rozwój zabudowy w oparciu o dominujące funkcje: tereny mieszkaniowe, tereny inwestycyjne (usługowe i przemysłowe), tereny eksploatacji kruszywa, a także tereny o innych dominujących funkcjach: tereny rolnicze, lasy i tereny zieleni urządzonej, wody. Wykazano również sieć dróg przebiegających przez teren gminy.

Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Czernichów - funkcje terenów w gminie.

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem dokumentów przestrzennych gminy

Największy udział w obszarze gminy Czernichów mają tereny rolnicze o różnym potencjale wykorzystania (grunty orne, łąki i pastwiska, sady oraz nieużytki) oraz lasy – szczególnie w południowej i zachodniej części jednostki. Tereny inwestycyjne występują punktowo, przede wszystkim wzdłuż dróg i w centrach miejscowości, głównie w największych sołectwach: Rybna i Czernichów. W Czernichowie zaplanowano Strefę Aktywności Gospodarczej. Obszary wyrobisk poeksploatacyjnych w Kłokoczynie mogą być zagospodarowane na cele rekreacji wodnej. Na rozmieszczenie terenów zabudowy wpływ mają przede wszystkim: uwarunkowania środowiskowe i zagrożenia naturalne, a także dostępność komunikacyjna. Południową naturalną granicę gminy tworzy rzeka Wisła.

Rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni gminy

Krótką charakterystyką wybranych obszarów i kierunków interwencji:

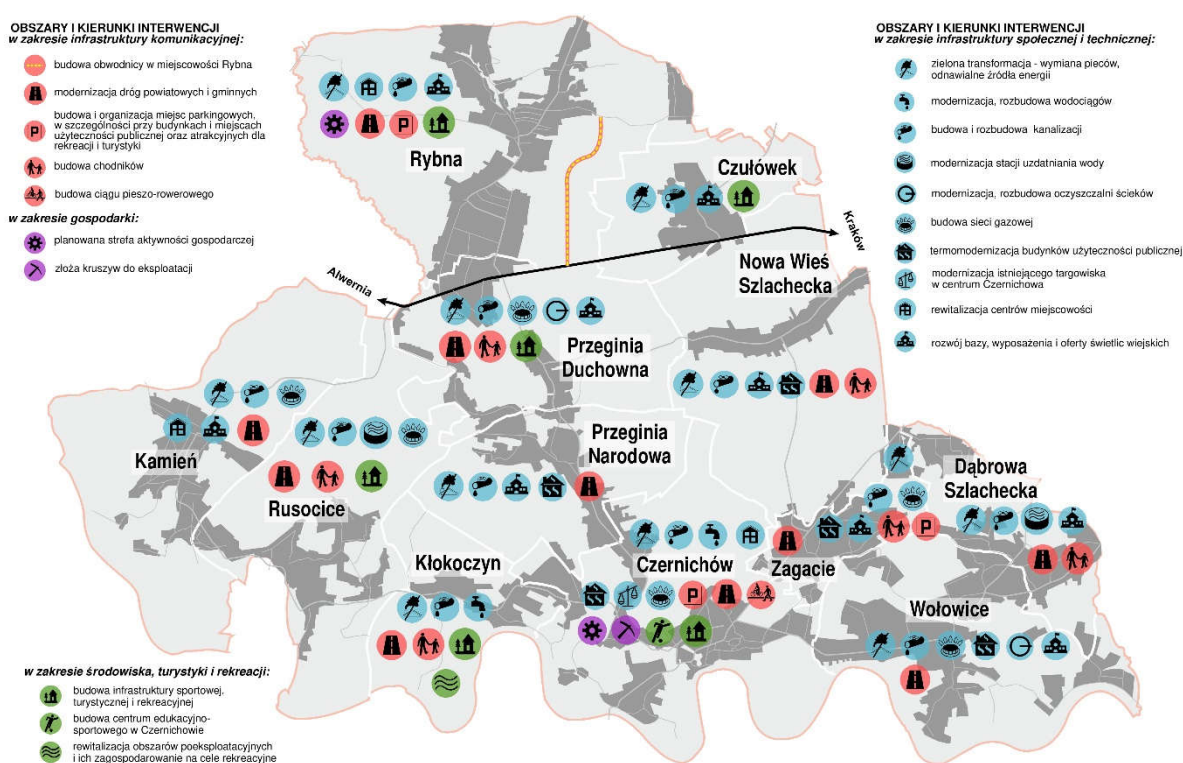
- Mając na względzie walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy, potrzebę ochrony i poprawy jakości środowiska, w tym wód powierzchniowych i podziemnych, głównie zlewni rzeki Wisły, a także zapewnienia komfortu życia mieszkańców, priorytetem pozostaje rozwój infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków. Docelowo zakłada się skanalizowanie obszaru całej gminy. Inwestycje dotyczą w szczególności miejscowości: Rusocice, Kamień, Przeginia Duchowna, Czulówek, Nowa Wieś Szlachecka, Przeginia Narodowa, Zagacie, Dąbrowa Szlachecka, Wołowice, Czernichów, Kłokoczyn. Dodatkowo w zakresie oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Przeginia Duchowna, Wołowice.
- Zakłada się również kontynuację działań zmierzających do zapewnienia powszechnego dostępu do systemów wodociągowych. Inwestycje dotyczą rozwoju sieci w szczególności

miejsowości: Rybna, Czernichów i Kłokoczyn, a także stacji uzdatniania wody w miejscowościach: Rusocice, Dąbrowa Szlachecka.

- W trosce o jakość środowiska, w szczególności powietrza, a także stan zdrowia i komfort mieszkańców, kluczowe będą działania z zakresu zielonej transformacji, w tym wymiana pieców, upowszechnienie odnawialnych źródeł energii, termomodernizacja. Realizowane będą działania własne gminy, ale przede wszystkim projekty wspierające inwestycje prywatne. Dotyczy to obszaru całej gminy.
- Z tych samych względów wspierane będą inwestycje w zakresie rozwoju sieci gazowej. Dotyczą one w szczególności miejscowości: Czernichów, Rusocice, Kamień, Przeginia Duchowna, Zagacie, Wołowice.
- Dla zwiększenia mobilności mieszkańców i poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, a jednocześnie w ramach zwiększania dostępności komunikacyjnej gminy dla turystów i gości, zaplanowano rozwój infrastruktury drogowej na terenie gminy. Inwestycje w odniesieniu do dróg gminnych dotyczą w szczególności miejscowości: Kamień, Przeginia Duchowna, Rybna, Przeginia Narodowa, Czernichów. Wyróżnić należy budowę obwodnicy w Rybnej. Inwestycje w odniesieniu do chodników dotyczą w szczególności miejscowości: Rusocice, Kamień, Przeginia Duchowna, Nowa Wieś Szlachecka, Zagacie, Dąbrowa Szlachecka, Kłokoczyn. Inwestycje w odniesieniu do dróg powiatowych dotyczą w szczególności miejscowości: Rusocice, Nowa Wieś Szlachecka, Zagacie, Dąbrowa Szlachecka, Wołowice, Kłokoczyn. Model uwzględnia również realizację zewnętrznych inwestycji poprawiających dostępność komunikacyjną gminy.
- Jednocześnie zwiększana będzie liczba miejsc parkingowych, w szczególności przy budynkach i miejscach użyteczności publicznej oraz atrakcyjnych dla rekreacji i turystyki. Inwestycje dotyczą m.in. miejscowości: Rybna, Zagacie, Czernichów.
- Mając na względzie zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, ich potencjał rekreacyjno-turystyczny, szczególnie w kontekście bliskości miasta Krakowa, a także potrzebę zaktywizowania ruchowego samych mieszkańców i podniesienie jakości dostępnej oferty, planowana jest budowa infrastruktury sportowej, turystycznej i rekreacyjnej. Inwestycje dotyczą w szczególności miejscowości: Rusocice, Kamień, Przeginia Duchowna, Rybna, Czułówek, Czernichów, Kłokoczyn.
- Rozwijana będzie infrastruktura rowerowa i towarzysząca, w tym w miejscowości Czernichów.
- Zakłada się kontynuację realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz z zakresu odnowy miejscowości. Dotyczą one w szczególności miejscowości: Kamień, Rybna, Czernichów. Szczególnym przypadkiem jest rewitalizacja obszarów poeksploatacyjnych i ich zagospodarowanie na cele rekreacyjne - wykorzystania terenu żwirowni w Kłokoczynie pod obszar rekreacyjny.
- Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym i wyzwaniom cywilizacyjnym, mając na względzie potrzebę animacji, aktywizacji i zwiększania partycypacji społecznej mieszkańców, zdecydowano o potrzebie powołania centrum kultury oraz rozwoju bazy, wyposażenia i oferty świetlic wiejskich. Inwestycje dotyczą w szczególności miejscowości: Kamień, Przeginia Duchowna, Rybna, Czułówek, Nowa Wieś Szlachecka, Przeginia Narodowa, Zagacie, Dąbrowa Szlachecka, Wołowice.

- Analiza sieci szkół i stanu technicznego istniejącej bazy w kontekście potrzeb społecznych, wskaźników demograficznych, ponoszonych na oświatę wydatków i stojących przed nią wyzwań wskazała z kolei na potrzebę budowy centrum edukacyjno-sportowego w Czernichowie.
- Dla pobudzenia rozwoju gospodarczego, wzmocnienia budżetu lokalnego oraz zabezpieczenia mieszkańcom atrakcyjnych miejsc pracy, podejmowane będą próby utworzenia stref aktywności gospodarczej, w szczególności w miejscowościach: Czernichów, Rybna.
- Wsparcie i promocja przedsiębiorczości realizowane będą również w postaci inwestycji dotyczącej modernizacji istniejącego targowiska w centrum Czernichowa.

Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Czernichów – rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni gminy.

Źródło: Opracowanie własne

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Czernichów wynikają z przyjętego i opisanego wyżej modelu. Dotyczą kluczowych jednostek funkcjonalno-przestrzennych. Opis uwzględnia krótką charakterystykę każdej z nich oraz określa najważniejsze zalecenia i wskazówki dotyczące polityki przestrzennej w odniesieniu do tych jednostek.

1. Tereny o funkcjach mieszkaniowych:

- Charakterystyka:

- Obszary mieszkaniowe z przewagą zabudowy jednorodzinnej oraz zabudowy mieszkaniowo-zagrodowej, zlokalizowane wzdłuż istniejących ulic w poszczególnych sołectwach gminy, gdzie charakteryzują się tradycyjnymi dla fizjonomii wsi cechami rozplanowania i sposobem sytuowania zabudowy. Obszary z częściowo obecną funkcją usługową.
 - Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
 - Tworzenie wysokiej jakości przestrzeni urbanistycznej dla rozwoju funkcji mieszkaniowych i usługowych realizowanych w zwartych obszarach wokół terenów już zainwestowanych, utrzymanie dotychczasowego wykorzystania terenów z możliwością przekształceń przy poszanowaniu interesu prywatnego i publicznego oraz realizacja inwestycji w ramach określonych parametrów zagospodarowania;
 - Kształtowanie ładu i kompozycji przestrzennej z dbałością o estetykę i w poszanowaniu dla dziedzictwa kulturowego, w tym ochrona jego materialnych elementów i krajobrazu gminy oraz kształtowanie nowej zabudowy w nawiązaniu do lokalnych tradycji architektonicznych;
 - Rozwój infrastruktury technicznej na podstawie analizy potrzeb i rachunku ekonomicznego;
 - Zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej m.in. poprzez układ dróg publicznych, transport zbiorowy, połączenia rowerowe; rozwój infrastruktury komunikacyjnej przy uwzględnieniu potrzeb w zakresie ochrony przed hałasem, wibracjami i promieniowaniem itp.;
 - Dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej (przedszkola, szkoły, place zabaw, skwery, miejsca rekreacji i wypoczynku oraz aktywności sportowej);
 - Uwzględnienie ograniczeń w zabudowie obszarów zalewowych i okresowych podtopień w strefie zalewowej Wisły i innych obszarach okresowo podmakających;
 - Kreowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową a terenami otwartymi, rolnymi oraz terenami lasów oraz terenami działalności produkcyjno-usługowej i terenami zabudowy mieszkalnej (m.in. zakaz prowadzenia działalności uciążliwej dla środowiska i otoczenia);
 - W przypadku uzasadnionych wniosków właścicieli gruntów o rozszerzenie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową na wartościowych terenach rolnych, których funkcja powinna pozostać niezmieniona – uwzględnienie przesłanek również innych niż przyrodnicze (potrzeby osadnicze, uzasadnienie ekonomiczne itp.) w celu stworzenia podstaw pod rozwiązanie kompromisowe.
2. Tereny inwestycyjne (usługowe i przemysłowe), tereny eksploatacji kruszywa:
- Charakterystyka:
 - Obszary administracyjno-usługowe, istotne ze względu na pełnienie funkcji obsługi mieszkańców gminy, a także obszary rozwoju aktywności gospodarczej, skupiające miejsca pracy, zlokalizowane głównie w centrach miejscowości, w tym nowe obszary pod zagospodarowanie gospodarcze wzdłuż DW780 oraz w Czernichowie. W obszarach tych

zlokalizowane lub planowane są m.in. przedsiębiorstwa, instytucje i obiekty użyteczności publicznej oraz punkty handlowo-usługowe. Obszary eksploatacji kruszyw w dolinie Wisły.

- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
 - Tworzenie wysokiej jakości przestrzeni urbanistycznej dla rozwoju obszarów aktywności gospodarczej, w tym wsparcie i realizacja pełnego uzbrojenia terenów oraz włączenia w lokalny układ komunikacyjny, koordynowanie zamierzeń inwestorów w celu wykorzystania obszaru w poszanowaniu dla interesu publicznego i środowiska oraz realizacja inwestycji w ramach parametrów zagospodarowania;
 - Stwarzanie warunków do rozwoju usług publicznych (służba zdrowia, opieka społeczna, oświata i wychowanie, kultura, administracja, sport itp.) w obszarach skoncentrowanej i koncentrującej się zabudowy mieszkalnej (w centrum administracyjnym gminy, a także centrach poszczególnych wsi);
 - Zachowanie szczególnej dbałości o estetykę przestrzeni publicznych oraz obiektów usług publicznych i terenów aktywności gospodarczej wraz z ich najbliższym otoczeniem, uporządkowanie nośników informacji wizualnej;
 - Wykorzystanie istniejącej w sąsiedztwie zieleni dla kształtowania terenowych urządzeń sportowych i rekreacyjnych (ciągów i tras spacerowych, tras rowerowych, miejsc rekreacji i wypoczynku oraz aktywności sportowej itp.);
 - Zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej (układ drogowy, komunikacja zbiorowa, infrastruktura piesza i rowerowa, punkty przesiadkowe) oraz organizacja miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach;
 - Wykorzystanie usługowe i przemysłowe terenów przy DW 780, a także otwartych przez realizację nowych inwestycji poprawiających dostępność komunikacyjną terenów, w szczególności budowę obwodnicy Rybnej, ale również w Czernichowie;
 - Rozwój terenów usług turystyki i rekreacji wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi niezbędnymi dla realizacji funkcji rekreacji, turystyki i sportu, takie jak: zespoły rekreacji i czynnego wypoczynku z zapleczem gastronomicznym i noclegowym, pomieszczeniami socjalno-administracyjnymi; usługi o przeznaczeniu sportowym w bezpośrednim kontakcie z istniejącym stanem przyrodniczym; oddziaływanie związane z użytkowaniem zapewniające standardy ekologiczne; usługi o znaczeniu edukacyjnym, z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, wykorzystanie przyrody w nauce, opiece zgodnie z zasadą „człowiek jest elementem przyrody”, propagujące: poszanowanie przyrody, zdrowie i rozwój człowieka w tym również rehabilitacja osób z niepełnosprawnościami;
 - W granicach udokumentowanych złóż kopalin, w okresie zajęcia terenu złoża pod działalność inną niż wydobywcza, sposób zagospodarowania terenu w granicach złoża nie może powodować ubytków zasobów kopaliny zalegającej w złożu oraz uniemożliwić jej późniejszej eksploatacji, posadowienie obiektów nie może naruszać zasobów złoża, prowadzenie działalności gospodarczej w sposób nie zagrażający zanieczyszczeniem wód podziemnych oraz gruntów;
 - Tereny eksploatacji powierzchniowej kruszywa, po zakończeniu eksploatacji rekultywacja w kierunku przyrodniczo-rekreacyjnym.

3. Tereny zielone – lasy, zieleń urządzona:

- Charakterystyka:
 - Obszary zieleni kluczowe dla systemu przyrodniczego, położone przede wszystkim w sołectwach w południowej i zachodniej części gminy, pełniące role: klimatyczno-biologiczną, krajobrazową, rekreacyjno-społeczną, turystyczną, produkcyjną.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
 - Zachowanie i ochrona przed ekspansją gospodarczą i urbanistyczną obszarów o unikatowych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, w tym m.in. wykluczenie z zabudowy terenów zieleni urządzonej, leśnych i terenów rolnych przeznaczonych do zalesienia;
 - Zachowanie terenów leśnych i towarzyszących im łąk w dotychczasowym użytkowaniu, ograniczenie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, zagospodarowanie lasów zgodnie z przepisami o lasach i obowiązującą dokumentacją urządzeniową terenów leśnych, zakaz wznoszenia budynków i budowli, poza obiektami i urządzeniami służącymi gospodarce leśnej, utrzymanie istniejących sieci i urządzeń infrastruktury technicznej;
 - Dbłość o drzewostan i zieleń poprzez realizację niezbędnych prac gospodarczych i pielęgnacyjnych, szczególnie na terenach zespołów parkowych objętych strefą konserwatorską;
 - Rozwój terenów zieleni, organizowanie nasadzeń, wzrost zadrzewień – w celu polepszenia jakości powietrza, ochrony zasobów wodnych, kształtowania ładu przestrzennego oraz atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej;
 - Przestrzeganie przepisów prawa o ochronie przyrody oraz nakaz zachowania ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego (w tym korytarzy ekologicznych, ochrona drzewostanu) oraz równomierności rozmieszczenia przestrzeni otwartych i biologicznie czynnych na terenach zainwestowanych; zachowanie zbiorowisk łąkowych, zadrzewień stanowiących ciągłość i powiązania systemu terenów zielonych;
 - Zachowanie i bezwzględna ochrona najbardziej atrakcyjnych krajobrazów, dalekich perspektyw i widoków, a także wszystkich wartościowych elementów środowiska kulturowego;
 - Dopuszczenie lokalizacji szlaków, tras i urządzeń małej architektury związanych z rekreacją, turystyką i wypoczynkiem na terenach chronionego krajobrazu;
 - Umożliwienie dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód oraz dopuszczenie istniejącego użytkowania rolniczego na otwartych terenach zieleni nieurządzonej i niezainwestowanych;
 - Zapewnienie dostępności komunikacyjnej, w szczególności poprzez rozwój sieci ścieżek rowerowych, pieszych, edukacyjnych itp.

4. Tereny rolnicze:

- Charakterystyka:
 - Grunty orne, łąki, pastwiska, sady itp.

- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
 - Kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, w tym w kierunku rolnictwa ekologicznego;
 - Przeciwdziałanie rozdrobnieniu areału rolnego, dążenie do poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych;
 - Realizacja programu zalesień gruntów najłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych oraz jednoczesna ochrona kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej;
 - Prowadzenie wielofunkcyjnego modelu gospodarowania z równoczesnym zachowaniem równowagi ekologicznej i ochrony najcenniejszych stanowisk fauny i flory, dostosowanie składu gatunkowego zalesień do warunków siedliskowych;
 - Ochrona gruntów rolnych poprzez ograniczenie przeznaczenia ich na cele nierolnicze (ograniczenie zabudowy, zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych)~~Ochrona terenów rolnych przed zabudową, w tym wykluczenie zabudowy zagrodowej z tych terenów na obszarze całej gminy, dopuszczając realizację wyłącznie obiektów gospodarczych (niemieszkalnych) na terenach rolnych leżących poza granicami parków krajobrazowych oraz na terenach objętych prawną formą ochrony przyrody;~~
 - Wyróżnia się tereny rolnicze chronione ze względu na krajobraz, które obejmują duże kompleksy terenów niezabudowanych o wysokich wartościach krajobrazowych i widokowych – dotyczy ich zdecydowana ochrona przed zainwestowaniem (bezwzględna w przypadku najbardziej atrakcyjnych krajobrazów), zaś niezbędna infrastruktura techniczna na tych obszarach powinna być w miarę możliwości wkomponowana w krajobraz;
 - Zachowanie użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych, szczególnie terenów o istotnym znaczeniu dla zachowania bioróżnorodności;
 - Wyklucza się naruszania lokalnych cieków i urządzeń melioracji wodnych;
 - Dopuszczenie lokalizacji szlaków, tras i urządzeń małej architektury związanych z rekreacją, turystyką i wypoczynkiem na terenach chronionego krajobrazu;
 - Prócz rolnictwa, tereny szczególnego przeznaczenia w obszarach: agroturystyka, turystyka, rekreacja, sport, wypoczynek, produkcja energii ze źródeł odnawialnych, parki i inne tereny zieleni urządzonej.

5. Wody:

- Charakterystyka:
 - Cieki wodne w przestrzeni gminy oraz ich bezpośrednia otulina biologiczna, przede wszystkim Wisła z dopływami.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- Zachowanie istniejącego systemu, dążenie do poprawy czystości wód na obszarze całej gminy, zakaz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód i do ziemi oraz składowania substancji niebezpiecznych;
 - Ochrona koryt cieków i ich dopływów poprzez utrzymanie ich w stanie naturalnym, przy dopuszczeniu interwencji w przypadku uzasadnionych względów ochrony przeciwpowodziowej pod warunkiem zastosowania metod biologicznych z wykluczeniem prostowania i skracania biegów cieków;
 - Ochrona bezpośredniej otuliny biologicznej cieków wodnych z ograniczeniem zabudowy kubaturowej, w tym wzmocnienie jej funkcji filtrującej powstrzymującej przedostawanie się substancji nawozowych i zawiesin spłukiwanych z pól;
 - Prowadzenie działań zmierzających do zagęszczenia sieci ekologicznej wzdłuż cieków wodnych;
 - Możliwe udostępnienie strefy nadbrzeżnej dla rozwoju funkcji związanych ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem czy turystyką, przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego;
 - Zakaz podejmowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
 - Dopuszcza się utrzymanie istniejących i lokalizację nowych urządzeń regulacji i utrzymania wód, ochrony przeciwpowodziowej oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej;
 - Tereny obszarów międzywala zagospodarowane jako zieleń - zagospodarowanie podporządkowane przepisom ustawy Prawo wodne;
 - Zapewnienie dostępności komunikacyjnej, w szczególności poprzez rozwój sieci ścieżek rowerowych, pieszych, edukacyjnych itp.
6. Formy ochrony przyrody ustanowione na mocy przepisów ustawy o ochronie przyrody i innych przepisów prawa:
- Charakterystyka:
 - Obszarowe formy ochrony przyrody, ustanowione na mocy odrębnych przepisów o poszczególnych formach ochrony przyrody – rezerваты i ich otuliny, parki krajobrazowe i ich otuliny, obszary Natura 2000, pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej, obszary o wybitnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych, obszary ochrony ujęć wody, obszary zalewowe.
 - Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
 - Ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikające z aktu stanowiącego dla danego obszaru ochrony przyrody i przepisów prawa stanowiącego daną formę ochrony przyrody lub innych przepisów jak prawo wodne czy prawo geologiczne.

Obszary strategicznej interwencji

Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Terytorialne ukierunkowanie Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” zakłada dążenie do wykorzystania i wzmocnienia przewag konkurencyjnych regionu (mowa m.in. o potencjale kulturowym, turystycznym i przyrodniczym) oraz zachowania spójności wewnątrzregionalnej. Wdrażany zatem będzie – wskazany w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – rozwój terytorialnie wrażliwy i odpowiedzialny.

Przejawem polityki rozwoju ukierunkowanej terytorialnie są obszary strategicznej interwencji. Zgodnie z definicją ustawową, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne. Samorząd województwa małopolskiego wskazał w swojej strategii, poza OSI określonymi na szczeblu krajowym (miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją), dodatkowy katalog OSI regionalnych. Ostatecznie w województwie małopolskim wyodrębniono **6 typów obszarów (w rozumieniu zapisów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030)**: 3 typy obszarów problemowych (kategoria ta obejmuje zarówno OSI krajowe, jak i OSI regionalne), 2 typy obszarów o wyjątkowym potencjale oraz 1 typ obszarów wzrostu. Wśród nich należy wymienić:

- **Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze**

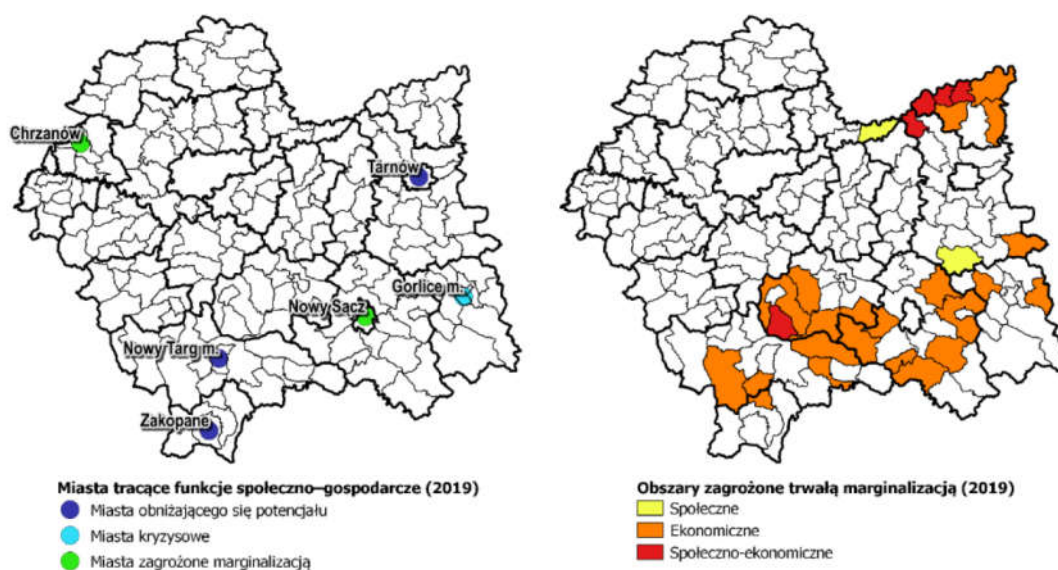
6 miast wskazanych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030: **Tarnów, Nowy Sącz, Gorlice, Nowy Targ, Zakopane, Chrzanów**. Obszary te wspierane będą z poziomu kraju i regionu za pomocą specjalnie dedykowanych instrumentów. Z poziomu regionalnego przewiduje się objęcie wskazanych OSI krajowych dodatkową interwencją, np. w postaci specjalnych preferencji lub premiujących kryteriów wyboru projektów w RPO WM 2021–2027. Szczegółowy zakres wsparcia zaproponowany zostanie w tymże programie.

- **Miejskie obszary funkcjonalne (MOF)**

Za obszary wzrostu, o wyjątkowych możliwościach rozwojowych, uznano miasta i obszary funkcjonalne wokół nich. Przeprowadzono analizę dotyczącą delimitacji optymalnych zasięgów MOF w Małopolsce, w kontekście **realizacji zintegrowanych inwestycji terytorialnych na lata 2021-2027**, dla stolicy regionu oraz 6 miast średnich tracących funkcję społeczno-gospodarcze. W konsekwencji w strategii wskazano 6 miejskich obszarów funkcjonalnych w Małopolsce: **MOF Krakowa, MOF Tarnowa, MOF Nowego Sącza, MOF Gorlic, MOF Podhala, MOF Chrzanowa**. Województwo małopolskie będzie wspierać gminy współpracujące w ramach MOF – z założeniem, że kluczowe znaczenie będzie miała (zawiązana formalnie) współpraca i inicjatywa oddolna. Jedną z form wsparcia będzie możliwość realizacji wspomnianego instrumentu ZIT na obszarze wybranych MOF. **Gmina Czernichów jest członkiem Stowarzyszenia Metropolia Krakowska**, które zostało powołane do życia 24 czerwca 2014 r. Tworzy ono zinstytucjonalizowaną płaszczyznę współpracy dla 15 stowarzyszonych w nim gmin – Krakowa i otaczających go 14 gmin: Biskupice, Czernichów, Igołomia-Wawrzeńczyce, Kocmyrzów-Luborzyca, Liszki, Michałowice, Mogilany, Niepołomice,

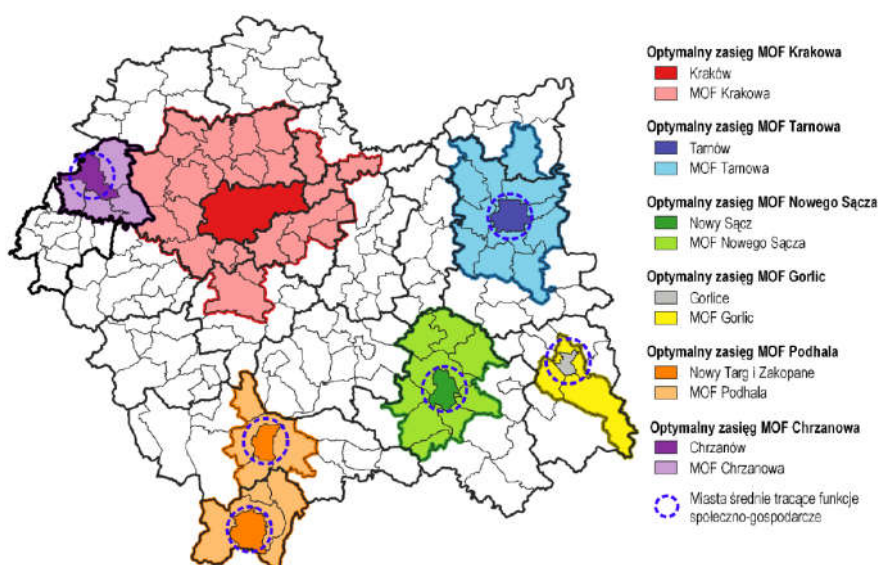
Skawina, Świątniki Górne, Wieliczka, Wielka Wieś, Zabierzów, Zielonki. **Stowarzyszenie pełni funkcję Związku ZIT, którego zadaniem jest wdrażanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Krakowskim Obszarze Funkcjonalnym.** Aktualnie trwają prace nad projektem **Strategii Metropolia Krakowska 2030**. Będzie to dokument, który określi ramy do dalszej współpracy, przede wszystkim w kontekście nowej perspektywy środków europejskich na lata 2021-2027. W wyniku dotychczasowych prac wyróżniono **7 obszarów tematycznych, wokół których koncentrować się będzie współpraca gmin Metropolii Krakowskiej: edukacja, gospodarka, inteligentne zarządzanie, kultura czasu wolnego, mobilność, środowisko i przestrzeń oraz usługi społeczne.** Znajdują one swoje odzwierciedlenie w schemacie celów i kierunkach działań niniejszej Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030.

Rysunek 6. Krajowe obszary strategicznej interwencji.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 65

Rysunek 7. Delimitacja miejskich obszarów funkcjonalnych w Małopolsce – proponowane optymalne zasięgi MOF.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 66

- **Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia**

Kolejne OSI są konsekwencją wyzwań związanych z procesem transformacji gospodarki w kierunku uzyskania neutralności klimatycznej. Transformacja będzie wymagać dedykowanych interwencji i wsparcia na rzecz tych obszarów, które będą najsilniej dotknięte jej skutkami. W Małopolsce takim obszarem są tereny w najbardziej zurbanizowanej zachodniej części województwa – **4 powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski i wadowicki**, gdzie gospodarka oparta jest w znacznej mierze na dużych zakładach, w tym związanych z działalnością górnictwem. Kopalnie węgla kamiennego funkcjonują w Brzeszczach i w Libiążu. **Obszar Małopolski Zachodniej rekomendowany jest do wsparcia w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (Just Transition Fund)**. Dostępność środków w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027 będzie wymagało przygotowania Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji, który określi cele oraz będzie koordynował działania i współpracę różnych partnerów.

Rysunek 8. Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia.

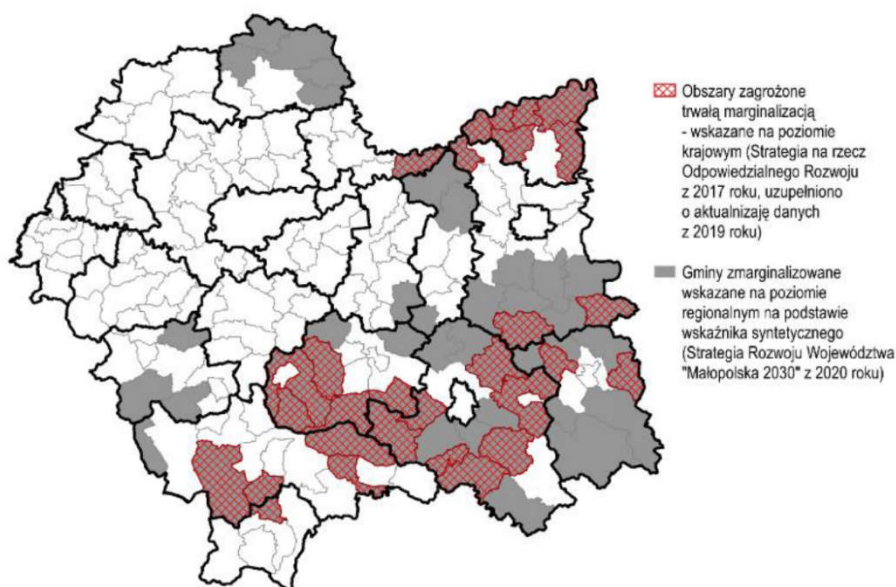

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 68

- **Gminy zmarginalizowane**

Gminy dotknięte problemami i barierami rozwojowymi zostały wyznaczone na podstawie wskaźnika syntetycznego, złożonego z wybranych mierników przedstawiających zagadnienia społeczne, ekonomiczne i środowiskowe. Ostatecznie, jako obszary zmarginalizowane w Małopolsce wskazano **62 gminy, zlokalizowane głównie w południowej i wschodniej części regionu oraz częściowo na północy województwa (nie ma wśród nich gminy Czernichów)**. Do tych jednostek zostanie skierowane szczególne wsparcie w celu wyrównania ich szans rozwojowych.

Rysunek 9. Regionalne i krajowe obszary zmarginalizowane w Małopolsce.

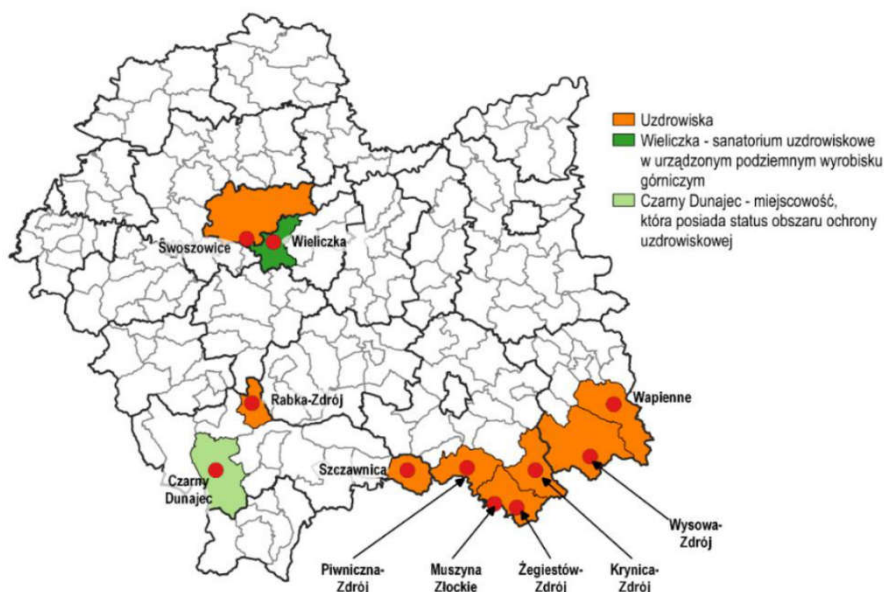

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 70

• Miejscowości uzdrowiskowe

Z uwagi na specyfikę województwa, za regionalne OSI uznano **miejscowości uzdrowiskowe**. Są to obszary o szczególnych walorach: przyrodniczych, krajobrazowych, klimatycznych, rekreacyjnych, turystycznych, zdrowotnych, o uznanej marce, tradycjach i bogatej historii, manifestującej się często w zabytkowej architekturze. Miejscowości te zlokalizowane są głównie na obszarach górskich, które są obszarami o utrudnionym dostępie komunikacyjnym i ograniczonych możliwościach rozwoju przemysłu. Z uwagi na istotne znaczenie rozwoju branży uzdrowiskowej oraz dużą koncentrację jednostek tego typu w Małopolsce, samorząd regionalny w kolejnych latach utrzyma **wsparcie dla obecnych, jak i przyszłych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej**. Do tej grupy nie zalicza się gmina Czernichów.

Rysunek 10. Miejscowości uzdrowiskowe w Małopolsce.

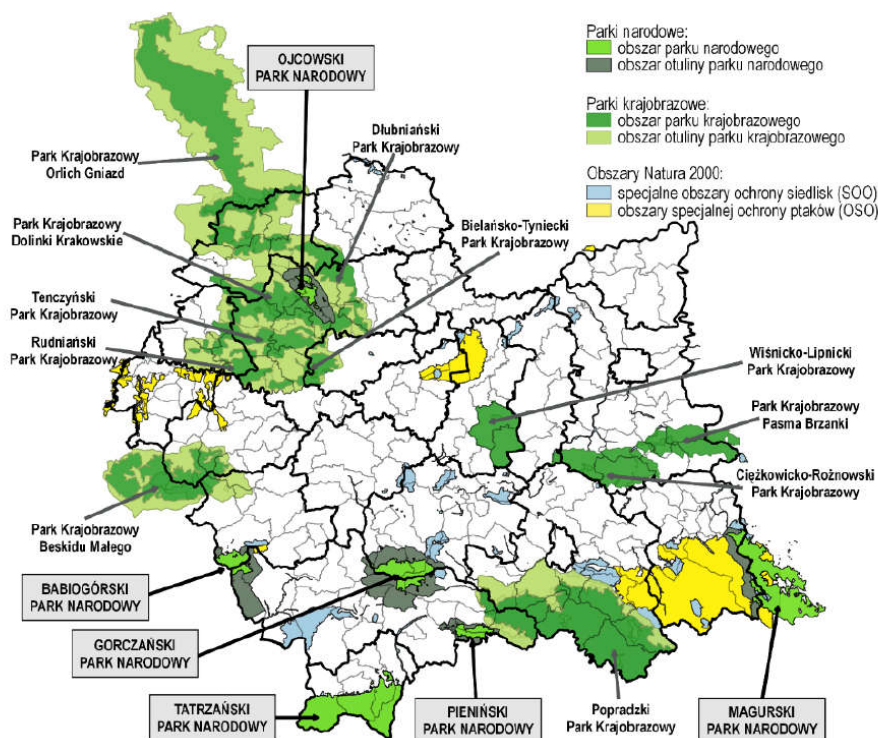

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 71

- **Obszary prawnie chronione**

Specjalnym wsparciem objęte zostaną objęte ponadto obszary **prawnie chronione**, np. **parki narodowe, parki krajobrazowe czy obszary Natura 2000**. Są to obszary szczególnie cenne pod względem przyrodniczym, co powoduje konieczność objęcia ich dodatkową ochroną i wsparciem z poziomu regionu. Jednocześnie ich obecność na danym obszarze wprowadza pewne ograniczenia związane z użytkowaniem terenów i realizacją inwestycji. Stąd **wsparcie dla terenów chronionych będzie związane nie tylko z kwestiami ochrony środowiska, ale interwencja z poziomu województwa będzie również formą rekompensaty dla gmin, które dotykają bariery wywoływane przez obostrzenia środowiskowe**. Około 37% terenu gminy Czernichów leży w obrębie Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych, a pozostała część w ich otulinie, czyli na obszarze krajobrazu chronionego. Południowo-wschodni fragment gminy (ok. 11,8%) znajduje się w granicach Bielańsko-Tynieckiego Parku Krajobrazowego, a część zachodnia gminy (ok. 25,3%) leży w obrębie Rudniańskiego Parku Krajobrazowego. Znaczna część gminy jest zatem obszarem chronionym ze względu na jej cenne wartości przyrodniczo-krajobrazowe oraz historyczno-kulturowe. Na terenie gminy znajdują się dwa rezerваты przyrody położone w granicach wspomnianego Rudniańskiego Parku Krajobrazowego: Kajasówka oraz Dolina Potoku Rudno, należące do obszarów Natura 2000. Południową granicę gminy stanowi rzeka Wisła, zaliczana do korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym (Sieć Ekologiczna ECONET-PL). Część tego korytarza, stanowiącego ostoję ptaków „Dolina Górnej Wisły” leży na terenie gminy Czernichów. Ponadto samorząd regionalny będzie wyróżniać **gminy, które wykazują się aktywnością w zakresie działań środowiskowych**. Będą one mogły uzyskać **preferencje w programach konkursowych finansowanych ze środków budżetu województwa oraz w ramach konkursów wspieranych z RPO WM 2021-2027**.

Rysunek 11. Obszary cenne przyrodniczo w Małopolsce.

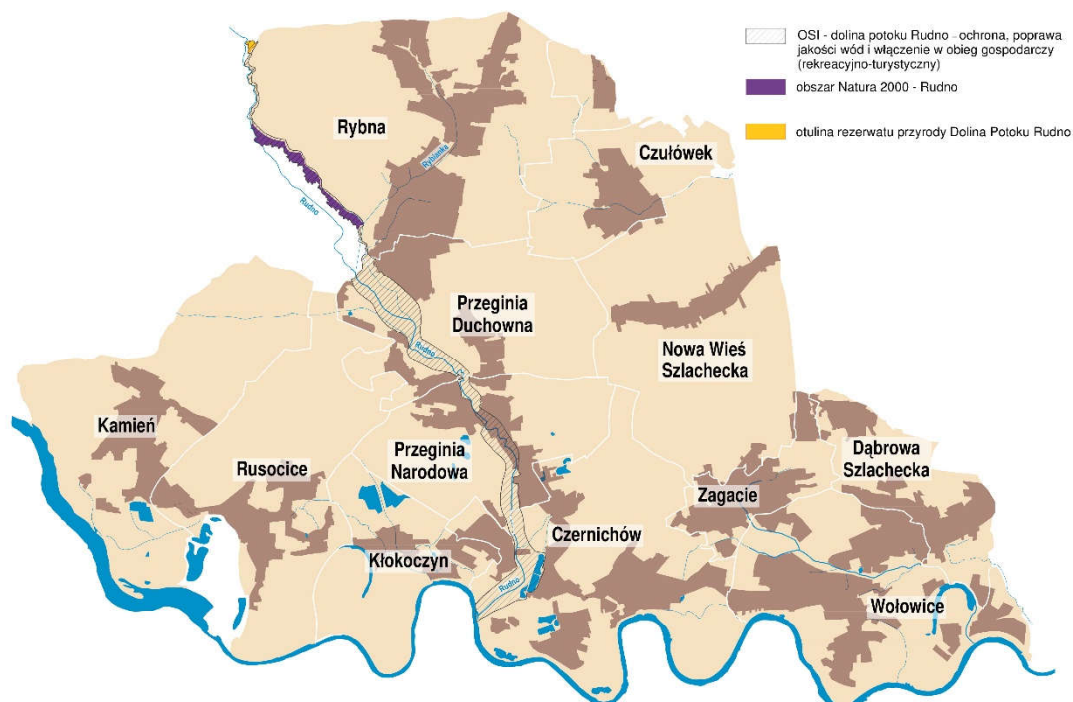

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 72

Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy Czernichów wraz z zakresem planowanych działań

W ramach prac nad strategią, zarówno na etapie diagnostycznym, jak i planistycznym, analizowano możliwość wyznaczenia w gminie Czernichów lokalnych obszarów strategicznej interwencji. Specyfika gminy oraz rozpoznane zasoby endogeniczne i potencjały gminy, które można wykorzystać do rozwoju zgodnego z przyjętą wizją gminy, w szczególności w zakresie środowiska i kreowania atrakcyjnej oferty czasu wolnego, **zdecydowały o wyodrębnieniu takiego obszaru dla potoku Rudno wraz z obszarami powiązanymi** (w granicach administracyjnych gminy). Początek potoku ma miejsce na południowym stoku wzgórza Siwa w południowej części wsi Rudno w Satniówce (gmina Krzeszowice), przy granicy z Grojcem (gmina Alwernia). Płynąc na południe, przepływa pod autostradą A4. Potok płynie przez rezerwat przyrody Dolina Potoku Rudno w Rudniańskim Parku Krajobrazowym. W granicach obszaru Natura 2000 Rudno (PLH120058) znajdują się głównie siedliska nieleśne, w tym łąki trzęślicowe z kosańcem syberyjskim i goryczką wąskolistną oraz związaną z nimi fauną bezkręgowców, w tym modraszki. Znajduje się tu też stanowisko poczwarówki zwężonej. Z samym potokiem związany jest również minóg strumieniowy i bóbr europejski. Pomiędzy miejscowościami Przeginia Duchowna, Brodła i Rybna przepływa pod drogą wojewódzką nr 780, tam też wpływa do niego m.in. potok Rybnianka. Płynie przez wieś Przeginia Narodowa i w czernichowskim przysiółku Kępa wpływa lewobrzeżnie do Wisły. **Planowany pakiet działań obejmuje w szczególności działania rewitalizacyjne potoku, na rzecz poprawy jakości wód powierzchniowych, rozbudowę oczyszczalni ścieków w Przegini Duchownej, budowę infrastruktury turystycznej, w tym m.in. ścieżki edukacyjnej wzdłuż potoku Rudno. Ustanowienie OSI poświęconego potokowi Rudno wpisuje się w priorytety województwa małopolskiego zakładające wsparcie dla jednostek o ponadprzeciętnym udziale obszarów prawnie chronionych w ich powierzchni (parki krajobrazowe, Natura 2000).**

Rysunek 12. OSI Potok Rudno wraz z obszarami powiązanymi.

Źródło: opracowanie własne

Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 jest spójna z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i ponadlokalnego, m.in.:

- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030,
- Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
- Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
- Polityką ekologiczną państwa 2030 – strategią rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”,
- Strategią Rozwoju Powiatu Krakowskiego na lata 2021-2030 „Powiat Krakowski 2030”,
- jednocześnie obejmuje wszystkie dziedziny współpracy metropolitalnej, określone w projekcie Strategii Metropolia Krakowska 2030 (założenia z dnia 5.05.2021 r.).

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

Tabela 3. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w wybranych dokumentach wyższego rzędu

		Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030	1. Konkurencyjna gospodarka lokalna, wykorzystująca uwarunkowania i specjalizacje lokalne oraz przedsiębiorczość mieszkańców.				2. Jakość życia i bezpieczeństwo mieszkańców w wymiarze środowiskowym, przestrzennym i komunikacyjnym.				3. System usług publicznych wysokiej jakości, dostosowany do potrzeb i oczekiwań społecznych, odpowiadający wyzwaniom współczesności, gwarantujący rozwój mieszkańców i całej wspólnoty samorządowej gminy.				
		Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030													
		Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych	1.1. Tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju działalności gospodarczych i inwestowania na terenie gminy.	1.2. Wsparcie nowoczesnego i innowacyjnego rolnictwa, opartego na lokalnych i naturalnych produktach, oraz branż powiązanych.	1.3. Rozwój i promocja przedsiębiorczości oraz wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców.	1.4. Rozwój infrastruktury i oferty rekreacyjno-turystycznej, wykorzystującej zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego gminy.	2.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, wykorzystujących technologie adekwatne do warunków osadniczych i przyrodniczych.	2.2. Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu.	2.3. Rozwój dostępności komunikacyjnej oraz ekologicznej i bezpiecznej mobilności.	2.4. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego.	3.1. Zapewnienie skutecznej, włączającej edukacji, dostosowanej do potrzeb społecznych i gospodarczych, wyzwań cywilizacyjnych oraz procesów demograficznych.	3.2. Kreowanie rozwijającej i inspirowanej oferty w zakresie kultury i sportu, czerpiącej z lokalnych potencjałów, bazującej na różnorodnych sieciach współpracy.	3.3. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych, odpowiadających na obecne i przyszłe potrzeby oraz wyzwania demograficzne.	3.4. Nowoczesne zarządzanie publiczne, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.	
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.														
	II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.														
	III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.														
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym														
	1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.														
	1.2 Wykorzystywanie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.														
	1.3 Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.														
	1.4 Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.														
	1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.														

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych												
	2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.												
	2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.												
	2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.												
	Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie												
	3.1 Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.												
	3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.												
	3.3 Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.												
	3.4 Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.												
Strategia Rozwoju Województwa „Małopolskiego 2030”	Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie												
	Główny kierunek polityki rozwoju 1: Małopolskie rodziny.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 2: Opieka zdrowotna.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 3: Bezpieczeństwo.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 4: Sport i rekreacja.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 5: Kultura i dziedzictwo.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 6: Edukacja.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 7: Rynek pracy.												
	Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka												
	Główny kierunek polityki rozwoju 1: Innowacyjność.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 2: Konkurencyjność i przedsiębiorczość.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 3: Turystyka.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 4: Transport.												

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

Strategia Metropolia Krakowska 2030 (projekt)	Główny kierunek polityki rozwoju 5: Cyfrowa Małopolska.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 6: Gospodarka o obiegu zamkniętym.												
	Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej												
	Główny kierunek polityki rozwoju 1 Ograniczanie zmian klimatycznych.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 2: Gospodarowanie wodą.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 3: Bioróżnorodność i krajobraz.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 4: Edukacja ekologiczna.												
	System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020-2030												
	Główny kierunek polityki rozwoju 1: System zarządzania strategicznego rozwojem.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 2: Współpraca i partnerstwo.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 3: Promocja Małopolski.												
	Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach												
	Główny kierunek polityki rozwoju 1: Ład przestrzenny.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 2: Wsparcie miast.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 3: Rozwój obszarów wiejskich.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 4: Spójność wewnątrzregionalna i dostępność.												
	1. Metropolia Krakowska inteligentnie zarządzana, oparta na partnerstwie i zaangażowanej kadrze												
	2. Metropolia Krakowska przyjazna środowisku, zorientowana na neutralność klimatyczną, zapewniająca wysoką jakość życia												
	3. Metropolia Krakowska sprzyjająca aktywnej, ekologicznej i efektywnej mobilności												
	4. Metropolia Krakowska innowacyjna i konkurencyjna, kreująca trwałe relacje w sieci												

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

wiodących ośrodków gospodarczych Europy												
5. Metropolia Krakowska inspirująca, czerpiąca z różnorodności i lokalnych potencjałów, bazująca na sieciach współpracy												
6. Metropolia Krakowska sprzyjająca skutecznej, włączającej edukacji, opartej na twórczych relacjach												
7. Metropolia Krakowska zapewniająca mieszkańcom nowoczesne i dostępne usługi społeczne, ceniąca równość i solidarność społeczną												

System realizacji Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

System wdrażania

Instytucjonalna struktura systemu realizacji strategii

System realizacji Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 tworzą:

- Wójt Gminy Czernichów,
- Rada Gminy Czernichów,
- Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy,
- inne wydziały, zespoły i stanowiska samodzielne w Urzędzie Gminy Czernichów oraz jednostki gminne,
- wykonawcy i partnerzy realizacyjni określani w strategii.

Za wdrażanie programu, podobnie jak i innych dokumentów o charakterze strategicznym, odpowiada Wójt Gminy Czernichów. Jego odpowiedzialność należy rozumieć poprzez strategiczną rolę organu wykonawczego samorządu gminnego w stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również w mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów i kierunków działań określonych w strategii.

Ważna rola przypada również Radzie Gminy Czernichów, reprezentującej różnorodne środowiska lokalne. Będzie ona wsparciem merytorycznym dla centrum koordynacyjnego, a do jej zadań należy w szczególności proponowanie nowych kierunków działań i rozwiązań realizacyjnych, bazujących na opiniach przedstawicieli społeczności lokalnych z poszczególnych części gminy, podejmowanie uchwał w zakresie aktualizacji dokumentu, w szczególności na bazie wniosków z monitoringu i ewaluacji.

Kluczowym elementem powyższej struktury jest Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy, pełniący rolę centrum koordynacyjnego, którym kieruje Sekretarz Gminy. Jest to podmiot, który z jednej strony prowadzi sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji, przygotowując podsumowania i raporty dla Wójta Gminy Czernichów oraz Rady Gminy Czernichów, a z drugiej stanowi „węzeł koordynacyjno-informacyjno-promocyjny” dla wykonawców i partnerów realizacyjnych. Niezbędna jest współpraca innych wydziałów, zespołów i samodzielnych stanowisk w Urzędzie Gminy Czernichów oraz jednostek gminnych ze wskazanym centrum koordynacyjnym. Strategia uwzględnia ponadto zadania wykraczające poza bezpośrednie kompetencje gminy, stąd potrzeba włączenia w system realizacji i współpracy partnerów, jak: administracja rządowa, inne jednostki samorządu terytorialnego, przedstawiciele biznesu, organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, mieszkańców, partnerów zagranicznych. Tym samym, efektywność realizacji celów wyodrębnionych w strategii w dużej mierze będzie zależała od koordynowania i monitorowania tego procesu. Dlatego też do zadań Wydziału Organizacyjnego, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy, jako centrum koordynacyjnego, należeć będzie w szczególności:

- realizacja przypisanych mu zadań i projektów,
- koordynacja współpracy oraz ciągłe pozyskiwanie nowych partnerów do realizacji zadań zapisanych w strategii,

- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych zadań od partnerów realizacyjnych i odbiorców działań strategii,
- monitorowanie i ewaluacja procesu realizacji zadań określonych w strategii, przygotowywanie sprawozdań, koordynacja procesu jej aktualizacji,
- poszukiwanie wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania realizacji zadań i projektów,
- zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji strategii.

Kluczowe zasady co do sposobu realizacji strategii

Skuteczność proponowanych działań będzie zależała od poziomu zrozumienia treści strategii oraz skali aktywności i zintegrowania wielu środowisk, dlatego jej realizacja będzie się opierać o następujące zasady:

- zasada rozwoju odpowiedzialnego, łączącego konkurencyjność gospodarki, dbałość o środowisko naturalne i jakość życia mieszkańców, przy jednoczesnym zachowaniu stabilności finansów publicznych,
- zasada rozwoju społecznie wrażliwego, zgodnie z którą głównymi beneficjentami rozwoju są wszyscy mieszkańcy bez wyjątku, a priorytetem jest rozwój włączający, a nie wykluczający,
- zasada rozwoju terytorialnie zrównoważonego, zakładają harmonijny rozwój całej gminy, z uwzględnieniem różnicowań wewnętrznych, przy wykorzystaniu lokalnych zasobów i potencjałów oraz likwidacji barier rozwojowych,
- zasada podejścia zintegrowanego, zakładająca kompleksową interwencję publiczną łączącą w sobie zróżnicowane typy działań (infrastrukturalnych i tzw. miękkich) oraz integrującą wymiar społeczno-gospodarczy i przestrzenny w ramach podejmowanych interwencji,
- zasada partycypacji i partnerstwa, zakładająca sprawną i efektywną współpracę różnych podmiotów i środowisk i instytucji na rzecz celów strategii,
- zasada spójności z celami europejskiej i krajowej polityki rozwoju, w tym polityki regionalnej, przy zachowaniu autonomii programowej strategii rozwoju gminy,
- zasada transparentności, gwarantująca przejrzystość działań, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych,
- zasada elastyczności, czyli reagowania na zmiany zachodzące w gminie i jej otoczeniu,
- zasada efektywności, zakładająca gospodarowanie zasobami w taki sposób, który zapewni celowość i oszczędność realizacji działania, przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów,
- zasada koncentracji aktywności finansowej na ustalonych priorytetach, wskazująca priorytet finansowania dla programów i projektów wpisanych wprost do strategii oraz tych, które z niej bezpośrednio wynikają (dotyczący zarówno budżetu gminy, jak i źródeł zewnętrznych).

Mechanizmy i instrumenty realizacji strategii

Projekty i zadania w ramach Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 będą realizowane w różnych okresach czasowych: od akcji jednorazowych, poprzez działania realizowane przez kilka tygodni, miesięcy, rok, kilka lat, aż do zadań ciągłych.

Wykorzystane zostaną różne mechanizmy wdrażania strategii, w tym w ramach partnerstw, np. współpraca w ramach Stowarzyszenia Metropolia Krakowska i realizacja Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krakowa wskazanego w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030”.

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 będzie wdrażana przy wykorzystaniu zróżnicowanych instrumentów, m.in.:

- finansowych – coroczne uchwały budżetowe Rady Gminy Czernichów, wieloletnia prognoza finansowa oraz inne dokumenty finansowe, określające krótko- i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, a także projekty realizowane przy wykorzystaniu funduszy zewnętrznych, głównie europejskich, otwarte konkursy ofert i inne formy współpracy finansowej z organizacjami pozarządowymi,
- prawnych – uchwały Rady Gminy Czernichów, zarządzenia Wójta Gminy Czernichów, regulacje w postaci aktów prawa miejscowego, decyzje administracyjne itp.,
- wdrożeniowych – programy i plany branżowe, polityki rozwoju, opisujące w większym przybliżeniu niż strategia lub w sposób specjalistyczny podejście do danego zagadnienia, obszaru czy grupy społecznej, uszczegóławiające priorytety oraz strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów (określone w podrozdziale dotyczącym wytycznych do sporządzania dokumentów wykonawczych),
- planowania przestrzennego - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, procedury zapewniające udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym itp.,
- organizacyjno-zarządczych i koordynacyjnych – aktualizacje regulaminów, statutów i procedur, tworzenie zespołów zadaniowych i projektowych, powoływanie dedykowanych ciał o charakterze opiniotawczo-doradczym, zawiązywanie partnerstw itp.,
- kadrowych – praca i zaangażowanie władz samorządowych, kadry kierowniczej i pracowników wydziałów oraz jednostek gminnych, koordynatorów programów i projektów, w tym realizowanych z funduszy europejskich, liderów lokalnych, a także system doskonalenia kadr, wymiany doświadczeń i poznawania dobrych praktyk itp.,
- kontrolnych - aktualizacja ewidencji i rejestrów, monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego, kontrola jakości itp.
- społecznych – działania edukacyjne, informacyjne i promocyjne, konsultacje wewnętrzne, konsultacje społeczne, strona internetowa gminy i jednostek gminnych, profile w mediach społecznościowych, media lokalne i ponadlokalne, system informacji przestrzennej gminy itp.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Tabela 4. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.

Obszar tematyczny	Rodzaj dokumentu	Dokument gminny	Uchwała	Wytyczne dla aktualizacji lub sporządzania dokumentów
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czernichów.	UCHWAŁA NR XLV.326.2013 RADY GMINY CZERNICHÓW z dnia 26 listopada 2013 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czernichów.	Studium zgodne z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, określonym w strategii. Ewentualna aktualizacja studium oparta na nowo zidentyfikowanych terenach służących działaniom prowadzącym do zwiększenia i wykorzystania potencjału gospodarczego, rekreacyjnego i atrakcyjności osadniczej gminy oraz rozbudowy jej infrastruktury społecznej i komunalnej. Aktualizacja z uwzględnieniem założeń modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz zasadami i rekomendacjami dla polityki przestrzennej.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: • Czutówek, • Dąbrowa Szlachecka, • Kamień, • Kłokoczyn, • Nowa Wieś Szlachecka, • Przeginia Duchowna, • Rusocice, • Zagacie	UCHWAŁA NR XXII.190.2020 RADY GMINY CZERNICHÓW z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Czutówek UCHWAŁA NR XXVI.227.2020 RADY GMINY CZERNICHÓW z dnia 17 sierpnia 2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Dąbrowa Szlachecka UCHWAŁA NR XXXIX.336.2017 RADY GMINY CZERNICHÓW z dnia 28 sierpnia 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Kamień UCHWAŁA NR IX.70.2019 RADY GMINY CZERNICHÓW z dnia 27 maja 2019 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Kłokoczyn	Aktualizacja obowiązujących planów jako konsekwencja aktualizacji studium i/lub na nowo zidentyfikowanych terenach służących działaniom prowadzącym do zwiększenia i wykorzystania potencjału gospodarczego, rekreacyjnego i atrakcyjności osadniczej gminy oraz rozbudowy jej infrastruktury społecznej i komunalnej. Aktualizacja z uwzględnieniem założeń modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz zasadami i rekomendacjami dla polityki przestrzennej. Objęcie całej gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

			UCHWAŁA NR XXXIX.337.2017 RADY GMINY CZERNICHÓW z dnia 28 sierpnia 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Nowa Wieś Szlachecka UCHWAŁA NR IV.28.2019 RADY GMINY CZERNICHÓW z dnia 28 stycznia 2019 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Przeginia Duchowna UCHWAŁA NR XX.164.2020 RADY GMINY CZERNICHÓW z dnia 20 stycznia 2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Rusocice UCHWAŁA NR III.27.2018 RADY GMINY CZERNICHÓW z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Zagacie	
Energetyka	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Czernichów na lata 2015-2030	UCHWAŁA NR XXI.180.2016 RADY GMINY CZERNICHÓW z dnia 25 kwietnia 2016 r. w sprawie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Czernichów na lata 2015-2030	Ewentualna aktualizacja założeń w oparciu o bilans energetyczny gminy, ewaluację dokumentu i postępy osiągnięte w wyniku zrealizowanych inwestycji oraz w świetle działań planowanych w ramach strategii, m.in. w zakresie termomodernizacji, modernizacji i instalacji nowych indywidualnych źródeł ciepła oraz wydajności sieci przesyłowych.
	Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (w przypadku gdy plany przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji założeń gminy)	brak	brak	Dokument opracowywany jest w przypadku, gdy plany przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji założeń. Można go przygotować dla obszaru gminy lub jej części. Plan opracowywany jest na podstawie uchwalonych przez radę gminy założeń i winien być z nim zgodny.

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

Gospodarka komunalna	Wieloletnie plany gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Czernichów na lata 2018-2022	UCHWAŁA NR XLIV.417.2018 RADY GMINY CZERNICHÓW z dnia 29 stycznia 2018 roku w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Czernichów na lata 2018-2022	Program aktualny, zgodny z celami i zapisami strategii. W roku 2022 konieczna ewaluacja i aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu.
	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych	brak	brak	Zgodnie z Ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych opracowuje przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Przez to przedsiębiorstwo rozumie się przedsiębiorcę, jeżeli prowadzi działalność gospodarczą w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków, oraz gminne jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, prowadzące tego rodzaju działalność. Powinien być zgodny z kierunkami rozwoju gminy. Strategia przewiduje jako jedno z kluczowych działań inwestycje z zakresu rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej – cel operacyjny 2.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, wykorzystujących technologie adekwatne do warunków osadniczych i przyrodniczych.
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminny program opieki nad zabytkami	brak	brak	Zgodnie z Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wójt jest odpowiedzialny za opracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami. Program sporządza się na okres 4 lat. Program przyjmuje rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków. Konieczne zapewnienie spójności ze strategią i uszczegółowienie zapisanych w niej założeń w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami oraz zarządzania dziedzictwem, w tym w zakresie włączania tych zasobów w obieg społeczny i gospodarczy - cel operacyjny 3.2. Kreowanie rozwijającej i inspirującej oferty w zakresie kultury i sportu, czerpiącej

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

				z lokalnych potencjałów, bazującej na różnorodnych sieciach współpracy.
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Gminny program ochrony środowiska	Program ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla gminy Czernichów	Uchwała nr XXX/309/04 Rady Gminy Czernichów z dnia 29 października 2004 r. w sprawie: przyjęcia „Programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla gminy Czernichów”	Program nieaktualny, zarówno pod względem charakterystyki i diagnozy stanu środowiska, jak również listy proponowanych działań, które zostały określone na lata 2004-2011. Zgodnie z Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, wójt, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza gminny program ochrony środowiska. Projekt programu podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu. Konieczne jest zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w procedurze sporządzenia dokumentu. Program uchwała rada gminy. Z jego wykonania wójt sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się radzie gminy. Konieczne jest zatem opracowanie nowego dokumentu, z uwzględnieniem treści zawartych w strategii, w szczególności w ramach celów operacyjnych: 2.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, wykorzystujących technologie adekwatne do warunków osadniczych i przyrodniczych, oraz 2.2. Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu.
	Plan gospodarki niskoemisyjnej	Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czernichów na lata 2015-2020	UCHWAŁA NR XIV.101.2015 RADY GMINY CZERNICHÓW z dnia 28 września 2015 r. w sprawie przyjęcia „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czernichów na lata 2015-2020”	Dokument wyznacza kierunki rozwoju gospodarki niskoemisyjnej na lata 2016-2020+. Rekomenduje się opracowanie nowego programu na kolejne lata. Powinien być spójny ze strategią i ją uszczegóławiać, głównie w odniesieniu do celu operacyjnego 2.2. Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu. Dokument stanowi instrument pozyskiwania środków zewnętrznych m.in. na działania w zakresie wymiany pieców, termomodernizacji budynków, rozwoju transportu publicznego i ścieżek rowerowych czy wdrażania OZE. Działania te strategia rozwoju gminy traktuje jako priorytetowe.

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

	Program usuwania azbestu	Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Czernichów na lata 2011 – 2032	Uchwała nr XVI.115.2011 Rady Gminy Czernichów z dnia 25 listopada 2011 r. w sprawie przyjęcia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Czernichów na lata 2011 – 2032”	Program spójny z celami strategii.
	Program małej retencji	brak	brak	Program rekomendowany do sporządzenia z uwagi na zmiany klimatu, ograniczoną dostępność własnych ujęć wody w gminie, dostępność środków zewnętrznych na inwestycje retencyjne oraz możliwość wykorzystania jako instrument wzbogacania bioróżnorodności. Strategia uwzględnia retencję w ramach celu operacyjnego 2.2. Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu. Ponadto, na terenie gminy są planowane inwestycje zewnętrzne związane z retencją.
Transport	Strategia rozwoju elektromobilności	Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Czernichów na lata 2020-2035	UCHWAŁA NR XXVI.228.2020 RADY GMINY CZERNICHÓW z dnia 17 sierpnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Czernichów na lata 2020-2035	Dokument aktualny, zgodny z zapisami strategii i je uszczegóławiający, stanowiący podstawę dla realizacji dedykowanych działań i inwestycji.
	Plany rozwoju sieci drogowej wraz planami finansowania w zakresie dróg gminnych	brak	brak	Zgodnie z Ustawą z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, do zarządcy drogi należy w szczególności opracowywanie planów rozwoju sieci drogowej.
Polityka społeczna	Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czernichów na lata 2007-2013	Uchwała nr XVI/207/07 Rady Gminy Czernichów z dnia 28 grudnia 2007 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czernichów na lata 2007-2013	Dokument nieaktualny. Konieczne opracowanie nowej strategii, celem wypełnienia obowiązku ustawowego, zapewnienia spójności ze strategią rozwoju, a także uwzględniania wniosków z aktualnej pogłębionej diagnozy społeczno-demograficznej oraz w zakresie pojawiających się i przewidywanych problemów społecznych. Dokument powinien być spójny ze strategią i ją uszczegóławiać, głównie w odniesieniu do działań w ramach celu operacyjnego 3.3. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych,

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

				odpowiadających na obecne i przyszłe potrzeby oraz wyzwania demograficzne. Ważnymi tematami powinny być m.in. wyzwania demograficzne i ich przełożenie na gminny system usług, rozwój polityki senioralnej oraz przeciwdziałanie ekonomicznym, społecznym i zdrowotnym skutkom pandemii COVID-19.
	Gminny program rewitalizacji	Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Czernichów na lata 2016-2022	Uchwała Nr XXXV.294.2017 Rady Gminy Czernichów z dnia 24 kwietnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czernichów	Dokument aktualny i kierunkowo zgodny ze strategią. W roku 2022 zalecana ewaluacja i aktualizacja lub opracowanie nowego programu. Jest to skuteczne narzędzie wyprowadzania ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów gminy, przy dofinansowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków zewnętrznych.
	Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Czernichów na lata 2018-2028	UCHWAŁA NR XLV.426.2018 RADY GMINY CZERNICHÓW z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Czernichów na lata 2018-2028	Dokument aktualny, zgodny z celami i zapisami strategii.
	Gminny program wspierania rodziny	Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2023 dla gminy Czernichów	Uchwała Nr XXVIII.257.2020 Rady Gminy Czernichów z dnia 28 września 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2023 dla gminy Czernichów	Dokument aktualny, zgodny z celami i zapisami strategii.
	Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021 dla gminy Czernichów	Uchwała Nr XXIX.266.2020 Rady Gminy Czernichów z dnia 26 października 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021 dla gminy Czernichów.	Program przyjmowany corocznie. Dokument powinien być spójny ze strategią, głównie w odniesieniu do celu operacyjnego 3.3. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych, odpowiadających na obecne i przyszłe potrzeby oraz wyzwania demograficzne.

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

	Gminny program przeciwdziałania narkomanii	Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 dla gminy Czernichów	Uchwała Nr XXIX.267.2020 Rady Gminy Czernichów z dnia 26 października 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 dla gminy Czernichów.	Program przyjmowany corocznie. Dokument powinien być spójny ze strategią, głównie w odniesieniu do celu operacyjnego 3.3. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych, odpowiadających na obecne i przyszłe potrzeby oraz wyzwania demograficzne.
Rozwój lokalny	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Program współpracy gminy Czernichów z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021.	Uchwała Nr XXIX.268.2020 Rady Gminy Czernichów z dnia 26 października 2020 r. w sprawie programu współpracy gminy Czernichów z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021.	Program przyjmowany corocznie. Obszary współpracy finansowej i niefinansowej powinny uwzględniać szczególnie te pola, które strategia uznaje za kluczowe i w których organizacje pozarządowe zostały wskazane jako partnerzy realizacyjni.
	Programy odnowy miejscowości	brak	brak	Opcjonalne opracowanie. Programy mogą uszczegółowić zapisy strategii, tworząc przestrzeń do realizacji wielu działań lokalnych, w tym przy zaangażowaniu mieszkańców, a jednocześnie stać się instrumentami pozyskiwania środków na dedykowane przedsięwzięcia.
Oświata	Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę	Sieć publicznych szkół podstawowych mających siedzibę na obszarze gminy Czernichów	Uchwała nr XI.87.2019 Rady Gminy Czernichów z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie ustalenia sieci publicznych szkół podstawowych mających siedzibę na obszarze gminy Czernichów	Strategia w celu operacyjnym 3.1. Zapewnienie skutecznej, włączającej edukacji, dostosowanej do potrzeb społecznych i gospodarczych, wyzwań cywilizacyjnych oraz procesów demograficznych zakłada m.in. monitorowanie sieci placówek wychowania przedszkolnego oraz szkół w gminie w oparciu o identyfikowane trendy i prognozy demograficzne oraz uwarunkowania organizacyjno-finansowe oraz reagowanie na nowe warunki rozwojowe. Audyt i strategia rozwoju oświaty powinny określić potrzebę ewentualnej zmiany sieci placówek oświatowych.
Zarządzanie kryzysowe	Gminny plan zarządzania kryzysowego	Dokument funkcjonuje, nie jest jednak przyjęty ani uchwałą ani zarządzeniem i nie jest publikowany		Rekomendowana bieżąca aktualizacja, m.in. wykorzystująca doświadczenia kadr zarządzających gminą w czasie pandemii COVID-19.

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Czernichów na lata 2021-2035	UCHWAŁA NR XXXVI.338.2021 RADY GMINY CZERNICHÓW z dnia 29 marca 2021r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXXII.304.2020 z dnia 29 grudnia 2020 r. Rady Gminy Czernichów w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Czernichów	Dokument aktualny, zgodny z zapisami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami.
-------------------	--------------------------------	---	---	--

Źródło: Opracowanie we współpracy z gminą

Monitoring, ewaluacja i aktualizacja dokumentu

Podstawą kontroli kierunku rozwoju gminy zaprogramowanego w strategii jest dysponowanie obiektywną wiedzą na temat osiąganych postępów oraz zdolność do reagowania na pojawiające się rozbieżności pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami. W dokumencie określono procesy i zaproponowano wskaźniki, by na ich podstawie móc monitorować i weryfikować, czy prace idą zgodnie z planem i czy obecne kierunki działań prowadzą do osiągnięcia wyznaczonych celów.

Sprawozdawczość z realizacji strategii będzie realizowana w oparciu o dwa elementy:

- analizę wskaźnikową,
- podsumowanie realizacji kierunków działań określonych w strategii.

Sprawozdawczość zostanie skoordynowana z nałożonym na gminy, zgodnie z dyspozycją art. 28aa. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie gminy. Raport powinien obejmować odniesienie się do strategii.

Analiza wskaźnikowa będzie opracowywana przez Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy, pełniący funkcję centrum koordynacyjnego, na podstawie własnych danych i informacji, statystyk wewnątrzgminnych, statystyki publicznej (w szczególności generowanej przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych), a także statystyk realizatorów i partnerów realizacyjnych. W tym ostatnim przypadku rekomenduje się, aby przekazywanie informacji i danych odbywało się na mocy stosownych porozumień pomiędzy samorządem gminy oraz wskazanymi podmiotami. Analiza powinna uwzględniać wskaźniki określone w strategii, z których kluczowe znaczenie mają wskaźniki zgromadzone w poniższej tabeli, którym przypisano wartości bazowe i docelowe. Mogą one być poszerzane lub zamieniane, zgodnie z potrzebami systemu monitorowania i ewaluacji. Analiza powinna być realizowana każdorazowo z wykorzystaniem jednego źródła danych, prowadzona w sposób dynamiczny, wskazując zmianę, jej zakres i kierunek, a także – w przypadku niepożądanych tendencji – rekomendacje zmierzające do poprawy funkcjonowania systemu wdrażania. Analiza może być również prowadzona w sposób porównawczy. Analiza wskaźnikowa realizowana jest cyklicznie, najlepiej raz do roku.

Tabela 5. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

OBSZAR STRATEGICZNY 1. GOSPODARKA I RYNEK PRACY					
Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka lokalna, wykorzystująca uwarunkowania i specjalizacje lokalne oraz przedsiębiorczość mieszkańców.					
Cele operacyjne:	Rezultaty	Wskaźnik rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika
Cel operacyjny 1.1. Tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju działalności gospodarczych i inwestowania na terenie gminy.	Zwiększenie potencjału inwestycyjnego gminy	Powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych w gminie objętych SAG	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	0	50 ha
	Wzrost zainteresowania ofertą inwestycyjną gminy	Liczba opublikowanych ofert inwestycyjnych gminy	Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	0	9

Cel operacyjny 1.2. Wsparcie nowoczesnego i innowacyjnego rolnictwa, opartego na lokalnych i naturalnych produktach, oraz branż powiązanych.	Lepsze wykorzystanie funkcjonowania placówki ZSCRKU w Czernichowie w procesach rozwojowych i promocyjnych	Liczba wspólnych przedsięwzięć gminy i placówki ZSCRKU w Czernichowie	Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	0	6
	Promocja gminy oraz wykorzystanie specjalizacji lokalnej do rozwoju branż powiązanych	Liczba wspólnych przedsięwzięć, w tym promocyjnych, gminy oraz przedstawicieli z branży	Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	7 łącznie w latach 2010-2019	10
Cel operacyjny 1.3. Rozwój i promocja przedsiębiorczości oraz wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców.	Poprawa warunków prowadzenia działalności handlowej	Liczba nowo utworzonych miejsc targowych w Czernichowie	Wydział Gospodarki, Rolnictwa i Ochrony Środowiska	0	12
	Przeciwdziałanie skutkom kryzysu na rynku pracy	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernichowie	79	79
Cel operacyjny 1.4. Rozwój infrastruktury i oferty rekreacyjno-turystycznej, wykorzystującej zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego gminy.	Stworzenie i rozwój systemu tras rowerowych	łączna długość tras rowerowych	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	0	12 km
	Rozwój bazy obiektów sportowo-rekreacyjnych sezonowych i całorocznych dla mieszkańców oraz turystów i gości	Liczba nowych stref sportu i rekreacji	Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	20 obiektów sportowo-rekreacyjnych	24 obiekty sportowo-rekreacyjne
OBSZAR STRATEGICZNY 2. ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ					
Cel strategiczny 2. Jakość życia i bezpieczeństwo mieszkańców w wymiarze środowiskowym, przestrzennym i komunikacyjnym.					
Cele operacyjne:	Rezultaty	Wskaźnik rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika
Cel operacyjny 2.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, wykorzystujących technologie adekwatne do warunków	Zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków	Poziom przepustowości oczyszczalni ścieków	Zakład Gospodarki Komunalnej	Średni przepływ dobowy Q _{sr.d.} = 1 700 m ³ /d	Średni przepływ dobowy Q _{sr.d.} = 2 380 m ³ /d
	Podniesienie jakości infrastruktury wodociągowej, zwiększenie	Poziom wydajności stacji uzdatniania wody	Zakład Gospodarki Komunalnej	24 m ³ /h	48 m ³ /h

osadniczych i przyrodniczych.	wydajności stacji uzdatniania wody				
Cel operacyjny 2.2. Ochrona zasobów środowiskowych i adaptacja do zmian klimatu.	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	Odsetek budynków użyteczności publicznej korzystających z OZE	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	28%	60%
	Poprawa systemu gospodarki odpadami	Liczba Punktów Selektywnego Zbiórki Odpadów Komunalnych	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	0	1
Cel operacyjny 2.3. Rozwój dostępności komunikacyjnej oraz ekologicznej i bezpiecznej mobilności.	Poprawa stanu i jakości gminnej infrastruktury drogowej	Długość nowo wybudowanych dróg gminnych	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	0	3,59 km
	Integracja różnych form transportu	Liczba miejsc integrujących różne formy transportu	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	0	5
Cel operacyjny 2.4. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego.					
OBSZAR STRATEGICZNY 3. USŁUGI PUBLICZNE					
Cel strategiczny 3. System usług publicznych wysokiej jakości, dostosowany do potrzeb i oczekiwań społecznych, odpowiadający wyzwaniom współczesności, gwarantujący rozwój mieszkańców i całej wspólnoty samorządowej gminy.					
Cele operacyjne:	Rezultaty	Wskaźnik rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika
Cel operacyjny 3.1. Zapewnienie skutecznej, włączającej edukacji, dostosowanej do potrzeb społecznych i gospodarczych, wyzwań cywilizacyjnych oraz procesów demograficznych.	Poprawa jakości kształcenia, poprawa wyników egzaminów końcowych	Wyniki egzaminów końcowych	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie	j. polski 69% matematyka 52% j. obcy 63%	j. polski 75% matematyka 60% j. obcy 70%
	Zwiększenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży	Liczba laureatów i finalistów olimpiad, konkursów przedmiotowych, artystycznych i zawodów sportowych	Gminny Zespół Obsługi Szkół, Placówki oświatowe	10 laureatów (w tym zespoły)	25
	Zdobycie przez uczniów wiedzy i specjalistycznych kompetencji (np. znajomość języka obcego) na poziomie międzynarodowym i wielokulturowym	Liczba projektów międzynarodowej wymiany uczniów oraz liczba uczestników	Gminny Zespół Obsługi Szkół, Placówki oświatowe	2	7

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

Cel operacyjny 3.2. Kreowanie rozwijającej i inspirującej oferty w zakresie kultury i sportu, czerpiącej z lokalnych potencjałów, bazującej na różnorodnych sieciach współpracy.	Zwiększenie oferty Gminnej Biblioteki Publicznej z filiami	Liczba czytelników, w tym w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Gminna Biblioteka Publiczna w Czernichowie	156,3 W roku 2020	160,00
	Poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych	Liczba odnowionych kapliczek	Wydział Inwestycji i Planowania Przestrzennego	4 Odnowione kapliczki dofinansowane ze środków publicznych w latach 2011-2019	10
Cel operacyjny 3.3. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych, odpowiadających na obecne i przyszłe potrzeby oraz wyzwania demograficzne.	Wsparcie rodziny, w tym rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczej – wychowawczych	Liczba oraz odsetek osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym objętych pracą socjalną i asystenturą	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	30 Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny w roku 2020	30
	Wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami, starszymi, samotnymi, chorymi, niesamodzielnymi itp.	Liczba osób korzystających z usług opieki wytchnieniowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	5 Stan na rok 2020	7
Cel operacyjny 3.4. Nowoczesne zarządzanie publiczne, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.	Podniesienie efektywności świadczenia i jakości usług publicznych, w tym wzrost dostępności i liczby e-usług	Odsetek dostępnych e-usług	Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	15%	50%
	Wzrost aktywności i partycypacji społecznej	Wartość środków publicznych przekazywanych przez gminę organizacjom pozarządowym	Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy	0,26% % w skali wydatków budżetowych – stan na rok 2020	0,5%

Źródło: opracowanie przez UG Czernichów

W miarę możliwości, sprawozdawczość zostanie oparta także o podsumowanie realizacji poszczególnych kierunków działań, które opracuje Wydział Organizacyjny, Administracji, Spraw Obywatelskich i Współpracy na podstawie informacji własnych oraz otrzymanych od partnerów realizacyjnych i podmiotów zaangażowanych. W takim przypadku będą oni proszeni o przedstawienie skondensowanej informacji z realizacji własnych działań, określonych w strategii, najlepiej z wykorzystaniem zestandaryzowanego formularza sprawozdawczego.

Ponadto, zakłada się, że w połowie okresu obowiązywania i wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 oraz po jej zakończeniu rekomendowana jest realizacja ewaluacji. Ewaluacja ma na celu podniesienie jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Tym odróżnia się od monitoringu, który prowadzony jest stale w celu zapewnienia prawidłowości i efektywności działań strategii – pozwala wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji zadań lub podmiotów odpowiedzialnych/współpracujących przy realizacji zadań. Ewaluacja może zostać zrealizowana w formie spotkania strategicznego z udziałem władz samorządowych oraz najważniejszych interesariuszy lokalnych i partnerów realizacyjnych. Jego docelowym efektem powinna być lista proponowanych zmian do strategii.

Wyżej wymienione materiały i informacje będą podstawą dla Wójta Gminy Czernichów oraz Rady Gminy Czernichów do podejmowania oceny realizacji strategii, proponowania priorytetów realizacyjnych podpartych budżetowo, wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne.

Ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

Ramy finansowe

Ramy finansowe wskazują wielkości środków finansowych szacowanych na realizację strategii, a jednocześnie potwierdzają możliwość realizacji przez gminę zaplanowanych działań. Ramy finansowe są uzależnione od zakresu przedmiotowego i horyzontu czasowego podejmowanych interwencji, kondycji finansowej gminy oraz jej możliwości inwestycyjnych, w tym założeń długofalowej polityki finansowej i inwestycyjnej. Przy jej konstruowaniu wykorzystano doświadczenia zebrane w wyniku działań podejmowanych w ostatnich latach, w tym przede wszystkim związane z wdrażaniem poprzedniej strategii, a także dostępności potencjalnych zewnętrznych źródeł finansowania. Finansowanie działań rozwojowych, określonych w Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030, będzie się odbywać przy wykorzystaniu środków, które pozostają w dyspozycji samorządu lub o które gmina może skutecznie zabiegać. Wśród nich najistotniejsze są środki publiczne, wspomagane funduszami prywatnymi w ramach zawiązywanych partnerstw. Środki pochodzące z budżetu gminy będą zapewniały niezbędne współfinansowanie projektów w ramach programów operacyjnych i innych finansowanych ze źródeł krajowych i międzynarodowych.

Analizując zdolność gminy Czernichów do realizacji zadań wynikających z zapisów strategii, należy odnieść się do danych historycznych przedstawiających stan finansów gminnych, a także dokonać próby określenia potencjału inwestycyjnego gminy w perspektywie objętej strategią, opierając się przy tym na danych prognostycznych.

W analizowanym okresie 2010-2019 dochody budżetu gminy rosły, zwiększając się z ok. 30,1 mln zł w roku 2010 do ponad 68,4 mln zł w roku 2019. Wyraźnie wzrosły także dochody budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca – na początku analizowanego okresu było to 2 287 zł, na końcu 4 687 zł. Z punktu widzenia struktury budżetu gminy najistotniejszym źródłem dochodów były dochody własne gminy (wzrost z 39% wszystkich dochodów w 2010 r. do 42% w 2019 roku). W analizowanym okresie ich wartość wzrosła z poziomu ok. 12 mln zł do ok. 28,7 mln zł (wysokie tempo wzrostu od roku 2014). Drugim najważniejszym źródłem dochodów gminy Czernichów były w ciągu ostatnich 5 lat dotacje (34% wszystkich dochodów w 2019 roku, ok. 23,2 mln zł). Subwencje stanowiły drugie najważniejsze źródło dochodów gminy w pierwszej połowie dekady (ok. 37% w latach 2011-2015), lecz w ciągu ostatnich 5 lat ich udział wśród dochodów ogółem stopniał do 24%, pomimo iż ich nominalny poziom rósł (do poziomu 16,6 mln zł w roku 2019).

Wymiarem aktywności samorządu terytorialnego w kreowaniu podstaw rozwoju lokalnego są przede wszystkim wydatki budżetowe. Należy wskazać wyraźny wzrost wydatków budżetowych ponoszonych przez gminę Czernichów. W analizowanym okresie 2010-2019 wzrosły one z ok. 39,2 mln zł do ok. 77 mln zł. Podobnie w całym okresie wzrastały wydatki gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W roku 2010 było to 2 896 zł, a w 2019 już 5 271 zł (wzrost o 82%). Szczególnym rodzajem wydatków są wydatki inwestycyjne, które służą kreowaniu nowej jakości życia mieszkańców gminy, tworząc podstawy trwałego rozwoju społecznego, gospodarczego, środowiskowego i przestrzennego. W okresie analizowanych ostatnich 10 lat wydatki te osiągały średniorocznie pułap 8 mln zł, nie spadając poniżej poziomu 3 mln zł. W latach 2018-2019 wydatki inwestycyjne znacznie wzrosły osiągając kolejno kwotę 12,7 mln i 16,2 mln złotych.

Mimo zwiększających się wydatków, w tym wydatków inwestycyjnych, gmina z powodzeniem realizowała swoje zobowiązania z zakresu obsługi zadłużenia. W latach 2012-2017 obciążenia budżetu gminy z tytułu obsługi długu malały – z 1,1 mln do 508 tys. Z kolei w latach 2018-2019 zaczęły ponownie rosnąć, najprawdopodobniej w związku z potrzebą kredytowania wkładów własnych do realizowanych inwestycji (do 768 tys. w roku 2019).

Tworząc ramy finansowe planowanej działalności związanej z realizacją kierunków działań i inwestycji ujętych w strategii, należy wziąć pod uwagę prognozy dotyczące źródeł i wysokości finansowania projektów w ramach Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027, prognozy dotyczące stanu finansów publicznych, kluczowe wskaźniki makroekonomiczne, przy uwzględnieniu sytuacji w jakiej znajdować się będzie budżet gminy Czernichów w perspektywie najbliższych lat. Założenia przyjęte w analizie dotyczą m.in.:

- Wieloletniego planowania finansowego, w szczególności powiązania strategii z: Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Czernichów na lata 2021-2035, Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” i Regionalnym Programem Operacyjnym, Wieloletnim Planem Finansowym Państwa, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) itp.;
- Utrzymującej się nadal dużej liczby podmiotów publicznych, których środki mogą być wykorzystywane dla realizacji celów zapisanych w strategii w sposób bezpośredni – np. jako element kontraktów terytorialnych, środków w ramach RPO lub pośredni – jako element programów sektorowych, których instrumenty są koordynowane dla osiągnięcia celów rozwoju wyznaczonych w odniesieniu do określonego terytorium, co oznacza w konsekwencji możliwość skorzystania z dużej liczby rozproszonych źródeł finansowania przedsięwzięć ujętych w strategii;
- Rosnącej roli środków prywatnych, za pomocą których można realizować cele rozwojowe ujęte w strategii, w tym funduszy pożyczkowych, gwarancji i poręczeń kredytowych, bankowych usług finansowych, jak i mechanizmów oraz form partnerstwa publiczno-prywatnego;
- Dużej wysokości środków wydatkowanych przez budżet UE, budżet państwa i inne podmioty publiczne na realizację przedsięwzięć wspierających rozwój społeczny, gospodarczy, środowiskowy i przestrzenny oraz kreujących konkurencyjność w wymiarze lokalnym i regionalnym.

Strategia określa kierunki interwencji podejmowanej w perspektywie roku 2030, w tym szereg kluczowych inwestycji gminnych, które dotyczą w przeważającej mierze rozwoju infrastruktury sieciowej i technicznej (m.in. kanalizacja, wodociąg, budowa PSZOK), komunikacyjnej, społecznej (m.in. inwestycje w sferze oświaty i kultury), rekreacyjno-turystycznej, wskazując równocześnie potencjalne źródła finansowania. Wartość kluczowych inwestycji w najbliższych latach oszacowano na 235,2 mln zł, z czego wkład własny zakładany jest na poziomie 84,2 mln zł, a kwota dofinansowania 151 mln zł. Wycena wykorzystuje m.in. bazę wiedzy i doświadczeń powstałą w wyniku prac nad ramami finansowymi dla innych dokumentów funkcjonujących na poziomie gminy, realizacji różnego typu inwestycji w ostatnich latach w gminie, kwoty zapisane w opracowanych już projektach, studiach wykonalności, informacje dotyczące dofinansowań w ramach nowej perspektywy budżetowej UE itp.

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

Tabela 6. Wybrane inwestycje planowane do realizacji w najbliższych latach wraz z ramami finansowymi

Lp.	Nazwa lub krótki opis inwestycji	Lokalizacja inwestycji	Szacowane koszty inwestycji	Potencjalne źródło finansowania inwestycji i ewentualnie % dofinansowania	Dodatkowe uwagi
1.	Zintegrowana komunikacja aglomeracyjna w gminie Czernichów	Czernichów- ciąg pieszo-rowerowy przy ul. Krakowskiej, P+R przy ul. Gminnej, Zagacie-P+R - działka 198	7247000,00	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne - RPO. 85% dofinansowania	Projekt jest w trakcie realizacji - zakończenie projektu 2022.
2.	Wymiana kotłów i pieców w Gminie Czernichów	Teren Gminy Czernichów	1300000,00 + 7000000,00	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne - Program Operacyjny Województwa Małopolskiego. Wieloletnie Ramy Finansowe 2021-2027 - dofinansowanie 85%	Pierwszy etap do końca 2022 roku. Wymiana ok. 1000 instalacji na terenie Gminy Czernichów – w latach 2023-2030
3.	Budowa obwodnicy w miejscowości Rybna	Rybna	14000000,00	Fundusz Dróg Samorządowych - dofinansowanie - 7 800 000,00 mln	Zadanie ma być zrealizowane do sierpnia 2022 roku
4.	Poprawa stanu infrastruktury wodociągowej i ograniczenie strat wody poprzez wymianę przestarzałej sieci stalowej, żeliwnej i azbestowej na terenie gminy Czernichów	Rybna, Czernichów	1 500 000,00	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych - dofinansowanie 100%	Zadanie ma być zrealizowane do końca 2022 roku
5.	Modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowości Rusocice	Rusocice-działka 1107/51	3828400,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020. Poddziałanie 7.2 Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii. Operacje	Umowa podpisana z wykonawcą. Projekt realizowany do końca 2022 roku

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

				typu Gospodarka wodno-ściekowa. - dofinansowanie 63,63% - 1 980 000,00	
6.	Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Przegini Duchownej - etap II	Przeginia Duchowna - działka 235/1 Obręb Przeginia Duchowna	15000000,00	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Krajowy Plan Odbudowy, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	Lata realizacji 2021-2023
7.	Budowa odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Czernichów	Teren Gminy Czernichów	10000000,00	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne - Program Operacyjny Województwa Małopolskiego. Wieloletnie Ramy Finansowe 2021-2027, NFOŚiGW - dofinansowanie 85%	Budowa ok. 300 instalacji prosumenckiej w latach 2022 - 2030
8.	Gminny program dopłaty do zbiorników na deszczówkę	Teren Gminy Czernichów	300000,00	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, WFOŚiGW	2021-2030
9.	Gminny program dopłat do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	Teren Gminy Czernichów	2000000,00	Środki własne	2021-2030 - ok. 200 tys rocznie
10.	Ochrona zasobów naturalnych (zlewni) rzeki Wisła poprzez rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy Czernichów.	Cała Gmina	78 100 000,00	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Krajowy Plan Odbudowy, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	ZAKRES ZADAŃ - ZADANIA KANALIZACYJNE 1.Dokończenie kanalizacji miejscowości Wołowice - 3 000 000,00 2.Kanalizacja miejscowości Dąbrowa Szlachecka i Zagacie - 5 000 000,00 3.Kanalizacja miejscowości Nowa Wieś Szlachecka - 8 000 000,00 4.Kanalizacja miejscowości Czernichów - Pasieka - 4 000 000,00 5.Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kamień - 10 000000,00 6.Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Rusocice - 10 000 000,00

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

					7. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Przegonia Narodowa - 7 000 000,00 8. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kłokoczyn - 7 000 000,00 9. Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Wołowicach - 15 000 000,00 ZADANIA WODOCIĄGOWE 1. Wymiana sieci magistralnej w Rybnej 1800 m - 900 000,00 2. Budowa stacji uzdatniania wody w Dąbrowie Szlacheckiej - 5 000 000,00 3. Modernizacja hydroforni w Czernichowie - 100 000,00 4. Remont i modernizacja zbiorników wody pitnej wraz z ujęciami wody oraz instalacją systemu monitoringu wizyjnego - 1 000 000,00 5. System monitoringu i sterowania sieci wodociągowej w m. Rybna - 300 000,00 6. Budowa ujęcia wody wraz z siecią wodociągową do zbiornika wyrównawczego Rybna-Wałek w m. Rybna - 800 000,00 8. Budowa budynku techniczno-administracyjnego w Czernichowie z centralą sterowania i nadzoru sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - 1000 000,00
11.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czernichów	Teren Gminy Czernichów	700000,00	NFOŚiGW, ZIT-RPO WM	Usunięcie wyrobów azbestowych z ok. 300 posesji w latach 2021-2030.
12.	Budowa PSZOK dla Gminy Czernichów	Czernichów lub Wołowice	1500000,00	NFOŚiGW, środki własne z budżetu Gminy Czernichów	Projekt w fazie wyboru lokalizacji. Termin realizacji 2021-2022

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

13.	Budowa Centrum Edukacyjno-Sportowego w Czernichowie	Czernichów, działka nr 514/4	42000000,00	Krajowy Program Odbudowy, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	Na zadanie składają się następujące działania: 1. Budowa budynku szkoły - etap I - 14 480 484,00 2. Budowa budynku przedszkola - 5 792 730,49 3. Budowa Sali gimnastycznej wraz z zewnętrzną infrastrukturą sportową - 10 851 349,06 4. Zagospodarowanie terenu wokół budynku szkoły - 1 345 856,90 5. Budowa drogi dojazdowej do kompleksu centrum edukacyjnego - 2 709 568,11 6. Nadzór inwestorski/koszty ogólne - 1 055 399,66 7. Wyposażenie - 4 000 000,00 Zadanie ma charakter o znaczeniu lokalnym - powstanie szkoła, sala sportowa, przedszkole. Obiekt będzie miał charakter ogólnodostępny – w tzw. części administracyjnej zamierzamy uruchomić Centrum Multimedialne. Sala sportowa ma mieć charakter obiektu otwartego - dostępnego zarówno dla dzieci uczącej się jak również dla lokalnych klubów i społeczności. Dodatkowo w ramach projektu planuje się zagospodarowanie terenu przy sali sportowej, wyposażonego w boiska sportowe, bieżnię, infrastrukturę rekreacyjną.
14.	Remont przyszkolnych boisk sportowych na terenie Gminy Czernichów	Szkoła Podstawowa w Wołowicach, Szkoła Podstawowa w Kamieniu, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Przegini Duchownej, Szkoła Publiczna w CzułóWKu, Szkoła Podstawowa w Rusocicach	1000000,00	Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej - 50%	Realizacja w latach 2022-2030

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

15.	Rozbudowa, remont i wyposażenie istniejących obiektów edukacyjnych na terenie Gminy Czernichów	Szkoły z terenu Gminy Czernichów – Szkoła Podstawowa w Czernichowie, Kamieniu, Nowej Wsi Szlacheckiej, Przegini Duchownej	3000000,00	Środki własne Gminy Czernichów - realizacja 2021-2022; PFRON, Regionalny Program Operacyjny	
16.	Zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego i dostępności komunikacyjnej na terenie Gminy Czernichów poprzez remont dróg gminnych	Przeginia Duchowna, Kamień, Rybna	7540852,00	Fundusz Dróg Samorządowych - do 75% dofinansowania. Realizacja w latach 2022-2030	W ramach zadania zostaną wyremontowane drogi gminne: droga gminna publiczna 601912K w Przegini Duchownej o długości 2,33 km, droga gminna publiczna nr 601 910K w Kamieniu o długości 1,05 km, droga gminna publiczna 601920K w Rybnej o długości 2,06 km, droga gminna publiczna nr 601 921K w Rybnej o długości 1,29 km. W ramach zadania zostanie przebudowana droga gminna publiczna 601918K w miejscowości Rybna o długości 1,12 km. Na zadania te są przygotowane projekty.
17.	Przebudowa odcinka drogi powiatowej 2182 K z budową chodnika i odwodnienia w miejscowości Dąbrowa Szlachecka	Dąbrowa Szlachecka	6000000,00	Inicjatywy Samorządowe, Powiat Krakowski - do 50% dofinansowania	Jest projekt
18.	Budowa nowego odcinka drogi powiatowej 2181 K w miejscowości Wołowice - (obwodnica)	Wołowice	1500000,00	Inicjatywy Samorządowe, Powiat Krakowski - 50%	Jest projekt
19.	Przebudowa odcinka drogi powiatowej 2181 K z budową chodnika i odwodnienia w miejscowości Czernichów	Czernichów	6000000,00	Inicjatywy Samorządowe, Powiat Krakowski - 50%	Jest projekt

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

20.	Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 2183K z budową chodnika i odwodnieniem w miejscowości Zagacie.	Zagacie	1000000,00	Inicjatywy Samorządowe, Powiat Krakowski - 50%	Jest projekt
21.	Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 2184 K z budową chodnika i odwodnieniem w miejscowości Nowa Wieś Szlachecka	Nowa Wieś Szlachecka	6000000,00	Inicjatywy Samorządowe, Powiat Krakowski - 50%	Nie ma projektu
22.	Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 2186K z budową chodnika i odwodnieniem w miejscowości Przegonia Duchowna	Przegonia Duchowna, Kamień, Rybna, Czernichów	1000000,00	Inicjatywy Samorządowe, Powiat Krakowski - 50%	Projekt w trakcie opracowania
23.	Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 2187K z budową chodnika i odwodnieniem w miejscowości Kłokoczyn	Kłokoczyn	2000000,00	Inicjatywy Samorządowe, Powiat Krakowski - 50%	Projekt w trakcie opracowania
24.	Rozbudowa/wymiana oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Czernichów	Cała Gmina	1000000,00	100000,00 zł/rok - środki własne, Fundusz Sołecki	Projekt realizowany ze środków własnych gminy
25.	Poprawa systemu transportu publicznego na terenie Gminy Czernichów	Cała Gmina	300000,00	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne - Program Operacyjny Województwa Małopolskiego. Wieloletnie Ramy Finansowe 2021-202) - 85% dofinansowania	
26.	Budowa parkingów i miejsc postojowych na terenie Gminy Czernichów	Rybna, Kamień, Wołowice, Rusocice, Dąbrowa Szlachecka	2000000,00	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne - Program Operacyjny Województwa Małopolskiego. Wieloletnie Ramy Finansowe 2021-202) - 85% dofinansowania	Wyznaczenie miejsc parkingowych i punktów przesiadkowych na węzłach krańcowych komunikacji aglomeracyjnej

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

27.	Budowa Strefy Aktywności Gospodarczej w Czernichowie	Czernichów, działka nr 1503	4000000,00	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne - Program Operacyjny Województwa Małopolskiego. Wieloletnie Ramy Finansowe 2021-202) - 85% dofinansowania	Koncepcja budowy Strefy Aktywności Gospodarczej w Czernichowie.
28.	Koncepcja budowy Strefy Aktywności Gospodarczej w Rybnej	Rybna – w obszarze nowo budowanej obwodnicy Rybnej	500000,00	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne - Program Operacyjny Województwa Małopolskiego. Wieloletnie Ramy Finansowe 2021-202) - 85% dofinansowania	
29.	Uporządkowanie istniejącego placu targowego w Czernichowie	Czernichów - działka nr 535/11	300000,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Wieloletnie Ramy Finansowe 2021-202) - 60 % dofinansowania	
30.	Budowa ścieżki rowerowej wałem Wiślanym - Czernichów - Jeziorzany	Czernichów, Wołowice	2500000,00	RPO WM (EFRR) - 85% dofinansowania	Przedmiotem projektu jest Integracja transportu zbiorowego publicznego w gminie Czernichów, w szczególności wykonanie następujących zadania: Budowa drogi rowerowej Liszki - Czernichów (gm. Czernichów) na wale Wiślanym 9,5 km od granicy z gm. Liszki do promu w Czernichowie
31.	Budowa Otwartych Stref Aktywności na terenie Gminy Czernichów	Kamień - działka 39/3 i 369/8, Kłokoczyn - działka 222 i 223, Rybna - działka 2155, Czułówek działka 546	1200000,00	PROW, Ministerstwo Sportu - 50%	
32.	Opracowanie koncepcji zagospodarowania żwirowni w Kłokoczynie na cele rekreacyjne	Kłokoczyn, działka 30/1, 166	500000,00	Środki własne	I etap - opracowanie koncepcji, możliwości wykorzystania terenu żwirowni w Kłokoczynie pod obszar rekreacyjny
33.	Rozwój budowy szlaków rowerowych i pieszych wraz z jej infrastrukturą	Cała Gmina	500000,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Wieloletnie Ramy Finansowe 2021-202) - 66,66% dofinansowania, Regionalny	

Strategia Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030

				Program Operacyjny na lata 2021 - 2027	
34.	Budowa systemu informacji wizualnej wkomponowanego w przestrzeń gminy	Cała Gmina	200000,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Wieloletnie Ramy Finansowe 2021-2027) - 66,66% dofinansowania, Regionalny Program Operacyjny na lata 2021 - 2027	
35.	Centrum Kultury		1000000,00	Środki własne, EFS - realizacja w latach 2025-2030	
36.	Aktywizacja świetlic wiejskich	Obszar Gminy Czernichów	500000,00	Środki własne, Fundusz Sołecki, EFS	
37.	Stworzenie infrastruktury przyjaznej seniorom		500000,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, EFS	
38.	Modernizacja i remont istniejących obiektów w których znajdują się punkty biblioteczne	Rybna, Czułówek, Wołowice, Rusocice	250000,00	Ministerstwo Kultury, środki własne	
39.	Inwentaryzacja obiektów, opracowanie programu prac konserwatorskich, prace remontowe, utworzenie szlaku kapliczek gminnych	Cała Gmina	300000,00	Ministerstwo Kultury, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	
40.	Modernizacja i remont istniejących strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych	Cała Gmina	150000,00	Fundusz Sprawiedliwości, WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego. Zadania realizowane w latach 2022-2030	

Źródło: opracowanie przez UG Czernichów

Zasada dodatkowości środków finansowych w realizacji projektów zapisanych w strategii oznacza, że to od potencjału inwestycyjnego jednostki samorządu terytorialnego zależy, w jakim czasie i ile środków finansowych będzie mógł on przeznaczyć na działania związane z rozwojem, czyli przede wszystkim na realizację strategii rozwoju gminy. Dlatego tak istotne jest oszacowanie potencjału inwestycyjnego gminy.

Wskaźniki do szacowania potencjału inwestycyjnego gminy zaczerpnięto z prognoz finansowych zawartych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Czernichów na lata 2021-2035 przyjętej Uchwałą Nr XXXVI.338.2021 Rady Gminy Czernichów z dnia 29 marca 2021r. (w sprawie zmiany uchwały Nr XXXII.304.2020 z dnia 29 grudnia 2020 r. Rady Gminy Czernichów w sprawie przyjęcia Wieloletniej prognozy finansowej Gminy Czernichów). Przyjęto w nich prognozowaną wysokość wydatków gminy ogółem rocznie na poziomie ok. 85,8 mln zł.

Określając potencjał inwestycyjny gminy Czernichów, posłużono się metodologią opartą na algorytmie obejmującym założenie, że:

$$PI = W_{og.} \times W_i$$

gdzie:

PI= potencjał inwestycyjny jednostki samorządu terytorialnego

$W_{og.}$ =Wydatki budżetowe ogółem

W_i = średni procentowy udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostki samorządu terytorialnego.

Potencjał inwestycyjny gminy stanowi iloczyn jego prognozowanych wydatków w okresie objętym prognozą i średniego procentowego udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach w okresie poprzednim do prognozowanego. Tak wyliczony potencjał inwestycyjny gminy można uznać za podstawę przyszłej aktywności inwestycyjnej gminy.

Analizując dane historyczne, ustalono że średnia wartość procentowego udziału wydatków inwestycyjnych ponoszonych przez gminę w okresie 2010-2019 wynosiła 16,7%. Dzięki temu możliwe było oszacowanie potencjału inwestycyjnego gminy Czernichów w okresie realizacji strategii. Wykorzystując wskazany wyżej algorytm oszacowano go na ok. 143,3 mln zł. Średniorocznie gmina może zatem przeznaczyć na inwestycje ok. 14,3 mln zł. W latach 2010-2019 gmina Czernichów wydatkowała na inwestycje przeciętnie 8,1 mln zł rocznie. Tym samym należy się spodziewać, że szacowana kwota rocznie na inwestycje w okresie 2021-2030 jest możliwa do osiągnięcia, a gmina dysponuje potencjałem sfinansowania projektów ujętych w strategii, przy założeniu wsparcia kluczowych inwestycji ze środków zewnętrznych.

Potencjalne źródła finansowania

Niniejsza strategia określa cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działania gminy Czernichów w perspektywie roku 2030. Chcąc zrealizować konkretne zamierzenia wynikające ze strategii, oprócz adekwatnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i rzeczowych, niezbędne jest posiadanie odpowiednich środków finansowych. Wyzwaniem dla samorządu będzie zatem zabezpieczenie i pozyskiwanie odpowiednich środków na realizację zaplanowanych we wskazanym czasie przedsięwzięć. Budżet lokalny jest ograniczony względem potrzeb oraz stale rosnącej liczby zadań gminy. W związku z tym koniecznością staje się sięganie do innych, zewnętrznych źródeł finansowania. Dla prowadzenia efektywnej i skutecznej polityki rozwoju gminy będą wykorzystywane wszystkie dostępne środki finansowe. Biorąc to pod uwagę, a także zakładany okres obowiązywania strategii, należy wyszczególnić następujące potencjalne źródła finansowania:

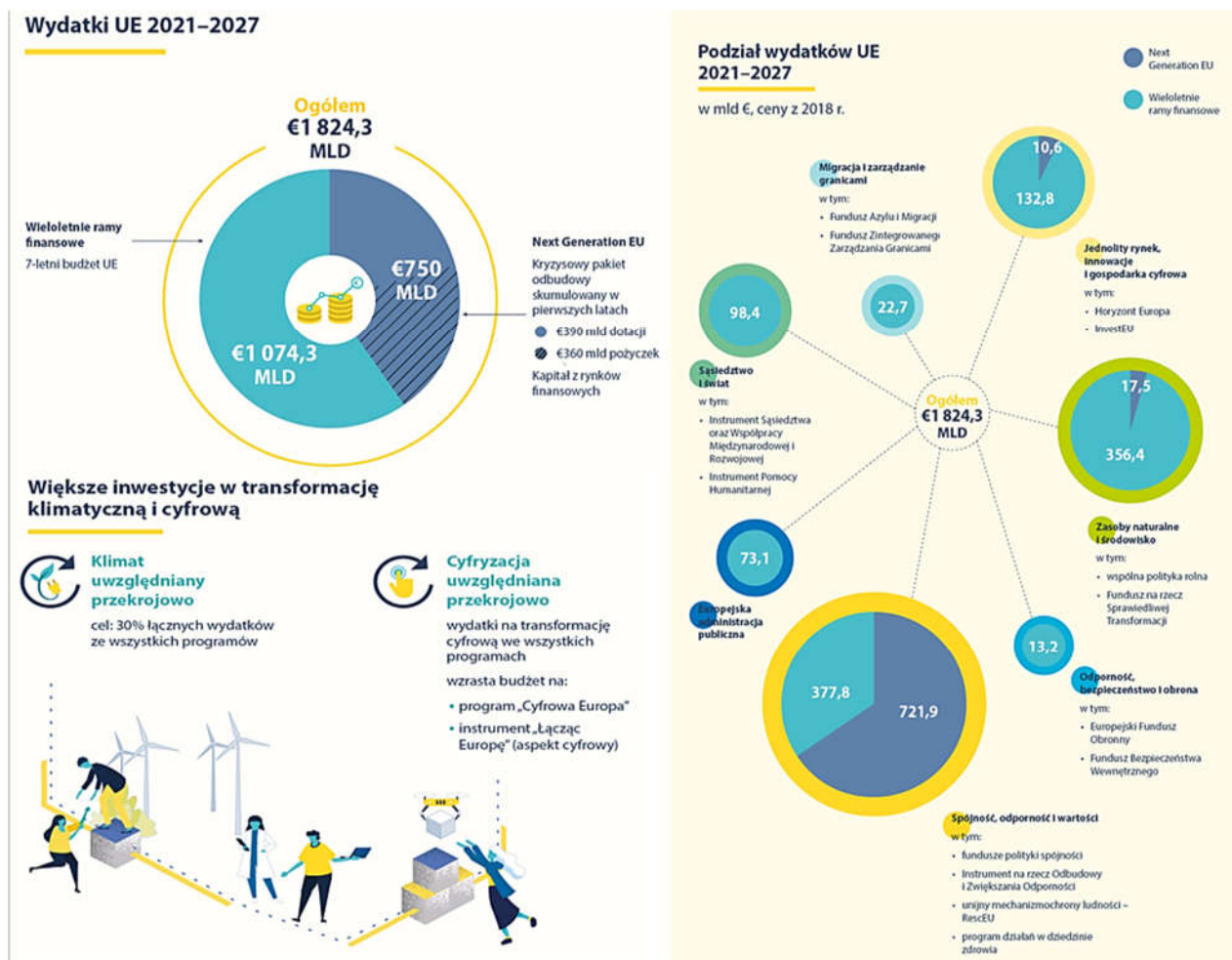
- środki własne gminy,
- środki budżetu innych jednostek samorządu terytorialnego: województwa i powiatu,
- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki funduszy celowych, np. pochodzące z Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze w ramach Krajowego Planu Odbudowy,
- inne fundusze ze źródeł europejskich jak np. fundusze norweskie i fundusze EOG,
- środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe.

Z punktu widzenia dostępnych środków zewnętrznych, najistotniejszym źródłem finansowania, zarówno w zakresie zadań inwestycyjnych, jak i tzw. „projektów miękkich”, czyli projektów ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich, są fundusze europejskie. Mając na względzie okres obowiązywania Strategii Rozwoju Gminy Czernichów do roku 2030, należy przyjąć, iż finansowanie działań w niej określonych będzie przypadało na końcówkę perspektywy budżetowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020, ale przede wszystkim obejmie już okres **Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027** oraz wsparcie w ramach nowego **Europejskiego Funduszu Odbudowy (Next Generation EU)**.

Podsumowując ogólną realizację programów, zgodnie z informacją Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, do 3 maja 2021 roku podpisano z beneficjentami 89 751 umów o dofinansowanie projektów. Łączna wartość tych inwestycji wynosi 523,2 mld zł. W tej kwocie udział funduszy europejskich to 318,5 mld zł, czyli 91,7 procent całej dostępnej alokacji¹.

¹ <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/wiadomosci/postep-w-realizacji-programow-na-lata-2014-2020-stan-na-3-maja-2021-roku/>

Rysunek 13. Budżet UE 2021–2027 i plan odbudowy – infografika

Źródło: <https://www.consilium.europa.eu/pl/infographics/recovery-plan-mff-2021-2027/#>

Nowy siedmioletni budżet Unii Europejskiej (wieloletnie ramy finansowe) zaplanowano na 1 074,3 mld euro, a dodatkowy antykryzysowy pakiet odbudowy skumulowany w pierwszych latach ma wynieść 750 mld euro, w tym 390 mld euro w formie dotacji. Łącznie oznacza to kwotę 1 824,3 mld euro. Środki te mają wspierać odbudowę państw po pandemii Covid-19 oraz inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową. Tematyczne kierunki wydatkowania środków określono następująco:

- Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa: 143,4 mld euro (z tego 10,6 mld euro w ramach Next Generation EU), w tym: Horyzont Europa i Fundusz InvestEU;
- Spójność, odporność i wartości: 1 099,7 mld euro (721,9 mld euro - fundusz odbudowy), w tym: fundusze polityki spójności, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Unijny Mechanizm Ochrony Ludności – RescEU, program działań w dziedzinie zdrowia;
- Zasoby naturalne i środowisko: 373,9 mld euro (17,5 mld euro - fundusz odbudowy), w tym: wspólna polityka rolna, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji;
- Migracja i zarządzanie granicami: 22,7 mld euro, w tym: Fundusz Azylu i Migracji oraz Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami;
- Bezpieczeństwo i obrona: 13,2 mld euro, w tym: Europejski Fundusz Obrony i Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego;

- Sąsiedztwo i świat: 98,4 mld euro, w tym Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej oraz Instrument Pomocy Humanitarnej;
- Europejska administracja publiczna: 73,1 mld euro².

Zgodnie z określonymi priorytetami, rosną inwestycje w transformację klimatyczną i cyfrową. Zakłada się, że kwestie klimatyczne będą uwzględniane przekrojowo, a łączne wydatki na ten cel osiągną 30% łącznych wydatków ze wszystkich programów. Podobnie cyfryzacja ma być traktowana przekrojowo - wydatki na transformację cyfrową znajdują się we wszystkich programach.

Filarem unijnego planu odbudowy ma być **Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności**, zapewniający krajom europejskim wsparcie finansowe, by złagodzić społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19. Jego budżet ogółem to 672,5 mld euro (z 750 mld euro w ramach Europejskiego Funduszu Odbudowy), z czego 312,5 mld euro przewidziano w formie dotacji. Środki będą wypłacane państwom członkowskim na podstawie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, w których znajdują się projekty reform i inwestycji publicznych. Plany muszą odzwierciedlać wyzwania krajowe, a jednocześnie być zgodne z priorytetami Unii (wspierać wzrost i zatrudnienie oraz odporność społeczno-gospodarczą, przyczyniać się do ochrony klimatu i równowagi ekologicznej, sprzyjać transformacji cyfrowej. Przykłady dziedzin, których mogą dotyczyć projekty obejmują:

- Czyste technologie,
- Efektywność energetyczną,
- Inteligentny transport,
- Łączność elektroniczna,
- Usługi cyfrowe,
- Badania i innowacje,
- Edukację, umiejętności i pracę,
- Zdrowie³.

Środki na odbudowę i zwiększanie odporności mogą zostać rozdysponowane do końca 2023 r., a reformy i inwestycje muszą zostać wykonane do 2026 r. 4 maja Sejm RP przyjął ustawę wyrażającą zgodę na ratyfikację decyzji Rady Europejskiej w sprawie zwiększenia zasobów własnych Unii Europejskiej dotyczącej Funduszu Odbudowy, czyli - w uproszczeniu – opowiedział się za powołaniem Funduszu Odbudowy. Decyzję Rady Europejskiej muszą ratyfikować wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej. Po tej procedurze nic nie będzie stało na przeszkodzie, aby uruchomić wypłaty z funduszu. Krajowy Plan Odbudowy zostanie sfinansowany ze środków wspomnianego Europejskiego Instrumentu na Rzecz Odbudowy. Alokacja dla Polski wynosi 23,9 mld EUR, dodatkowo ponad 34 mld EUR z części pożyczkowej funduszu. Celem strategicznym KPO jest odbudowa potencjału rozwojowego gospodarki utraconego w wyniku pandemii oraz wsparcie budowy trwałej konkurencyjności gospodarki i wzrost poziomu życia społeczeństwa w dłuższym horyzoncie czasowym, co będzie odbywać się m.in. poprzez przyspieszenie rozwoju niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym, która w sposób odpowiedzialny wykorzystuje zasoby środowiska, a także rozwój oparty na wykorzystaniu rozwiązań cyfrowych. Oczekiwany rezultat realizacji celu strategicznego KPO jest

² <https://www.consilium.europa.eu/pl/infographics/recovery-plan-mff-2021-2027/>

³ <https://www.consilium.europa.eu/pl/infographics/20201006-recovery-resilience-rrf/>

zwiększenie produktywności gospodarki, która będzie zdolna do tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy, dostępnych dla większej liczby osób. Cele szczegółowe określone w polskim Krajowym Planie Odbudowy to:

- Jakościowy, innowacyjny rozwój gospodarki prowadzący do zwiększenia jej produktywności, uwzględniający transformację cyfrową kraju i społeczeństwa;
- Zielona transformacja gospodarki oraz rozwój zielonej, inteligentnej mobilności;
- Wzrost kapitału społecznego i jakości życia, w szczególności poprzez zapewnienie poprawy stanu zdrowia obywateli oraz wyższej jakości edukacji i kompetencji dostosowanych do potrzeb nowoczesnej gospodarki.

Osiągnięcie tych celów ma być możliwe poprzez realizację pięciu komponentów oraz działań (tj. reform i inwestycji):

- Komponent A. Odporność i konkurencyjność gospodarki - 4,133 mld euro, 17,3%;
- Komponent B. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności - 6,347 mld euro, 26,6%;
- Komponent C. Transformacja cyfrowa - 3,034 mld, 12,7%;
- Komponent D. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia - 4,262 mld, 17,9%;
- Komponent E. Zielona, inteligentna mobilność - 6,074 mld, 25,5%.

Krajowy Plan Odbudowy zakłada zdecydowane działania w kwestii jakości powietrza w polskich miejscowościach. Zaplanowano kompleksowe wsparcie dla sektora odnawialnej energii poprzez uproszczenie ścieżki administracyjnej i zachęty finansowe. Określono też terminy zakończenia palenia węglem w Polsce - w miastach do roku 2030, a na wsi do 2040. Wskazano na tzw. strefy czystego transportu, jako jedno z rozwiązań, które ograniczą w największych miastach ruch samochodów emitujących dużą ilość spalin. W planie dostrzeżono problem zbyt szybkiego odpływu pracowników ze względu na wiek emerytalny i wprowadzenie systemu szkoleń i zachęt do dłuższej pracy (np. obniżenie podatku dochodowego od zarobków osiąganych w wieku emerytalnym, zysk przekazywany jednak na Indywidualne Konto Emerytalne). Pojawiły się też zapisy wspierające tzw. elastyczne formy zatrudnienia i pracę zdalną, a także zapowiedzi systemu podnoszenia kwalifikacji wśród osób w wieku 45+. Jednym z tematów planu jest też wyrównywanie szans kobiet na rynku pracy. Poza tym, wsparcie z funduszu kierowane będzie dla szpitali powiatowych, a także dla firm poszkodowanych przez pandemię (głównie dla branży hotelarsko-gastronomicznej). Zakłada się również uzupełnianie bazy tanich mieszkań na wynajem. Około 1/3 środków z funduszu ma trafić do samorządów⁴.

Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej to dla Polski około 170 mld euro (w cenach bieżących), w tym:

- 72,2 mld euro na politykę spójności,
- 3,8 mld euro z funduszu sprawiedliwej transformacji,
- 24,9 mld euro dotacji z Funduszu Odbudowy,
- 34,2 mld euro pożyczek z Funduszu Odbudowy,

⁴ <https://www.money.pl/gospodarka/kpo-sejm-zdecydowal-ws-funduszu-odbudowy-oto-najwazniejsze-informacje-6635999141600000a.html>

- 21,6 mld euro na płatności bezpośrednie dla rolników,
- 10,6 mld euro na rozwój obszarów wiejskich,
- około 2 mld euro w ramach instrumentu React EU (instrument na rzecz walki z negatywnymi skutkami COVID-19⁵).

Zakończyły się konsultacje społeczne **Umowy Partnerstwa**, która dotyczy inwestowania funduszy europejskich w ramach polityki spójności i funduszu sprawiedliwej transformacji. Zgłoszone uwagi zostaną przeanalizowane przez ekspertów z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Następnie po przyjęciu przez rząd ostatecznej wersji Umowy Partnerstwa oraz projektów programów krajowych, a także projektów programów regionalnych przez zarządy województw, odbędą się negocjacje z Komisją Europejską. Około 60% funduszy z polityki spójności trafi do **programów realizowanych na poziomie krajowym**, a pozostałe 40% otrzymają **programy regionalne**, zarządzane przez marszałków województw. Programy będą funkcjonowały w podobnym układzie, jak w ramach perspektywy na lata 2014-2020. Podział środków na poszczególne programy krajowe przedstawia się następująco:

- Infrastruktura i Środowisko – 25,1 mld euro (między innymi największe inwestycje infrastrukturalne, drogi, koleje, transport publiczny, ochrona środowiska),
- Inteligentny Rozwój – 8 mld euro (między innymi innowacje, współpraca nauki i biznesu),
- Wiedza, Edukacja, Rozwój – 4,3 mld euro (między innymi nauka, edukacja, żłobki, sprawy społeczne),
- Polska Cyfrowa – 2 mld euro (między innymi cyfryzacja, sieci szerokopasmowe),
- Polska Wschodnia – 2,5 mld euro (specjalna pula wsparcia dla województw Polski Wschodniej),
- Pomoc Techniczna – 0,5 mld euro (wsparcie dla instytucji wdrażających fundusze UE),
- Program dotyczący sprawiedliwej transformacji – 4,4 mld euro (pomoc w transformacji dla regionów górniczych: śląskiego, małopolskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, łódzkiego i lubelskiego),
- Program Pomoc Żywnościowa – 0,2 mld euro,
- Program Ryby – 0,5 mld euro,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej – 0,56 mld euro⁶.

Pieniądze na programy regionalne podzielono według algorytmu opartego na danych statystycznych, między innymi na liczbie ludności i PKB na mieszkańca. 75% środków zostało już podzielonych, a 25% przeznaczono na rezerwę programową do podziału na późniejszym etapie programowania w czasie negocjacji kontraktu programowego. Małopolska może liczyć na 1,541 mld euro wsparcia, choć województwo wciąż ma szansę otrzymać dodatkowe środki ze wspomnianej rezerwy, która wynosi ponad 7 mld euro. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej rozpoczęło rozmowy z marszałkami województw dotyczące kontraktów programowych. Spotkania potrwać do maja 2021 r.

⁵ <https://samorząd.pap.pl/kategoria/aktualnosci/jak-beda-inwestowane-fundusze-ue-z-nowej-perspektywy-jest-plan-podzialu>

⁶ <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/w-co-zainwestujemy-fundusze-europejskie-rozpoczynamy-konsultacje-umowy-partnerstwa> Nazwy programów krajowych nie zostały jeszcze ustalone, ale będą miały podobny zakres tematyczny do dotychczasowych, stąd w zestawieniu użyto nazw programów z okresu 2014-2020.

Trwają zaawansowane prace nad projektem **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego**. Ramowe obszary wsparcia obejmują:

- 1. OŚ PRIORYTETOWA INTELIGENTNY REGION [EFRR],
- 2. OŚ PRIORYTETOWA ENERGETYKA I ŚRODOWISKO [EFRR],
- 3. OŚ PRIORYTETOWA MOBILNA MAŁOPOLSKA [EFRR],
- 4. OŚ PRIORYTETOWA SPOŁECZNA MAŁOPOLSKA [EFS+ / EFRR],
- 5. OŚ PRIORYTETOWA RYNEK PRACY I EDUKACJA [EFS+ / EFRR],
- 6. OŚ PRIORYTETOWA MAŁOPOLSKA BLIŻEJ MIESZKAŃCÓW [EFRR].

Pewne jest już, że 31% RPO będzie przeznaczona na działania związane z ochroną środowiska. Orientacyjny harmonogram prac nad RPO WM 2021 2027 zakłada jego przyjęcie przez Zarząd Województwa Małopolskiego w połowie 2021 r. i realizację negocjacji w terminie do końca roku.

Dostępne są jeszcze środki w ramach **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020**. Na realizację programu zostało przeznaczone 2,87 mld euro z funduszy europejskich. Program składa się z 13 jednofunduszowych osi priorytetowych, spośród których największe środki zaplanowano na politykę energetyczną i infrastrukturę transportową. Mimo, że środki są zasadniczo na wyczerpaniu, w niektórych obszarach istnieją jeszcze możliwości pozyskania dofinansowania w ramach ogłaszanych konkursów oraz trybu pozakonkursowego. Jednocześnie samorząd województwa małopolskiego realizuje co roku szereg konkursów i procedur, w ramach których samorząd lub organizacje pozarządowe mogą starać się o dofinansowanie wybranych działań. Wśród nich można wymienić: Małopolskie OSP, Kapliczki Małopolski, Ochrona zabytków Małopolski, Mecenat Małopolski, Małopolska infrastruktura rekreacyjno-sportowa.

Po przyjęciu Umowy Partnerstwa przez rząd i projektów programów regionalnych przez zarządy województw odbędą się formalne negocjacje programów i Umowy Partnerstwa z Komisją Europejską. Planuje się, że środki europejskie zostaną uruchomione jeszcze w 2021 r.

Podsumowując, potencjalne źródła finansowania kierunków działań określonych w Strategii Rozwoju Gminy Czernichów na lata 2021-2030 obejmują m.in.:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 i w ramach nowej perspektywy finansowej UE;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 i w ramach nowej perspektywy finansowej UE;
- Obecne i przyszłe programy operacyjne na poziomie krajowym, m.in.:
 - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
 - Program Operacyjny Inteligentny Rozwój,
 - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój,
 - Program Operacyjny Polska Cyfrowa;
- Dodatkowe źródła finansowania, m.in.:
 - Fundusze norweskie i EOG na lata 2014-2021,

- Program Life,
- ELENA,
- Program ERASMUS +,
- Program Interreg Europa Środkowa;
- Środki budżetu państwa, m.in.:
 - Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
 - Programy Ministerstwa Sportu,
 - Programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, w tym nowy rządowy program na rzecz osób starszych "Aktywni plus", czy Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych,
 - Narodowy oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w tym programy: Moja woda, Czyste powietrze i STOP SMOG, Kangur - Bezpieczna i ekologiczna droga do szkoły,
 - Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg,
 - Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych,
 - Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych,
 - Program Mieszkanie +,
 - Program Maluch +,
 - Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030;
- Dodatkowe formy finansowania, m.in.:
 - Partnerstwo Publiczno-Prywatne,
 - Krajowa i regionalna tarcza antykryzysowa.

W kontekście pozyskiwania zewnętrznego finansowania na działania rozwojowe trzeba przypomnieć, że aplikowanie musi być każdorazowo poprzedzone szczegółową analizą konkretnej dokumentacji konkursowej/programowej pod kątem uprawnionych beneficjentów, szczegółowych wymagań oraz wysokości wkładu własnego.

GMINA CZERNICHÓW • POWIAT KRAKOWSKI • WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE